

Διαχείριση Ευρωπαϊκών, Ερευνητικών και Αναπτυξιακών Προγραμμάτων

“Εισαγωγή στην Περιφερειακή Πολιτική”

+

o

•

Οι παρούσες διαφάνειες αποτελούν μέρος των διαλέξεων και σε καμία περίπτωση δεν μπορούν να υποκαταστήσουν την προτεινόμενη βιβλιογραφία ούτε να θεωρηθούν επίσημες Πανεπιστημιακές Σημειώσεις. Το υλικό των διαφανειών προέρχεται από τις βιβλιογραφικές πηγές που αναφέρονται στην τελευταία διαφάνεια και χρησιμοποιείται μόνο για εκπαιδευτικούς σκοπούς.

Έννοια της Περιφερειακής Οικονομικής

Εισαγωγή στην Περιφερειακή Πολιτική

- Η περιφερειακή πολιτική αποτελεί βασικό εργαλείο δημόσιας πολιτικής για τη διαχείριση των χωρικών ανισοτήτων μέσα σε μια οικονομία.
- Στις περισσότερες χώρες η οικονομική δραστηριότητα δεν κατανέμεται ομοιόμορφα στον χώρο.
- Ορισμένες περιοχές παρουσιάζουν υψηλά επίπεδα ανάπτυξης, ενώ άλλες παραμένουν λιγότερο ανεπτυγμένες.
- Οι διαφορές αυτές δημιουργούν σημαντικές οικονομικές και κοινωνικές προκλήσεις.
- Για τον λόγο αυτό οι κυβερνήσεις εφαρμόζουν πολιτικές που επιδιώκουν τη μείωση αυτών των ανισοτήτων.

Ορισμός της Περιφερειακής Πολιτικής

- Η περιφερειακή πολιτική ορίζεται ως το σύνολο των μέτρων που εφαρμόζονται από το κράτος ή άλλους θεσμούς.
- Στόχος είναι η προώθηση της οικονομικής και κοινωνικής ανάπτυξης σε συγκεκριμένες γεωγραφικές περιοχές.
- Βασικός στόχος είναι η μείωση των ανισοτήτων μεταξύ των περιφερειών μιας χώρας.
- Σύμφωνα με τη θεωρία της περιφερειακής οικονομίας, οι ανισότητες συχνά αποτελούν φυσικό αποτέλεσμα της λειτουργίας της αγοράς.
- Οι επιχειρήσεις συγκεντρώνονται συνήθως σε περιοχές με καλύτερες υποδομές, μεγαλύτερη αγορά και περισσότερο ανθρώπινο κεφάλαιο.

Η χωρική διάσταση της οικονομικής ανάπτυξης

- Η οικονομική ανάπτυξη παρουσιάζει σημαντική χωρική διάσταση.
- Σε κάθε χώρα υπάρχουν περιοχές που αποτελούν κέντρα οικονομικής δραστηριότητας.
- Τα μεγάλα αστικά κέντρα συγκεντρώνουν επιχειρήσεις, υπηρεσίες, πανεπιστήμια και υποδομές.
- Αντίθετα, απομακρυσμένες ή αγροτικές περιοχές αντιμετωπίζουν δυσκολίες προσέλκυσης επενδύσεων.
- Η περιφερειακή πολιτική επιδιώκει να δημιουργήσει νέες ευκαιρίες ανάπτυξης στις λιγότερο αναπτυγμένες περιοχές.

Η περιφερειακή πολιτική ως εργαλείο δημόσιας παρέμβασης

- Η περιφερειακή πολιτική αποτελεί σημαντικό εργαλείο δημόσιας παρέμβασης στην οικονομία.
- Μέσω αυτής το κράτος μπορεί να επηρεάσει την κατανομή των επενδύσεων στον χώρο.
- Οι πολιτικές αυτές περιλαμβάνουν συνήθως χρηματοδοτικά κίνητρα και φορολογικές ελαφρύνσεις.
- Επίσης περιλαμβάνουν προγράμματα ανάπτυξης υποδομών και ενίσχυσης της επιχειρηματικότητας.
- Η αποτελεσματικότητα των μέτρων εξαρτάται από τον σωστό σχεδιασμό και την εφαρμογή τους.

Περιφερειακή ανάπτυξη και οικονομική αποδοτικότητα

- Η περιφερειακή πολιτική δεν στοχεύει μόνο στη μείωση των ανισοτήτων.
- Στόχος της είναι επίσης η ενίσχυση της συνολικής οικονομικής αποδοτικότητας.
- Όταν η οικονομική δραστηριότητα αναπτύσσεται σε περισσότερες περιοχές, αυξάνονται οι παραγωγικές δυνατότητες της οικονομίας.
- Δημιουργούνται νέες αγορές και αυξάνεται η ζήτηση για αγαθά και υπηρεσίες.
- Παράλληλα δημιουργούνται νέες θέσεις εργασίας και αυξάνονται τα εισοδήματα.

Ο ρόλος των υποδομών

- Οι υποδομές αποτελούν βασικό παράγοντα για την ανάπτυξη των περιφερειών.
- Η ύπαρξη σύγχρονων μεταφορικών δικτύων διευκολύνει τη διακίνηση αγαθών και υπηρεσιών.
- Οι ενεργειακές και ψηφιακές υποδομές υποστηρίζουν την οικονομική δραστηριότητα.
- Οι περιοχές με καλές υποδομές προσελκύουν περισσότερες επενδύσεις.
- Αντίθετα, η έλλειψη υποδομών μπορεί να περιορίσει σημαντικά τις δυνατότητες ανάπτυξης.

Περιφερειακή πολιτική και ανθρώπινο κεφάλαιο

- Το ανθρώπινο κεφάλαιο αποτελεί βασικό παράγοντα ανάπτυξης των περιφερειών.
- Η εκπαίδευση και οι δεξιότητες του εργατικού δυναμικού επηρεάζουν την παραγωγικότητα.
- Οι πολιτικές περιφερειακής ανάπτυξης συχνά περιλαμβάνουν προγράμματα εκπαίδευσης και κατάρτισης.
- Στόχος είναι η ενίσχυση των δεξιοτήτων των εργαζομένων.
- Αυτό συμβάλλει στην προσέλκυση επενδύσεων και στη δημιουργία νέων επιχειρήσεων.

Περιφερειακή πολιτική και καινοτομία

- Η καινοτομία αποτελεί σημαντικό παράγοντα οικονομικής ανάπτυξης.
- Οι περιφέρειες που επενδύουν στην έρευνα και την τεχνολογία έχουν περισσότερες δυνατότητες ανάπτυξης.
- Η περιφερειακή πολιτική συχνά χρηματοδοτεί ερευνητικά κέντρα και πανεπιστήμια.
- Παράλληλα στηρίζει τη συνεργασία μεταξύ επιχειρήσεων και ερευνητικών ιδρυμάτων.
- Με τον τρόπο αυτό δημιουργούνται νέες τεχνολογίες και καινοτόμα προϊόντα.

Περιφερειακή πολιτική και βιώσιμη ανάπτυξη

- Στη σύγχρονη εποχή η περιφερειακή πολιτική συνδέεται στενά με τη βιώσιμη ανάπτυξη.
- Η ανάπτυξη πρέπει να συνδυάζει οικονομική πρόοδο και προστασία του περιβάλλοντος.
- Οι πολιτικές περιφερειακής ανάπτυξης περιλαμβάνουν επενδύσεις σε πράσινες τεχνολογίες.
- Περιλαμβάνουν επίσης βιώσιμες υποδομές και ανανεώσιμες πηγές ενέργειας.
- Στόχος είναι η ισορροπία μεταξύ οικονομίας, κοινωνίας και περιβάλλοντος.

Συμπεράσματα

- Η περιφερειακή πολιτική αποτελεί **βασικό εργαλείο για την αντιμετώπιση των χωρικών ανισοτήτων.**
- Μέσω **δημόσιων παρεμβάσεων** επιδιώκεται η ενίσχυση των λιγότερο ανεπτυγμένων περιοχών.
- Η εφαρμογή της συμβάλλει στη δημιουργία **πιο ισόρροπης ανάπτυξης.**
- Παράλληλα ενισχύεται η **οικονομική αποδοτικότητα** και η **κοινωνική συνοχή.**
- Η επιτυχία της εξαρτάται από τον **σωστό σχεδιασμό** και τη **συνεργασία των θεσμών.**

Το Περιφερειακό Πρόβλημα

Έννοια του Περιφερειακού Προβλήματος

- Το περιφερειακό πρόβλημα αναφέρεται στις σημαντικές διαφορές που εμφανίζονται μεταξύ των περιφερειών μιας χώρας.
- Οι διαφορές αυτές αφορούν το επίπεδο οικονομικής ανάπτυξης, την απασχόληση και την ποιότητα ζωής των κατοίκων.
- Σε πολλές περιπτώσεις παρατηρούνται μεγάλες ανισότητες μεταξύ αστικών και αγροτικών περιοχών.
- Ορισμένες περιοχές συγκεντρώνουν το μεγαλύτερο μέρος της παραγωγής και των επενδύσεων.
- Άλλες περιοχές παραμένουν λιγότερο ανεπτυγμένες και αντιμετωπίζουν προβλήματα οικονομικής στασιμότητας.

Χωρικές ανισότητες στην οικονομία

- Οι χωρικές ανισότητες αποτελούν βασικό χαρακτηριστικό των σύγχρονων οικονομιών.
- Η οικονομική δραστηριότητα συγκεντρώνεται συχνά σε συγκεκριμένες περιοχές.
- Τα μεγάλα αστικά κέντρα λειτουργούν ως πυρήνες οικονομικής ανάπτυξης.
- Η ύπαρξη υποδομών, εξειδικευμένου εργατικού δυναμικού και μεγάλων αγορών ενισχύει αυτή τη συγκέντρωση.
- Ωστόσο, η συγκέντρωση αυτή μπορεί να ενισχύσει τις ανισότητες μεταξύ των περιφερειών.

Ανισότητες στο επίπεδο εισοδήματος

- Μία από τις πιο εμφανείς μορφές περιφερειακών ανισοτήτων αφορά το επίπεδο εισοδήματος.
- Σε πολλές χώρες υπάρχουν σημαντικές διαφορές στο κατά κεφαλήν εισόδημα μεταξύ περιφερειών.
- Οι πιο ανεπτυγμένες περιοχές εμφανίζουν υψηλότερη παραγωγικότητα και υψηλότερα εισοδήματα.
- Αντίθετα, οι λιγότερο ανεπτυγμένες περιοχές έχουν χαμηλότερη οικονομική δραστηριότητα.
- Αυτό οδηγεί σε περιορισμένες ευκαιρίες απασχόλησης και χαμηλότερο βιοτικό επίπεδο.

Ανισότητες στην απασχόληση

- Η ανεργία αποτελεί σημαντική διάσταση του περιφερειακού προβλήματος.
- Σε πολλές περιφέρειες, ιδιαίτερα σε αγροτικές ή απομακρυσμένες περιοχές, τα ποσοστά ανεργίας είναι υψηλότερα.
- Η περιορισμένη επιχειρηματική δραστηριότητα μειώνει τις ευκαιρίες απασχόλησης.
- Πολλοί εργαζόμενοι μετακινούνται προς μεγάλα αστικά κέντρα αναζητώντας εργασία.
- Το φαινόμενο αυτό ενισχύει ακόμη περισσότερο τις περιφερειακές ανισότητες.

Δημογραφικές επιπτώσεις του περιφερειακού προβλήματος

- Οι περιφερειακές ανισότητες επηρεάζουν και τη δημογραφική εξέλιξη των περιοχών.
- Πολλές λιγότερο ανεπτυγμένες περιοχές αντιμετωπίζουν μείωση του πληθυσμού.
- Η μετανάστευση αφορά κυρίως νέους ανθρώπους που αναζητούν καλύτερες ευκαιρίες.
- Ως αποτέλεσμα εμφανίζεται γήρανση του πληθυσμού στις περιοχές αυτές.
- Η δημογραφική συρρίκνωση επηρεάζει αρνητικά την οικονομική ανάπτυξη.

Ανισότητες στις υποδομές

- Οι υποδομές αποτελούν σημαντικό παράγοντα οικονομικής ανάπτυξης.
- Οι ανεπτυγμένες περιοχές διαθέτουν συνήθως καλύτερα δίκτυα μεταφορών, ενέργειας και επικοινωνιών.
- Αυτές οι υποδομές διευκολύνουν την οικονομική δραστηριότητα και προσελκύουν επενδύσεις.
- Αντίθετα, οι λιγότερο ανεπτυγμένες περιοχές συχνά αντιμετωπίζουν ελλείψεις σε βασικές υποδομές.
- Η βελτίωση των υποδομών αποτελεί βασικό στόχο της περιφερειακής πολιτικής.

Ο ρόλος της οικονομικής συγκέντρωσης

- Οι οικονομικές δραστηριότητες τείνουν να συγκεντρώνονται σε συγκεκριμένες περιοχές.
- Οι επιχειρήσεις προτιμούν περιοχές με καλές υποδομές και πρόσβαση σε αγορές.
- Η συγκέντρωση αυτή δημιουργεί οικονομίες κλίμακας και αυξάνει την παραγωγικότητα.
- Ωστόσο, μπορεί να ενισχύσει τις ανισότητες μεταξύ των περιφερειών.
- Οι λιγότερο ανεπτυγμένες περιοχές δυσκολεύονται να προσελκύσουν επενδύσεις.

Κοινωνικές επιπτώσεις των περιφερειακών ανισοτήτων

- Οι περιφερειακές ανισότητες έχουν σημαντικές κοινωνικές επιπτώσεις.
- Οι κάτοικοι λιγότερο ανεπτυγμένων περιοχών έχουν συχνά περιορισμένη πρόσβαση σε υπηρεσίες.
- Οι υπηρεσίες αυτές περιλαμβάνουν εκπαίδευση, υγεία και κοινωνική πρόνοια.
- Οι διαφορές στο επίπεδο ζωής μπορεί να δημιουργήσουν κοινωνικές εντάσεις.
- Η μείωση αυτών των ανισοτήτων αποτελεί βασικό στόχο της περιφερειακής πολιτικής.

Η ανάγκη αντιμετώπισης του περιφερειακού προβλήματος

- Η αντιμετώπιση του περιφερειακού προβλήματος αποτελεί βασική προτεραιότητα για τα κράτη.
- Οι μεγάλες περιφερειακές ανισότητες μπορούν να επηρεάσουν αρνητικά την οικονομική ανάπτυξη.
- Η ενίσχυση των λιγότερο ανεπτυγμένων περιοχών δημιουργεί νέες οικονομικές ευκαιρίες.
- Παράλληλα συμβάλλει στη μείωση των κοινωνικών ανισοτήτων.
- Η περιφερειακή πολιτική αποτελεί το βασικό εργαλείο για την επίτευξη αυτών των στόχων.

Συμπεράσματα για το Περιφερειακό Πρόβλημα

- Το περιφερειακό πρόβλημα αποτελεί **σύνθετο οικονομικό και κοινωνικό ζήτημα**.
- Οι ανισότητες μεταξύ των περιφερειών δημιουργούν **σημαντικές προκλήσεις για την ανάπτυξη**.
- Η **κατανόηση των αιτίων** του προβλήματος είναι απαραίτητη για τον **σχεδιασμό πολιτικών**.
- Η περιφερειακή πολιτική παρέχει τα **εργαλεία** για τη **μείωση των χωρικών ανισοτήτων**.
- Η ενίσχυση των περιφερειών συμβάλλει σε μια **πιο ισόρροπη και βιώσιμη οικονομία**.

Παράγοντες
που
Δημιουργούν
Περιφερειακές
Ανισότητες

Εισαγωγή στους παράγοντες περιφερειακών ανισοτήτων

- Οι περιφερειακές ανισότητες δεν εμφανίζονται τυχαία, αλλά αποτελούν αποτέλεσμα πολλών διαφορετικών παραγόντων.
- Οι παράγοντες αυτοί μπορεί να είναι οικονομικοί, κοινωνικοί ή γεωγραφικοί.
- Επηρεάζουν την ανάπτυξη των περιοχών και καθορίζουν τη χωρική κατανομή της οικονομικής δραστηριότητας.
- Η κατανόηση αυτών των παραγόντων είναι απαραίτητη για τον σχεδιασμό αποτελεσματικών πολιτικών ανάπτυξης.
- Για τον λόγο αυτό η περιφερειακή οικονομική επιστήμη μελετά συστηματικά τις αιτίες των χωρικών ανισοτήτων.

Γεωγραφική θέση

- Η γεωγραφική θέση αποτελεί έναν από τους σημαντικότερους παράγοντες ανάπτυξης μιας περιοχής.
- Οι περιοχές που βρίσκονται κοντά σε μεγάλα αστικά κέντρα ή σε βασικούς συγκοινωνιακούς άξονες έχουν συνήθως μεγαλύτερα πλεονεκτήματα ανάπτυξης.
- Η πρόσβαση σε λιμάνια, αεροδρόμια και μεταφορικά δίκτυα διευκολύνει τη διακίνηση αγαθών και υπηρεσιών.
- Αυτό καθιστά τις περιοχές αυτές πιο ελκυστικές για επενδύσεις και επιχειρηματικές δραστηριότητες.
- Αντίθετα, απομακρυσμένες ή ορεινές περιοχές συχνά αντιμετωπίζουν σημαντικά εμπόδια ανάπτυξης.

Οικονομική δομή της περιοχής

- Η οικονομική δομή μιας περιοχής επηρεάζει σημαντικά τις δυνατότητες ανάπτυξής της.
- Οι περιοχές με διαφοροποιημένη οικονομική δραστηριότητα είναι συνήθως πιο ανθεκτικές σε οικονομικές κρίσεις.
- Αντίθετα, περιοχές που εξαρτώνται από έναν μόνο οικονομικό κλάδο είναι πιο ευάλωτες σε αλλαγές της αγοράς.
- Για παράδειγμα, περιοχές που βασίζονται αποκλειστικά στη γεωργία ή στη βαριά βιομηχανία μπορεί να αντιμετωπίσουν δυσκολίες όταν αλλάξουν οι οικονομικές συνθήκες.
- Η διαφοροποίηση της οικονομικής δραστηριότητας αποτελεί βασικό στόχο των πολιτικών περιφερειακής ανάπτυξης.

Υποδομές και μεταφορές

- Οι υποδομές αποτελούν βασικό στοιχείο για την οικονομική ανάπτυξη των περιφερειών.
- Τα σύγχρονα δίκτυα μεταφορών διευκολύνουν τη σύνδεση των περιοχών με τις αγορές.
- Οι ενεργειακές και ψηφιακές υποδομές υποστηρίζουν την επιχειρηματική δραστηριότητα.
- Οι περιοχές με ανεπτυγμένες υποδομές μπορούν να προσελκύσουν περισσότερες επενδύσεις.
- Αντίθετα, η έλλειψη υποδομών μπορεί να αποτελέσει σημαντικό εμπόδιο ανάπτυξης.

Ανθρώπινο κεφάλαιο

- Το ανθρώπινο κεφάλαιο αποτελεί βασικό παράγοντα ανάπτυξης των περιφερειών.
- Οι περιοχές με υψηλό επίπεδο εκπαίδευσης έχουν μεγαλύτερες δυνατότητες οικονομικής ανάπτυξης.
- Η ύπαρξη πανεπιστημίων και ερευνητικών κέντρων συμβάλλει στην ανάπτυξη νέων τεχνολογιών.
- Το εξειδικευμένο εργατικό δυναμικό προσελκύει επενδύσεις και νέες επιχειρήσεις.
- Αντίθετα, περιοχές με χαμηλό επίπεδο εκπαίδευσης αντιμετωπίζουν δυσκολίες ανάπτυξης.

Συγκέντρωση οικονομικών δραστηριοτήτων

-
- Οι οικονομικές δραστηριότητες συχνά συγκεντρώνονται σε συγκεκριμένες περιοχές.
 - Οι επιχειρήσεις επιλέγουν να εγκατασταθούν κοντά σε άλλες επιχειρήσεις του ίδιου ή συναφούς κλάδου.
 - Αυτό δημιουργεί οικονομίες συγκέντρωσης (agglomeration economies).
 - Οι οικονομίες αυτές αυξάνουν την παραγωγικότητα και την ανταγωνιστικότητα των επιχειρήσεων.
 - Ωστόσο, μπορεί να ενισχύσουν τις περιφερειακές ανισότητες μεταξύ των περιοχών.

Τεχνολογική ανάπτυξη

- Η τεχνολογική πρόοδος αποτελεί σημαντικό παράγοντα διαφοροποίησης των περιφερειών.
- Οι περιοχές που επενδύουν στην έρευνα και την καινοτομία έχουν μεγαλύτερες δυνατότητες ανάπτυξης.
- Η ύπαρξη τεχνολογικών πάρκων και ερευνητικών κέντρων δημιουργεί δυναμικά περιβάλλοντα καινοτομίας.
- Αυτό ενισχύει την ανταγωνιστικότητα των επιχειρήσεων και την οικονομική δραστηριότητα.
- Αντίθετα, περιοχές χωρίς τεχνολογικές υποδομές κινδυνεύουν να μείνουν πίσω.

Δημόσιες πολιτικές

- Οι δημόσιες πολιτικές επηρεάζουν σημαντικά την ανάπτυξη των περιφερειών.
- Η κατανομή των δημόσιων επενδύσεων μπορεί να ενισχύσει ή να περιορίσει την ανάπτυξη μιας περιοχής.
- Οι στοχευμένες παρεμβάσεις μπορούν να δημιουργήσουν νέες ευκαιρίες ανάπτυξης.
- Η έλλειψη επενδύσεων μπορεί να ενισχύσει τις περιφερειακές ανισότητες.
- Για τον λόγο αυτό η περιφερειακή πολιτική αποτελεί βασικό εργαλείο ισόρροπης ανάπτυξης.

Παγκοσμιοποίηση και περιφερειακές ανισότητες

-
- Η παγκοσμιοποίηση έχει επηρεάσει σημαντικά τη χωρική κατανομή της οικονομικής δραστηριότητας.
 - Οι περιοχές που συνδέονται εύκολα με διεθνείς αγορές έχουν περισσότερες δυνατότητες ανάπτυξης.
 - Η διεθνοποίηση της παραγωγής δημιουργεί νέες ευκαιρίες για ορισμένες περιφέρειες.
 - Ωστόσο, άλλες περιοχές δυσκολεύονται να προσαρμοστούν στις νέες οικονομικές συνθήκες.
 - Η περιφερειακή πολιτική επιδιώκει να ενισχύσει την ανταγωνιστικότητα των περιφερειών.

Συμπεράσματα για τους παράγοντες ανισοτήτων

-
- Οι περιφερειακές ανισότητες αποτελούν αποτέλεσμα ενός σύνθετου συνδυασμού παραγόντων.
 - Η γεωγραφική θέση, οι υποδομές και το ανθρώπινο κεφάλαιο επηρεάζουν σημαντικά την ανάπτυξη των περιοχών.
 - Η τεχνολογική πρόοδος και οι δημόσιες πολιτικές παίζουν επίσης σημαντικό ρόλο.
 - Η κατανόηση αυτών των παραγόντων είναι απαραίτητη για τον σχεδιασμό αποτελεσματικών πολιτικών.
 - Η περιφερειακή πολιτική επιδιώκει να αντιμετωπίσει αυτές τις ανισότητες και να προωθήσει την ισόρροπη ανάπτυξη.

Στόχοι της Περιφερειακής Πολιτικής

Εισαγωγή στους στόχους της περιφερειακής πολιτικής

- Η περιφερειακή πολιτική σχεδιάζεται με βασικό στόχο τη μείωση των ανισοτήτων μεταξύ των διαφορετικών περιοχών μιας χώρας.
- Οι οικονομικές και κοινωνικές διαφορές μεταξύ περιφερειών μπορούν να δημιουργήσουν προβλήματα ανάπτυξης και κοινωνικής συνοχής.
- Για τον λόγο αυτό τα κράτη εφαρμόζουν πολιτικές που επιδιώκουν την ισόρροπη ανάπτυξη των περιφερειών.
- Οι στόχοι της περιφερειακής πολιτικής συνδέονται με την οικονομική ανάπτυξη, την κοινωνική συνοχή και τη βιώσιμη ανάπτυξη.
- Η επίτευξη αυτών των στόχων απαιτεί συνεργασία μεταξύ κράτους, τοπικών αρχών και ιδιωτικού τομέα.

Μείωση των περιφερειακών ανισοτήτων

- Ένας από τους βασικούς στόχους της περιφερειακής πολιτικής είναι η μείωση των οικονομικών και κοινωνικών ανισοτήτων μεταξύ περιφερειών.
- Οι ανισότητες εμφανίζονται συχνά στο επίπεδο εισοδήματος, απασχόλησης και υποδομών.
- Οι λιγότερο ανεπτυγμένες περιοχές αντιμετωπίζουν περιορισμένες οικονομικές ευκαιρίες.
- Μέσω επενδύσεων και αναπτυξιακών προγραμμάτων επιδιώκεται η ενίσχυση αυτών των περιοχών.
- Η μείωση των ανισοτήτων συμβάλλει στη σταθερότητα της οικονομίας και της κοινωνίας.

Ενίσχυση της οικονομικής ανάπτυξης των περιφερειών

- Η περιφερειακή πολιτική επιδιώκει την ενίσχυση της οικονομικής ανάπτυξης των λιγότερο ανεπτυγμένων περιοχών.
- Οι επενδύσεις σε υποδομές, επιχειρηματικότητα και καινοτομία δημιουργούν νέες δυνατότητες ανάπτυξης.
- Όταν περισσότερες περιφέρειες συμμετέχουν ενεργά στην οικονομική δραστηριότητα, αυξάνεται η συνολική παραγωγικότητα.
- Η ανάπτυξη των περιφερειών συμβάλλει στην οικονομική σταθερότητα μιας χώρας.
- Για τον λόγο αυτό αποτελεί βασικό στοιχείο των σύγχρονων αναπτυξιακών στρατηγικών.

Δημιουργία νέων θέσεων εργασίας

- Η δημιουργία νέων θέσεων εργασίας αποτελεί βασικό στόχο της περιφερειακής πολιτικής.
- Οι λιγότερο ανεπτυγμένες περιοχές συχνά αντιμετωπίζουν υψηλά ποσοστά ανεργίας.
- Μέσω επενδύσεων δημιουργούνται νέες επιχειρήσεις και ενισχύονται οι υπάρχουσες δραστηριότητες.
- Αυτό οδηγεί στη δημιουργία νέων θέσεων εργασίας και στη μείωση της ανεργίας.
- Η αύξηση της απασχόλησης βελτιώνει το βιοτικό επίπεδο των κατοίκων.

Βελτίωση των υποδομών

- Η ανάπτυξη σύγχρονων υποδομών αποτελεί βασικό στόχο της περιφερειακής πολιτικής.
- Οι υποδομές μεταφορών διευκολύνουν τη σύνδεση των περιφερειών με τις αγορές.
- Οι ενεργειακές και ψηφιακές υποδομές ενισχύουν την οικονομική δραστηριότητα.
- Οι περιοχές με ανεπτυγμένες υποδομές μπορούν να προσελκύσουν περισσότερες επενδύσεις.
- Παράλληλα, οι υποδομές βελτιώνουν σημαντικά την ποιότητα ζωής των κατοίκων.

Ενίσχυση της επιχειρηματικότητας

- Η ανάπτυξη της επιχειρηματικότητας αποτελεί σημαντικό στόχο της περιφερειακής πολιτικής.
- Οι μικρές και μεσαίες επιχειρήσεις αποτελούν βασικό πυλώνα των περιφερειακών οικονομιών.
- Η περιφερειακή πολιτική συχνά παρέχει οικονομικά κίνητρα για τη δημιουργία νέων επιχειρήσεων.
- Οι πολιτικές αυτές ενισχύουν την τοπική οικονομική δραστηριότητα.
- Παράλληλα συμβάλλουν στη δημιουργία νέων θέσεων εργασίας.

Ανάπτυξη του ανθρώπινου κεφαλαίου

- Η ανάπτυξη του ανθρώπινου κεφαλαίου αποτελεί βασικό στόχο της περιφερειακής πολιτικής.
- Η εκπαίδευση και η κατάρτιση του εργατικού δυναμικού αυξάνουν την παραγωγικότητα.
- Τα προγράμματα κατάρτισης βοηθούν τους εργαζομένους να αποκτήσουν νέες δεξιότητες.
- Αυτό ενισχύει την απασχόληση και την οικονομική ανάπτυξη των περιοχών.
- Παράλληλα συμβάλλει στην προσέλκυση επενδύσεων.

Προώθηση της καινοτομίας

- Η καινοτομία αποτελεί βασικό στοιχείο της σύγχρονης περιφερειακής ανάπτυξης.
- Οι περιφέρειες που επενδύουν στην έρευνα και την τεχνολογία αναπτύσσονται πιο γρήγορα.
- Η περιφερειακή πολιτική στηρίζει συνεργασίες μεταξύ πανεπιστημίων και επιχειρήσεων.
- Μέσα από αυτές τις συνεργασίες δημιουργούνται νέες τεχνολογίες και προϊόντα.
- Η καινοτομία αυξάνει την παραγωγικότητα και την ανταγωνιστικότητα των περιφερειών.

Βιώσιμη ανάπτυξη των περιφερειών

- Η βιώσιμη ανάπτυξη αποτελεί βασικό στόχο της σύγχρονης περιφερειακής πολιτικής.
- Η οικονομική ανάπτυξη πρέπει να συμβαδίζει με την προστασία του περιβάλλοντος.
- Οι πολιτικές αυτές περιλαμβάνουν επενδύσεις σε πράσινες τεχνολογίες και ανανεώσιμες πηγές ενέργειας.
- Παράλληλα προωθούν βιώσιμες υποδομές και φιλικές προς το περιβάλλον πρακτικές.
- Η βιώσιμη ανάπτυξη διασφαλίζει τη μακροχρόνια ευημερία των κοινωνιών.

Συμπεράσματα για τους στόχους της περιφερειακής πολιτικής

- Οι στόχοι της περιφερειακής πολιτικής συνδέονται στενά με την οικονομική ανάπτυξη και την κοινωνική συνοχή.
- Η μείωση των περιφερειακών ανισοτήτων αποτελεί βασική προτεραιότητα.
- Η ενίσχυση της οικονομικής δραστηριότητας στις λιγότερο ανεπτυγμένες περιοχές δημιουργεί νέες ευκαιρίες ανάπτυξης.
- Παράλληλα βελτιώνει τις συνθήκες διαβίωσης των κατοίκων.
- Η αποτελεσματική εφαρμογή αυτών των πολιτικών μπορεί να δημιουργήσει μια πιο ισόρροπη και βιώσιμη οικονομία.

Η Σημασία της Περιφερειακής Πολιτικής

Η σημασία της περιφερειακής πολιτικής στην οικονομική ανάπτυξη

- Η περιφερειακή πολιτική διαδραματίζει σημαντικό ρόλο στην οικονομική ανάπτυξη μιας χώρας.
- Μέσω αυτής επιδιώκεται η μείωση των ανισοτήτων μεταξύ των περιφερειών.
- Όταν η οικονομική δραστηριότητα κατανέμεται πιο ισορροπημένα στον χώρο, ενισχύεται η συνολική ανάπτυξη της οικονομίας.
- Οι λιγότερο ανεπτυγμένες περιοχές αποκτούν νέες δυνατότητες ανάπτυξης και επενδύσεων.
- Με τον τρόπο αυτό περισσότερες περιοχές συμμετέχουν ενεργά στην οικονομική δραστηριότητα.

Η περιφερειακή πολιτική και η κοινωνική συνοχή

- Η κοινωνική συνοχή αποτελεί βασικό στοιχείο της σταθερότητας μιας κοινωνίας.
- Μεγάλες οικονομικές ανισότητες μεταξύ περιφερειών μπορούν να δημιουργήσουν κοινωνικές εντάσεις.
- Η περιφερειακή πολιτική επιδιώκει να μειώσει αυτές τις ανισότητες.
- Μέσω επενδύσεων σε υποδομές και κοινωνικές υπηρεσίες βελτιώνεται η ποιότητα ζωής των πολιτών.
- Έτσι δημιουργούνται πιο δίκαιες συνθήκες ανάπτυξης για όλες τις περιοχές.

Βελτίωση της ποιότητας ζωής

- Η περιφερειακή πολιτική συμβάλλει σημαντικά στη βελτίωση της ποιότητας ζωής των κατοίκων.
- Οι επενδύσεις σε υποδομές και υπηρεσίες δημιουργούν καλύτερες συνθήκες διαβίωσης.
- Οι κάτοικοι αποκτούν καλύτερη πρόσβαση σε υπηρεσίες υγείας, εκπαίδευσης και μεταφορών.
- Η ανάπτυξη των τοπικών οικονομιών δημιουργεί περισσότερες ευκαιρίες απασχόλησης.
- Η αύξηση της απασχόλησης οδηγεί σε υψηλότερα εισοδήματα και μεγαλύτερη κοινωνική ευημερία.

Αξιοποίηση των τοπικών πόρων

- Κάθε περιοχή διαθέτει μοναδικούς φυσικούς, οικονομικούς και πολιτιστικούς πόρους.
- Η περιφερειακή πολιτική επιδιώκει να αξιοποιήσει αυτούς τους πόρους με αποτελεσματικό τρόπο.
- Για παράδειγμα, ο τουρισμός, η γεωργία ή η βιομηχανία μπορούν να αποτελέσουν βασικούς τομείς ανάπτυξης.
- Η αξιοποίηση των τοπικών πλεονεκτημάτων συμβάλλει στη διαφοροποίηση των περιφερειακών οικονομιών.
- Παράλληλα ενισχύεται η τοπική ταυτότητα και η βιώσιμη ανάπτυξη.

Ανάπτυξη των περιφερειακών οικονομιών

- Η ανάπτυξη των περιφερειακών οικονομιών αποτελεί βασικό στόχο της περιφερειακής πολιτικής.
- Οι λιγότερο ανεπτυγμένες περιοχές χρειάζονται επενδύσεις και αναπτυξιακές πρωτοβουλίες.
- Συχνά παρέχεται χρηματοδότηση σε μικρές και μεσαίες επιχειρήσεις.
- Οι επιχειρήσεις αυτές αποτελούν σημαντικό στοιχείο της οικονομικής δραστηριότητας στις περιφέρειες.
- Η ανάπτυξη των τοπικών επιχειρήσεων δημιουργεί νέες θέσεις εργασίας.

Μείωση της αστυφιλίας

- Η αστυφιλία αποτελεί σημαντικό πρόβλημα για πολλές χώρες.
- Πολλοί άνθρωποι μετακινούνται προς τα μεγάλα αστικά κέντρα αναζητώντας εργασία.
- Αυτό δημιουργεί προβλήματα όπως υπερπληθυσμό και πίεση στις αστικές υποδομές.
- Η περιφερειακή πολιτική επιδιώκει να δημιουργήσει ευκαιρίες ανάπτυξης στις περιφέρειες.
- Με τον τρόπο αυτό ενισχύεται η ισόρροπη κατανομή του πληθυσμού.

Περιφερειακή πολιτική και ανταγωνιστικότητα

- Η ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας των περιφερειών αποτελεί σημαντικό στόχο της περιφερειακής πολιτικής.
- Οι περιφέρειες με ισχυρή οικονομική βάση μπορούν να ανταγωνιστούν καλύτερα σε εθνικό και διεθνές επίπεδο.
- Η ανάπτυξη καινοτόμων επιχειρήσεων συμβάλλει στην οικονομική ανάπτυξη.
- Η βελτίωση των υποδομών και του ανθρώπινου κεφαλαίου ενισχύει την παραγωγικότητα.
- Έτσι οι περιφέρειες αποκτούν περισσότερες ευκαιρίες ανάπτυξης.

Περιφερειακή ανάπτυξη και βιωσιμότητα

- Η βιώσιμη ανάπτυξη αποτελεί βασικό στοιχείο της σύγχρονης περιφερειακής πολιτικής.
- Η οικονομική ανάπτυξη πρέπει να συνδυάζεται με την προστασία του περιβάλλοντος.
- Οι περιφέρειες μπορούν να αξιοποιήσουν ανανεώσιμες πηγές ενέργειας.
- Η ανάπτυξη πράσινων τεχνολογιών συμβάλλει στη δημιουργία βιώσιμων οικονομιών.
- Η προστασία των φυσικών πόρων είναι απαραίτητη για τη μακροχρόνια ανάπτυξη.

Περιφερειακή πολιτική και ισόρροπη ανάπτυξη

- Η ισόρροπη ανάπτυξη αποτελεί βασικό στόχο της περιφερειακής πολιτικής.
- Η οικονομική δραστηριότητα πρέπει να κατανέμεται πιο ισόρροπα μεταξύ των περιοχών.
- Όταν περισσότερες περιφέρειες συμμετέχουν στην οικονομική ανάπτυξη, ενισχύεται η συνολική οικονομία.
- Η ισόρροπη ανάπτυξη μειώνει τις κοινωνικές και οικονομικές ανισότητες.
- Παράλληλα ενισχύει τη συνοχή της κοινωνίας.

Συμπεράσματα για τη σημασία της περιφερειακής πολιτικής

- Η περιφερειακή πολιτική αποτελεί βασικό εργαλείο οικονομικής και κοινωνικής ανάπτυξης.
- Μέσω στοχευμένων παρεμβάσεων ενισχύονται οι λιγότερο ανεπτυγμένες περιοχές.
- Η ανάπτυξη των περιφερειών δημιουργεί νέες ευκαιρίες απασχόλησης.
- Παράλληλα βελτιώνει την ποιότητα ζωής των κατοίκων.
- Η αποτελεσματική εφαρμογή αυτών των πολιτικών συμβάλλει σε μια πιο δίκαιη και βιώσιμη οικονομία.

Η Περιφερειακή Πολιτική στο Σύγχρονο Οικονομικό Περιβάλλον

Περιφερειακή πολιτική στη σύγχρονη οικονομία

- Στη σύγχρονη εποχή η περιφερειακή πολιτική έχει αποκτήσει ιδιαίτερη σημασία.
- Οι μεγάλες οικονομικές και κοινωνικές αλλαγές επηρεάζουν σημαντικά την ανάπτυξη των περιφερειών.
- Η παγκοσμιοποίηση, η τεχνολογική πρόοδος και οι αλλαγές στην παραγωγική δομή μεταβάλλουν τις οικονομικές δραστηριότητες.
- Ορισμένες περιφέρειες προσαρμόζονται γρήγορα σε αυτές τις αλλαγές, ενώ άλλες αντιμετωπίζουν δυσκολίες.
- Η περιφερειακή πολιτική προσπαθεί να δημιουργήσει συνθήκες ανάπτυξης για όλες τις περιοχές.

Παγκοσμιοποίηση και περιφερειακή ανάπτυξη

- Η παγκοσμιοποίηση έχει επηρεάσει σημαντικά τη χωρική κατανομή της οικονομικής δραστηριότητας.
- Οι επιχειρήσεις λειτουργούν πλέον σε διεθνές επίπεδο και επιλέγουν περιοχές με ανταγωνιστικά πλεονεκτήματα.
- Οι περιφέρειες με ανεπτυγμένες υποδομές και εξειδικευμένο εργατικό δυναμικό έχουν περισσότερες ευκαιρίες ανάπτυξης.
- Αντίθετα, οι λιγότερο ανεπτυγμένες περιοχές δυσκολεύονται να ανταγωνιστούν στις διεθνείς αγορές.
- Η περιφερειακή πολιτική επιδιώκει να ενισχύσει την ανταγωνιστικότητα των περιφερειών.

Τεχνολογική εξέλιξη

- Η τεχνολογική πρόοδος αποτελεί σημαντικό παράγοντα οικονομικής ανάπτυξης.
- Οι νέες τεχνολογίες δημιουργούν νέες μορφές παραγωγής και νέες οικονομικές δραστηριότητες.
- Οι περιφέρειες που επενδύουν στην έρευνα και την καινοτομία έχουν περισσότερες δυνατότητες ανάπτυξης.
- Η ύπαρξη πανεπιστημίων και ερευνητικών κέντρων ενισχύει τη δημιουργία καινοτόμων επιχειρήσεων.
- Η περιφερειακή πολιτική υποστηρίζει επενδύσεις στην έρευνα και την τεχνολογία.

Ψηφιακός μετασχηματισμός

- Ο ψηφιακός μετασχηματισμός αποτελεί βασικό χαρακτηριστικό της σύγχρονης οικονομίας.
- Οι ψηφιακές τεχνολογίες αλλάζουν τον τρόπο λειτουργίας των επιχειρήσεων και των οργανισμών.
- Οι περιφέρειες με ανεπτυγμένες ψηφιακές υποδομές έχουν περισσότερες ευκαιρίες ανάπτυξης.
- Η πρόσβαση στο διαδίκτυο και στις ψηφιακές υπηρεσίες διευκολύνει την οικονομική δραστηριότητα.
- Η περιφερειακή πολιτική ενισχύει τις επενδύσεις σε ψηφιακές υποδομές.

Βιώσιμη ανάπτυξη

- Η βιώσιμη ανάπτυξη αποτελεί βασική προτεραιότητα των σύγχρονων πολιτικών ανάπτυξης.
- Οι πολιτικές αυτές επιδιώκουν να συνδυάσουν την οικονομική ανάπτυξη με την προστασία του περιβάλλοντος.
- Οι επενδύσεις σε ανανεώσιμες πηγές ενέργειας συμβάλλουν στη βιώσιμη ανάπτυξη.
- Παράλληλα προωθούνται πράσινες τεχνολογίες και βιώσιμες υποδομές.
- Η προστασία των φυσικών πόρων είναι απαραίτητη για τη μακροχρόνια ευημερία των κοινωνιών.

Ο ρόλος της καινοτομίας

- Η καινοτομία αποτελεί βασικό στοιχείο της σύγχρονης οικονομικής ανάπτυξης.
- Οι περιφέρειες που επενδύουν στην καινοτομία μπορούν να δημιουργήσουν νέα προϊόντα και υπηρεσίες.
- Η συνεργασία μεταξύ πανεπιστημίων, ερευνητικών ιδρυμάτων και επιχειρήσεων είναι ιδιαίτερα σημαντική.
- Αυτές οι συνεργασίες δημιουργούν δυναμικά οικοσυστήματα καινοτομίας.
- Η περιφερειακή πολιτική ενισχύει τέτοιες συνεργασίες μέσω χρηματοδοτικών προγραμμάτων.

Ανταγωνιστικότητα των περιφερειών

- Η ανταγωνιστικότητα αποτελεί σημαντικό παράγοντα ανάπτυξης των περιφερειών.
- Οι περιφέρειες που μπορούν να προσελκύσουν επενδύσεις έχουν μεγαλύτερες δυνατότητες οικονομικής ανάπτυξης.
- Η ανταγωνιστικότητα εξαρτάται από τις υποδομές, το ανθρώπινο κεφάλαιο και την καινοτομία.
- Οι πολιτικές περιφερειακής ανάπτυξης επιδιώκουν να ενισχύσουν αυτούς τους παράγοντες.
- Με τον τρόπο αυτό δημιουργούνται νέες ευκαιρίες ανάπτυξης.

Περιφερειακή πολιτική και οικονομικές κρίσεις

- Οι οικονομικές κρίσεις επηρεάζουν σημαντικά την ανάπτυξη των περιφερειών.
- Οι λιγότερο ανεπτυγμένες περιοχές είναι συχνά πιο ευάλωτες στις οικονομικές διακυμάνσεις.
- Η περιφερειακή πολιτική μπορεί να βοηθήσει στην αντιμετώπιση αυτών των επιπτώσεων.
- Οι επενδύσεις σε υποδομές και επιχειρηματικότητα συμβάλλουν στην οικονομική ανάκαμψη.
- Στόχος είναι η δημιουργία πιο ανθεκτικών περιφερειακών οικονομιών.

Μελλοντικές προκλήσεις

- Η περιφερειακή πολιτική αντιμετωπίζει σημαντικές προκλήσεις στο σύγχρονο οικονομικό περιβάλλον.
- Η παγκοσμιοποίηση και η τεχνολογική εξέλιξη δημιουργούν νέες απαιτήσεις για τις περιφέρειες.
- Οι πολιτικές ανάπτυξης πρέπει να προσαρμόζονται συνεχώς στις νέες συνθήκες.
- Η ενίσχυση της εκπαίδευσης, της καινοτομίας και της βιωσιμότητας αποτελεί βασική προτεραιότητα.
- Η αποτελεσματική αντιμετώπιση αυτών των προκλήσεων μπορεί να ενισχύσει την ανάπτυξη των περιφερειών.

Συμπεράσματα

- Η περιφερειακή πολιτική αποτελεί βασικό εργαλείο για την οικονομική ανάπτυξη και την κοινωνική συνοχή.
- Μέσω στοχευμένων παρεμβάσεων επιδιώκεται η μείωση των ανισοτήτων μεταξύ των περιφερειών.
- Η ανάπτυξη των περιφερειών δημιουργεί νέες ευκαιρίες απασχόλησης και οικονομικής δραστηριότητας.
- Παράλληλα συμβάλλει στη βελτίωση της ποιότητας ζωής των κατοίκων.
- Στο σύγχρονο οικονομικό περιβάλλον η περιφερειακή πολιτική καλείται να προσαρμοστεί στις νέες προκλήσεις.

Ενδεικτικές Ακαδημαϊκές Πηγές

- Armstrong & Taylor – Regional Economics and Policy
- Pike, Rodríguez-Pose & Tomaney – Local and Regional Development
- OECD – Regional Development Policies
- IMF – Regional Inequality and Economic Growth
- McCann – Theories of Regional Development
- World Bank – Reshaping Economic Geography

ΕΝΟΤΗΤΑ 1

Η συνειδητοποίηση της ανάγκης για
ευρωπαϊκή περιφερειακή πολιτική

Η εμφάνιση της ανάγκης περιφερειακής πολιτικής

-
- Η ανάγκη για ευρωπαϊκή περιφερειακή πολιτική εμφανίστηκε **σταδιακά μετά τον Β΄ Παγκόσμιο Πόλεμο**.
 - Οι ευρωπαϊκές χώρες παρατήρησαν ότι η **οικονομική ανάπτυξη δεν κατανέμεται ισόρροπα** μεταξύ των περιοχών.
 - Κάποιες περιοχές είχαν:
 - ανεπτυγμένη βιομηχανία
 - υψηλή παραγωγικότητα
 - ισχυρή οικονομική δραστηριότητα
 - Άλλες περιοχές παρέμεναν:
 - αγροτικές
 - με χαμηλό εισόδημα
 - με περιορισμένες επενδύσεις.
 - **Κεντρική ιδέα:**
 - Η οικονομική ολοκλήρωση της Ευρώπης έπρεπε να συνοδεύεται από **πολιτικές ισόρροπης ανάπτυξης**.

Περιφερειακές ανισότητες στην Ευρώπη

-
- Στις πρώτες μεταπολεμικές δεκαετίες υπήρχαν **έντονες περιφερειακές ανισότητες**.
 - Οι ανισότητες εμφανίζονταν σε:
 - επίπεδο εισοδήματος των κατοίκων
 - παραγωγικότητα της οικονομίας
 - κατανομή επενδύσεων
 - επίπεδο υποδομών.
 - **Αποτέλεσμα:**
 - οικονομικές και κοινωνικές εντάσεις
 - ανάγκη για πολιτικές στήριξης των **λιγότερο ανεπτυγμένων περιοχών**.

Ο ρόλος της οικονομικής ολοκλήρωσης

-
- Η δημιουργία της **κοινής ευρωπαϊκής αγοράς** στόχευε σε:
 - οικονομική ανάπτυξη
 - συνεργασία μεταξύ κρατών.
 - Ωστόσο μπορούσε να **ενισχύσει τις ανισότητες**, επειδή:
 - η ελεύθερη κυκλοφορία κεφαλαίων και αγαθών ευνοούσε τις ήδη ανεπτυγμένες περιοχές
 - οι επιχειρήσεις εγκαθίστανται σε περιοχές με:
 - καλύτερες υποδομές
 - μεγαλύτερες αγορές.
 - Αυτό οδηγούσε σε **συγκέντρωση οικονομικής δραστηριότητας**.

Η ανάγκη για ευρωπαϊκή παρέμβαση

-
- Οι **εθνικές πολιτικές** δεν επαρκούσαν για την αντιμετώπιση των περιφερειακών ανισοτήτων.
 - Η ευρωπαϊκή περιφερειακή πολιτική κρίθηκε απαραίτητη για:
 - ισόρροπη οικονομική ανάπτυξη
 - μείωση ανισοτήτων μεταξύ κρατών και περιοχών
 - διατήρηση της **κοινωνικής συνοχής** στην Ευρώπη.
 - Η παρέμβαση θα γινόταν μέσω:
 - χρηματοδότησης αναπτυξιακών έργων
 - στήριξης λιγότερο ανεπτυγμένων περιφερειών.

Η σημασία της πρώτης συνειδητοποίησης

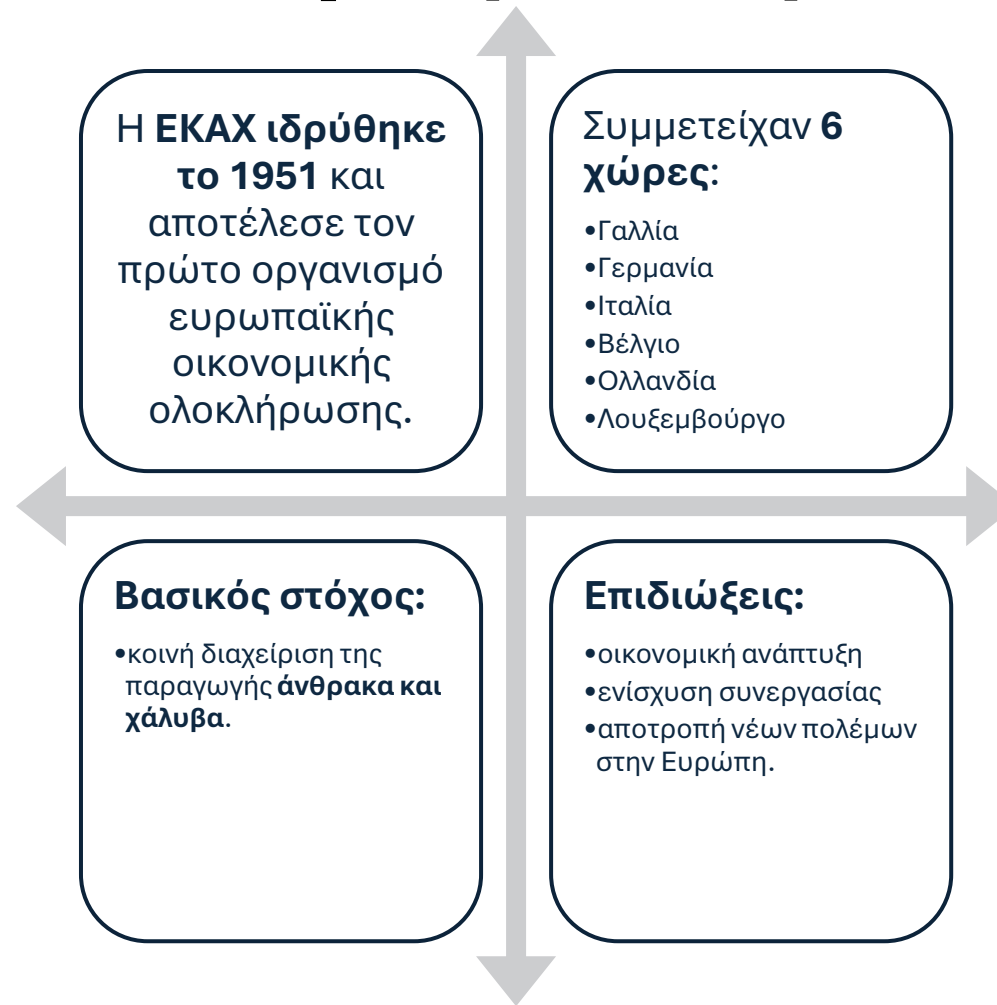
-
- Η αναγνώριση της ανάγκης για περιφερειακή πολιτική αποτέλεσε **σημαντικό βήμα στην ευρωπαϊκή ολοκλήρωση.**
 - Αρχικά:
 - δεν υπήρχαν ολοκληρωμένοι μηχανισμοί παρέμβασης.
 - Ωστόσο:
 - ξεκίνησε η συζήτηση για τις περιφερειακές ανισότητες
 - δημιουργήθηκαν οι βάσεις για **μελλοντικές πολιτικές συνοχής.**
 - Στη συνέχεια δημιουργήθηκαν:
 - ευρωπαϊκά ταμεία
 - χρηματοδοτικά εργαλεία περιφερειακής ανάπτυξης.

ΕΝΟΤΗΤΑ

2

**Η ΕΚΑΧ αναλαμβάνει τις
πρώτες δράσεις ευρωπαϊκής
περιφερειακής πολιτικής
πριν από την ίδρυση της ΕΟΚ**

Η δημιουργία της Ευρωπαϊκής Κοινότητας Άνθρακα και Χάλυβα (ΕΚΑΧ)

Οικονομικές επιπτώσεις στις βιομηχανικές περιοχές

-
- Η αναδιάρθρωση της βιομηχανίας άνθρακα και χάλυβα επηρέασε έντονα πολλές περιοχές.
 - Πολλές τοπικές οικονομίες εξαρτώνταν σχεδόν αποκλειστικά από αυτές τις βιομηχανίες.
 - Όταν έκλεισαν ή μειώθηκαν ορισμένες μονάδες:
 - αυξήθηκε η **ανεργία**
 - μειώθηκε η **οικονομική δραστηριότητα**
 - εμφανίστηκαν **κοινωνικά προβλήματα**.
 - Η κατάσταση αυτή ανέδειξε τις **περιφερειακές ανισότητες** που μπορούσε να προκαλέσει η οικονομική ολοκλήρωση.

Παρεμβάσεις της ΕΚΑΧ

Η Ανώτατη Αρχή της ΕΚΑΧ
μπορούσε να παρέχει
οικονομική βοήθεια σε
περιοχές που επηρεάζονταν
από τη βιομηχανική
αναδιάρθρωση.

Τα βασικά μέτρα
περιλάμβαναν:

- χρηματοδότηση επενδύσεων
- υποστήριξη νέων οικονομικών δραστηριοτήτων
- προγράμματα επαγγελματικής κατάρτισης εργαζομένων.

Στόχος:

- να βοηθηθούν οι περιοχές να προσαρμοστούν στις νέες οικονομικές συνθήκες.

Προγράμματα αναδιάρθρωσης περιοχών

- Η ΕΚΑΧ ανέπτυξε προγράμματα στήριξης για περιοχές σε οικονομική κρίση.
- Τα προγράμματα περιλάμβαναν:
 - χρηματοδότηση νέων βιομηχανιών
 - δημιουργία νέων θέσεων εργασίας
 - εκσυγχρονισμό υποδομών.
- Σκοπός ήταν να αποφευχθεί η **οικονομική κατάρρευση περιοχών** που εξαρτώνταν από τη βαριά βιομηχανία.

Η σημασία της εμπειρίας της ΕΚΑΧ

- Η εμπειρία της ΕΚΑΧ ήταν καθοριστική για την εξέλιξη της ευρωπαϊκής πολιτικής συνοχής.
- Για πρώτη φορά αναγνωρίστηκε ότι:
 - η οικονομική ολοκλήρωση μπορεί να δημιουργήσει **περιφερειακές ανισότητες**.
- Οι δράσεις της ΕΚΑΧ:
 - αποτέλεσαν τις **πρώτες μορφές ευρωπαϊκής περιφερειακής πολιτικής**
 - οδήγησαν στην ανάγκη δημιουργίας **πιο ολοκληρωμένων μηχανισμών στήριξης**.
- Η εμπειρία αυτή επηρέασε τις πολιτικές που ενσωματώθηκαν αργότερα στη **Συνθήκη της Ρώμης**.

ΕΝΟΤΗΤΑ 3

Η Διάσκεψη της Μεσίνα προετοιμάζει την ένταξη της μείωσης των περιφερειακών ανισοτήτων στη Συνθήκη

Η Διάσκεψη της Μεσίνα (1955)

-
- Η **Διάσκεψη της Μεσίνα** πραγματοποιήθηκε το **1955**.
 - Συμμετείχαν οι **6 χώρες της ΕΚΑΧ**:
 - Γαλλία
 - Γερμανία
 - Ιταλία
 - Βέλγιο
 - Ολλανδία
 - Λουξεμβούργο
 - **Στόχος της διάσκεψης**:
 - εξέταση δυνατοτήτων για **βαθύτερη οικονομική συνεργασία**
 - δημιουργία μιας **ευρύτερης ευρωπαϊκής κοινότητας**.
 - Αποτέλεσε το σημείο εκκίνησης για τη δημιουργία της **Ευρωπαϊκής Οικονομικής Κοινότητας (ΕΟΚ)** και της **Συνθήκης της Ρώμης**.

Η ανάγκη αντιμετώπισης των περιφερειακών ανισοτήτων

-
- Κατά τις συζητήσεις διαπιστώθηκε ότι η οικονομική ολοκλήρωση:
 - δεν θα επηρέαζε όλες τις περιοχές με τον ίδιο τρόπο.
 - Οι **ανεπτυγμένες περιφέρειες** θα ωφελούνταν περισσότερο, ενώ άλλες περιοχές αντιμετώπιζαν:
 - περιορισμένες υποδομές
 - χαμηλή παραγωγικότητα
 - έλλειψη επενδύσεων.
 - Υπήρχε κίνδυνος **μεγαλύτερης συγκέντρωσης οικονομικής δραστηριότητας** στις ήδη ανεπτυγμένες περιοχές.

Προτάσεις για θεσμούς οικονομικής στήριξης

- Η Διάσκεψη της Μεσίνα πρότεινε τη δημιουργία δύο βασικών θεσμών:
- 1. Ταμείο στήριξης εργαζομένων**
 - βοήθεια στους εργαζόμενους να προσαρμοστούν στις αλλαγές της κοινής αγοράς
 - αντιμετώπιση επιπτώσεων από αναδιάρθρωση παραγωγής.
- 2. Ευρωπαϊκό επενδυτικό ταμείο**
 - χρηματοδότηση αναπτυξιακών έργων
 - στήριξη λιγότερο ανεπτυγμένων περιοχών.
- Στόχος: **ενίσχυση ανάπτυξης και μείωση περιφερειακών ανισοτήτων.**

Η συμβολή της Μεσίνα στη δημιουργία ευρωπαϊκών θεσμών

-
- Οι ιδέες της διάσκεψης επηρέασαν σημαντικά τους μελλοντικούς ευρωπαϊκούς θεσμούς.
 - Οδήγησαν στη δημιουργία:
 - **Ευρωπαϊκού Κοινωνικού Ταμείου (ΕΚΤ)**
 - **Ευρωπαϊκής Τράπεζας Επενδύσεων (ΕΤΕπ).**
 - Οι θεσμοί αυτοί συνέβαλαν:
 - στην οικονομική ανάπτυξη
 - στην κοινωνική πρόοδο
 - στη στήριξη των ευρωπαϊκών περιφερειών.

Η σημασία της Διάσκεψης της Μεσίνα

- Η Διάσκεψη της Μεσίνα αποτέλεσε **σημαντικό βήμα για την ευρωπαϊκή πολιτική συνοχής.**
- Για πρώτη φορά αναγνωρίστηκε ότι:
 - η οικονομική ολοκλήρωση χρειάζεται **πολιτικές ισόρροπης ανάπτυξης.**
- Η συζήτηση αυτή οδήγησε:
 - στην ενσωμάτωση της **μείωσης των περιφερειακών ανισοτήτων**
 - στη **Συνθήκη της Ρώμης.**
- Έτσι τέθηκαν τα θεμέλια της **ευρωπαϊκής πολιτικής συνοχής.**

ΕΝΟΤΗΤΑ 4

—

Η Έκθεση Σπάακ

Δημιουργία της Επιτροπής Σπάακ

Μετά τη **Διάσκεψη της Μεσίνα (1955)** δημιουργήθηκε διακυβερνητική επιτροπή.

Πρόεδρος της επιτροπής ήταν ο Βέλγος υπουργός Εξωτερικών **Paul-Henri Spaak**.

Αποστολή της επιτροπής:

- μελέτη της δημιουργίας μιας **Ευρωπαϊκής Οικονομικής Κοινότητας**
- προτάσεις για θεσμικά και οικονομικά μέτρα ολοκλήρωσης.

Το αποτέλεσμα ήταν η **Έκθεση Σπάακ (1956)**, βασικό κείμενο για τη **Συνθήκη της Ρώμης**.

Ανάλυση των επιπτώσεων της οικονομικής ολοκλήρωσης

-
- Η Έκθεση Σπάακ εξετάζει τις συνέπειες της δημιουργίας **κοινής ευρωπαϊκής αγοράς**.
 - Κύρια διαπίστωση:
 - πιθανή **ενίσχυση των περιφερειακών ανισοτήτων**.
 - Οι πιο ανεπτυγμένες περιοχές διαθέτουν:
 - καλύτερες υποδομές
 - υψηλότερη παραγωγικότητα
 - μεγαλύτερη συγκέντρωση κεφαλαίων.
 - Έτσι είναι πιθανό να **προσελκύσουν περισσότερες επενδύσεις**.

Κίνδυνος συγκέντρωσης οικονομικής δραστηριότητας

-
- Η ελεύθερη λειτουργία της αγοράς μπορεί να οδηγήσει σε **συγκέντρωση παραγωγής και επενδύσεων**.
 - Οι επιχειρήσεις επιλέγουν περιοχές με:
 - ανεπτυγμένες μεταφορικές και ενεργειακές υποδομές
 - μεγαλύτερη καταναλωτική αγορά
 - εξειδικευμένο εργατικό δυναμικό.
 - Αυτό μπορεί να **ενισχύσει τις οικονομικές διαφορές μεταξύ περιφερειών**.

Προτάσεις της Έκθεσης Σπάακ

- Για την αντιμετώπιση των ανισοτήτων προτείνονται:
 - δημιουργία **χρηματοδοτικών μηχανισμών επενδύσεων**
 - στήριξη **έργων υποδομών**
 - ενίσχυση της οικονομικής δραστηριότητας στις λιγότερο ανεπτυγμένες περιοχές.
- Οι προτάσεις αυτές αποτελούν τις **πρώτες σαφείς αναφορές σε ευρωπαϊκή περιφερειακή πολιτική.**

Η σημασία της Έκθεσης Σπάακ

- Η Έκθεση Σπάακ:
 - αποτέλεσε τη βάση για τη **Συνθήκη της Ρώμης**
 - ανέδειξε την ανάγκη σύνδεσης της **οικονομικής ολοκλήρωσης με πολιτικές μείωσης ανισοτήτων**.
- Έθεσε τα **θεμέλια της ευρωπαϊκής πολιτικής συνοχής** που αναπτύχθηκε αργότερα στην Ευρωπαϊκή Ένωση.

ΕΝΟΤΗΤΑ 5

Η Συνθήκη της Ρώμης

Η υπογραφή της Συνθήκης της Ρώμης

Η Συνθήκη της Ρώμης υπογράφηκε το 1957.

Υπογράφηκε από τις 6 χώρες της ΕΚΑΧ:

- Γαλλία
- Γερμανία
- Ιταλία
- Βέλγιο
- Ολλανδία
- Λουξεμβούργο

Με τη συνθήκη ιδρύθηκε η Ευρωπαϊκή Οικονομική Κοινότητα (ΕΟΚ).

Βασικός στόχος:
η δημιουργία κοινής ευρωπαϊκής αγοράς

Βασικοί στόχοι της ΕΟΚ

Η Συνθήκη της Ρώμης καθόρισε σημαντικούς στόχους για την ΕΟΚ:

προώθηση της
οικονομικής ανάπτυξης

ενίσχυση της
συνεργασίας μεταξύ
κρατών-μελών

βελτίωση του βιοτικού
επιπέδου των πολιτών

δημιουργία κοινής
αγοράς χωρίς εμπορικά
εμπόδια.

Οι στόχοι αυτοί στηρίζουν τη διαδικασία της **ευρωπαϊκής οικονομικής ολοκλήρωσης**

Η αναφορά στις περιφερειακές ανισότητες

- Στο **προοίμιο της Συνθήκης της Ρώμης** γίνεται αναφορά:
 - στην **ανάγκη μείωσης των οικονομικών διαφορών μεταξύ περιφερειών.**
- Τα κράτη-μέλη δεσμεύονται να προωθήσουν:
 - **αρμονική ανάπτυξη των οικονομιών**
 - **περιορισμό των περιφερειακών ανισοτήτων.**
- Πρόκειται για την **πρώτη θεσμική αναγνώριση της περιφερειακής ανάπτυξης** στην ευρωπαϊκή ολοκλήρωση.

Δημιουργία βασικών ευρωπαϊκών θεσμών

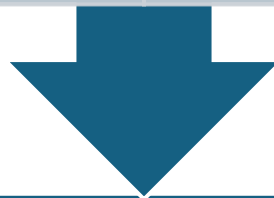
Η Συνθήκη της Ρώμης δημιούργησε σημαντικούς ευρωπαϊκούς θεσμούς:

Ευρωπαϊκή
Επιτροπή

Συμβούλιο
Υπουργών

Ευρωπαϊκό
Κοινοβούλιο

Ευρωπαϊκή Τράπεζα
Επενδύσεων.

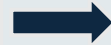

Οι θεσμοί αυτοί αποτέλεσαν το βασικό **θεσμικό πλαίσιο λειτουργίας της Ευρωπαϊκής Κοινότητας.**

Η σημασία της Συνθήκης για την πολιτική συνοχής

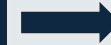
Η Συνθήκη της Ρώμης:

- δεν δημιούργησε άμεσα πλήρη **ευρωπαϊκή περιφερειακή πολιτική**.

Ωστόσο:

- αναγνώρισε την ανάγκη **μείωσης περιφερειακών ανισοτήτων**
- δημιούργησε θεσμούς οικονομικής συνεργασίας.

Έτσι τέθηκαν τα θεμέλια για **την ανάπτυξη της ευρωπαϊκής πολιτικής συνοχής** και των **διαρθρωτικών ταμείων** τις επόμενες δεκαετίες.

ΕΝΟΤΗΤΑ 6

Η Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων (ΕΤΕπ)

Τι είναι η Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων

-
- Η **Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων (ΕΤΕπ)** είναι το χρηματοδοτικό ίδρυμα της Ευρωπαϊκής Ένωσης.
 - Δημιουργήθηκε από τη **Συνθήκη της Ρώμης** και ξεκίνησε τη λειτουργία της το **1958**.
 - **Αποστολή της:**
 - χρηματοδότηση επενδύσεων
 - στήριξη της οικονομικής ανάπτυξης
 - προώθηση των στόχων της Ευρωπαϊκής Κοινότητας.
 - Στόχος: **ισόρροπη ανάπτυξη της κοινής αγοράς.**

Γιατί κρίθηκε αναγκαία η ίδρυσή της

-
- Στη δεκαετία του 1950 υπήρχαν σημαντικές **διαφορές ανάπτυξης μεταξύ περιφερειών.**
 - Ορισμένες περιοχές είχαν:
 - ανεπτυγμένη βιομηχανία
 - καλύτερες συγκοινωνίες
 - μεγαλύτερη πρόσβαση σε κεφάλαια.
 - Άλλες περιοχές υστερούσαν σημαντικά.
 - Η ΕΤΕπ δημιουργήθηκε για να:
 - κινητοποιεί κεφάλαια
 - χρηματοδοτεί έργα που δεν μπορούσαν να χρηματοδοτηθούν εύκολα από την αγορά.

Θεσμική θέση και τρόπος λειτουργίας

Η ΕΤΕπ:

είναι **τράπεζα της Ευρωπαϊκής Ένωσης**
έχει ως μετόχους τα **κράτη-μέλη**.

Λειτουργεί ως αναπτυξιακός οργανισμός:

αντλεί κεφάλαια από τις διεθνείς αγορές
τα διοχετεύει σε επενδυτικά έργα.

Χρηματοδοτεί έργα που συνδέονται με ευρωπαϊκές πολιτικές όπως:

περιφερειακή ανάπτυξη
μεταφορές
ενέργεια
κοινωνικές υποδομές.

Βασικοί στόχοι στις πρώτες δεκαετίες

- Κατά τα πρώτα χρόνια της ευρωπαϊκής ολοκλήρωσης, η ΕΤΕπ είχε τρεις βασικές προτεραιότητες:
 1. Στήριξη **λιγότερο ανεπτυγμένων περιοχών**
 2. Χρηματοδότηση έργων **κοινού ευρωπαϊκού ενδιαφέροντος**
 3. Εκσυγχρονισμό οικονομιών και επιχειρήσεων.
- Η τράπεζα λειτούργησε ως **μοχλός οικονομικής ανάπτυξης και ενοποίησης**.

Η σχέση της με την περιφερειακή ανάπτυξη

- Η ΕΤΕπ συνδέθηκε από την αρχή με την **ανάπτυξη λιγότερο ανεπτυγμένων περιοχών**.
- Μέσω επενδύσεων:
 - βελτίωνε τις υποδομές
 - ενίσχυε την οικονομική δραστηριότητα
 - διευκόλυνε την ένταξη των περιφερειών στην κοινή αγορά.
- Αποτελεί πρώιμο παράδειγμα **πολιτικής συνοχής στην Ευρώπη**.

Τι είδους έργα χρηματοδοτούσε

Η ΕΤΕπ χρηματοδοτούσε κυρίως **μεγάλα έργα υποδομών**, όπως:

- οδικά δίκτυα
- λιμάνια
- ενεργειακά έργα
- βιομηχανικές εγκαταστάσεις
- κοινωνικές και αστικές υποδομές.

Στόχος των έργων:

- αύξηση επενδύσεων
- δημιουργία θέσεων εργασίας
- καλύτερη σύνδεση περιοχών με την ευρωπαϊκή αγορά.

Η συμβολή της στην ευρωπαϊκή ενοποίηση

-
- Η ΕΤΕπ δεν χρηματοδοτούσε μόνο έργα.
 - Συνέβαλε:
 - στην **οικονομική ανάπτυξη των περιφερειών**
 - στην **υλοποίηση της ευρωπαϊκής συνεργασίας στην πράξη.**
 - Τα έργα της δημιούργησαν:
 - υποδομές
 - βιομηχανικές περιοχές
 - κοινωνικές εγκαταστάσεις.
 - → Έτσι η ευρωπαϊκή ενοποίηση απέκτησε **απτά αναπτυξιακά αποτελέσματα.**

Η εξέλιξη της σε σχέση με τη συνοχή

-
- Με την πάροδο των δεκαετιών η ΕΤΕπ διεύρυνε τις δραστηριότητές της.
 - Σήμερα χρηματοδοτεί έργα που σχετίζονται με:
 - κοινωνική και εδαφική συνοχή
 - βιώσιμες πόλεις
 - μεταφορές και ενέργεια
 - πράσινη μετάβαση
 - ψηφιακό μετασχηματισμό.
 - Παραμένει βασικός **χρηματοδοτικός βραχίονας της ευρωπαϊκής συνοχής.**

Συνολική αποτίμηση της ΕΤΕπ

-
- Η ΕΤΕπ υπήρξε από την αρχή της ΕΟΚ:
 - βασικός θεσμός χρηματοδότησης επενδύσεων
 - εργαλείο οικονομικής ανάπτυξης
 - μηχανισμός μείωσης περιφερειακών ανισοτήτων.
 - Μπορεί να θεωρηθεί **πρόδρομος της σύγχρονης ευρωπαϊκής πολιτικής συνοχής.**

ΕΝΟΤΗΤΑ

7

**Το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό
Ταμείο (ΕΚΤ)**

Η δημιουργία του Ευρωπαϊκού Κοινωνικού Ταμείου

Το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο (ΕΚΤ) είναι το παλαιότερο διαρθρωτικό ταμείο της ΕΕ.

- Θεσπίστηκε με τη **Συνθήκη της Ρώμης (1957)**.

Βασικός στόχος:

- στήριξη των εργαζομένων στις αλλαγές που προκαλεί η **κοινή αγορά**.

Δημιουργήθηκε για να αντιμετωπίσει κοινωνικές επιπτώσεις όπως:

- αναδιάρθρωση επιχειρήσεων
- απώλεια θέσεων εργασίας
- ανάγκη επαγγελματικής προσαρμογής.

Ιστορικές ρίζες πριν από το 1957

-
- Η ιδέα του ΕΚΤ προέκυψε από προηγούμενες εμπειρίες:
 - παρεμβάσεις της **ΕΚΑΧ** σε εργαζόμενους κλάδων άνθρακα και χάλυβα
 - ανάγκη επανεκπαίδευσης εργαζομένων
 - στήριξη εργαζομένων που επηρεάζονταν από την αναδιάρθρωση της παραγωγής.
 - Το ΕΚΤ αποτέλεσε **επέκταση αυτής της εμπειρίας σε όλη την ΕΟΚ.**

Ο αρχικός σκοπός του Ταμείου

Ο βασικός σκοπός του ΕΚΤ ήταν:

η βελτίωση των δυνατοτήτων
απασχόλησης των εργαζομένων

η άνοδος του βιοτικού επιπέδου.

Το Ταμείο στήριζε:

ανάπτυξη νέων
δεξιοτήτων

επαγγελματική
κινητικότητα

γεωγραφική
κινητικότητα
εργαζομένων.

Στόχος: προσαρμογή εργαζομένων στις
αλλαγές της οικονομίας.

Το ΕΚΤ ως εργαλείο κοινωνικής προσαρμογής

-
- Το ΕΚΤ λειτουργεί ως **εργαλείο κοινωνικής προσαρμογής** στην οικονομική αλλαγή.
 - Χρηματοδοτεί:
 - προγράμματα επαγγελματικής κατάρτισης
 - επανεκπαίδευση εργαζομένων
 - προσαρμογή σε νέες τεχνολογίες
 - προγράμματα ένταξης στην αγορά εργασίας.
 - Συνδέει την **οικονομική ανάπτυξη με την κοινωνική προστασία.**

Οι πρώτες μορφές παρέμβασης

Στις πρώτες δεκαετίες λειτουργίας του, το ΕΚΤ χρηματοδοτούσε:

- επαγγελματική κατάρτιση
- επανένταξη ανέργων στην αγορά εργασίας
- στήριξη εργαζομένων που επηρεάζονταν από οικονομικές αλλαγές.

Οι παρεμβάσεις στόχευαν συχνά:

- σε κλάδους υπό αναδιάρθρωση
- σε περιφέρειες με υψηλή ανεργία.

Η συμβολή του στην κοινωνική συνοχή

-
- Το ΕΚΤ συνέβαλε σημαντικά στην **κοινωνική συνοχή της Ευρώπης**.
 - Στόχος του ήταν:
 - μείωση κοινωνικών ανισοτήτων
 - στήριξη εργαζομένων σε περίοδο οικονομικής μετάβασης
 - επανένταξη στην αγορά εργασίας.
 - Βοήθησε εργαζόμενους να μεταβούν από:
 - ανεργία → απασχόληση
 - παρακμάζοντες κλάδους → νέους παραγωγικούς τομείς.

Σχέση με την περιφερειακή πολιτική

-
- Παρότι είναι κυρίως **κοινωνικό ταμείο**, το ΕΚΤ επηρεάζει και την περιφερειακή ανάπτυξη.
 - Συμβάλλει σε:
 - βελτίωση δεξιοτήτων εργατικού δυναμικού
 - αύξηση απασχολησιμότητας
 - ανάπτυξη λιγότερο ανεπτυγμένων περιφερειών.
 - Συμπληρώνει άλλα ταμεία όπως το **ΕΤΠΑ**.

Η ιστορική σημασία του ΕΚΤ

-
- Το ΕΚΤ αποτελεί βασική έκφραση του **κοινωνικού χαρακτήρα της ευρωπαϊκής ολοκλήρωσης.**
 - Δείχνει ότι η ΕΟΚ:
 - δεν ήταν μόνο οικονομική αγορά
 - αλλά και κοινότητα με **κοινωνική διάσταση.**
 - Στόχος: ισορροπία μεταξύ **οικονομικής ανάπτυξης και κοινωνικής προστασίας.**

Συνολική αποτίμηση του ΕΚΤ

Το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο:

- αποτελεί βασικό μηχανισμό στήριξης της απασχόλησης
- προωθεί την κατάρτιση και την ανάπτυξη δεξιοτήτων
- συμβάλλει στη μείωση κοινωνικών ανισοτήτων.

Αποτελεί σημαντικό θεμέλιο της ευρωπαϊκής πολιτικής συνοχής.

ΕΝΟΤΗΤΑ 8

Το Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο
Προσανατολισμού και Εγγυήσεων (ΕΓΤΠΕ /
ΕΑΓΓΦ)

Η δημιουργία του ΕΓΤΠΕ

-
- Το **ΕΓΤΠΕ** δημιουργήθηκε το **1962** στο πλαίσιο της **Κοινής Αγροτικής Πολιτικής (ΚΑΠ)**.
 - Στόχος του ήταν η **στήριξη και ο εκσυγχρονισμός της ευρωπαϊκής γεωργίας**.
 - Την περίοδο αυτή:
 - μεγάλο μέρος του πληθυσμού εργαζόταν στη γεωργία
 - η **διατροφική ασφάλεια** ήταν στρατηγικό ζήτημα.
 - Οι αγροτικές περιοχές παρουσίαζαν:
 - χαμηλή παραγωγικότητα
 - χαμηλά εισοδήματα
 - αναπτυξιακή υστέρηση.

Γιατί η γεωργία ήταν κεντρική για την ΕΟΚ

Μετά τον Β΄ Παγκόσμιο Πόλεμο η Ευρώπη επιδίωκε:

- αυτάρκεια σε τρόφιμα
- σταθερές αγορές αγροτικών προϊόντων
- επαρκές εισόδημα για τους αγρότες.

Η γεωργία είχε:

- οικονομική σημασία
- κοινωνική σημασία
- πολιτική σημασία.

Η Κοινή Αγροτική Πολιτική (ΚΑΠ) και το **ΕΓΤΠΕ** δημιουργήθηκαν για να στηρίξουν αυτές τις ανάγκες.

Οι βασικοί στόχοι του Ταμείου

-
- Το ΕΓΤΠΕ στόχευε:
 - στην αύξηση της γεωργικής παραγωγικότητας
 - στη σταθεροποίηση των αγορών αγροτικών προϊόντων
 - στη διασφάλιση επάρκειας τροφίμων
 - στη βελτίωση του εισοδήματος των γεωργών.
 - Συνδύαζε οικονομικούς και κοινωνικούς στόχους.

Η διπλή δομή του Ταμείου

-
- Το ΕΓΤΠΕ είχε δύο βασικά τμήματα:
 - 1. Τμήμα Εγγυήσεων**
 - στήριξη αγροτικών αγορών
 - διατήρηση σταθερών τιμών
 - μηχανισμοί παρέμβασης της ΚΑΠ.
 - 2. Τμήμα Προσανατολισμού**
 - εκσυγχρονισμός γεωργίας
 - διαρθρωτικές μεταρρυθμίσεις
 - ανάπτυξη αγροτικών περιοχών.
 - Το δεύτερο τμήμα συνδέεται άμεσα με **περιφερειακή ανάπτυξη.**

Το ΕΓΤΠΕ και η ανάπτυξη της υπαίθρου

-
- Το Ταμείο συνέβαλε στην **ανάπτυξη αγροτικών περιοχών** μέσω:
 - εκσυγχρονισμού γεωργικών εκμεταλλεύσεων
 - επενδύσεων στη γεωργία
 - βελτίωσης παραγωγικών πρακτικών
 - αναδιάρθρωσης αγροτικών δομών.
 - Στόχος ήταν η **βελτίωση της οικονομικής θέσης των αγροτικών περιφερειών.**

Η σχέση του με την πολιτική συνοχής

-
- Παρότι δεν δημιουργήθηκε αρχικά ως εργαλείο συνοχής, το ΕΓΤΠΕ:
 - συνέβαλε στη **μείωση περιφερειακών ανισοτήτων**
 - στήριξε φτωχότερες αγροτικές περιοχές
 - ενίσχυσε την ανάπτυξη της υπαίθρου.
 - Πολλές από τις λιγότερο ανεπτυγμένες περιοχές της Ευρώπης ήταν **αγροτικές**.

Τα όρια και οι αντιφάσεις του

-
- Παρά τη σημασία του, το Ταμείο παρουσίασε και προβλήματα:
 - ορισμένες ενισχύσεις ωφελούσαν περισσότερο μεγάλες εκμεταλλεύσεις
 - οι πιο αδύναμες αγροτικές περιοχές δεν ωφελούνταν πάντα εξίσου
 - η ΚΑΠ απορροφούσε μεγάλο μέρος του ευρωπαϊκού προϋπολογισμού.
 - Αυτό δημιούργησε πολιτικές συζητήσεις για την κατανομή των πόρων.

Συνολική αποτίμηση του ΕΓΤΠΕ

-
- Το ΕΓΤΠΕ αποτέλεσε:
 - βασικό εργαλείο στήριξης της ευρωπαϊκής γεωργίας
 - μηχανισμό οικονομικής αλληλεγγύης μεταξύ περιφερειών.
 - Συνέβαλε:
 - στη στήριξη αγροτικών περιοχών
 - στη μείωση χωρικών ανισοτήτων
 - στη διαμόρφωση της **μετέπειτα πολιτικής συνοχής της ΕΕ.**

ΕΝΟΤΗΤΑ 9

**Το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης
(ΕΤΠΑ / ERDF)**

Το ιστορικό υπόβαθρο της ίδρυσης του ΕΤΠΑ

-
- Το **ΕΤΠΑ** ιδρύθηκε το **1975**.
 - Η ανάγκη για τη δημιουργία του είχε εμφανιστεί ήδη από τη **δεκαετία του 1960**.
 - Βασικοί λόγοι:
 - έντονες **περιφερειακές ανισότητες** στην Ευρώπη
 - η **πρώτη διεύρυνση της ΕΟΚ (1973)**
 - οικονομικές δυσκολίες μετά την **πετρελαϊκή κρίση**.
 - Πολλές περιφέρειες χρειάζονταν **ειδική οικονομική στήριξη**.

Η ίδρυσή του το 1975

Η δημιουργία του ΕΤΠΑ αποτέλεσε σημαντικό σταθμό για την ευρωπαϊκή περιφερειακή πολιτική.

Για πρώτη φορά:

δημιουργήθηκε ειδικό ταμείο για την περιφερειακή ανάπτυξη

η Ευρωπαϊκή Κοινότητα απέκτησε μηχανισμό στήριξης περιφερειών με αναπτυξιακή υστέρηση.

Το 1975 θεωρείται ορόσημο για τη γέννηση της ευρωπαϊκής πολιτικής συνοχής.

Γιατί ήταν αναγκαίο
ένα ξεχωριστό
περιφερειακό
ταμείο

Πριν το ΕΤΠΑ υπήρχαν ήδη:

- **ΕΤΕπ** → χρηματοδότηση επενδύσεων
- **ΕΚΤ** → απασχόληση και εργαζόμενοι
- **ΕΓΤΠΕ** → γεωργική πολιτική.

Όμως κανένα από αυτά δεν είχε ως
κύριο στόχο:

- τη μείωση των περιφερειακών ανισοτήτων.

Το ΕΤΠΑ δημιουργήθηκε για να
καλύψει αυτό το κενό.

Οι βασικοί στόχοι του ΕΤΠΑ

Ο κύριος στόχος του Ταμείου ήταν:

- η **διόρθωση των περιφερειακών ανισορροπιών** στην Ευρωπαϊκή Κοινότητα.

Το ΕΤΠΑ χρηματοδοτούσε δράσεις που:

- ενίσχυαν την οικονομική ανάπτυξη περιφερειών
- βελτίωναν τις υποδομές
- δημιουργούσαν νέες επενδύσεις και θέσεις εργασίας.

Στόχος: **εδαφική εξισορρόπηση της ανάπτυξης.**

Τι είδους έργα χρηματοδοτούσε

Το ΕΤΠΑ χρηματοδοτούσε κυρίως:

- έργα μεταφορικών υποδομών
- ενεργειακά έργα
- βιομηχανικές περιοχές
- επενδύσεις στην παραγωγή
- προγράμματα επιχειρηματικότητας.

Οι υποδομές θεωρούνταν απαραίτητες για:

- προσέλκυση επενδύσεων
- μείωση κόστους παραγωγής
- ένταξη περιφερειών στην κοινή αγορά.

Η σημασία του για τις λιγότερο ανεπτυγμένες περιοχές

Η δημιουργία του ΕΤΠΑ ήταν ιδιαίτερα σημαντική για:

περιφέρειες με χαμηλή
ανάπτυξη

περιοχές με δομικά
οικονομικά προβλήματα.

Για πρώτη φορά:

υπήρχε **κοινοτικός μηχανισμός** στήριξης των
περιφερειών.

Ενίσχυσε την ιδέα ότι η Ευρωπαϊκή Κοινότητα έχει
ευθύνη για την **ανάπτυξη όλων των περιοχών** της.

Τα πρώτα όρια του ΕΤΠΑ

-
- Στα αρχικά του χρόνια το ΕΤΠΑ είχε περιορισμούς:
 - σχετικά μικρούς οικονομικούς πόρους
 - κατανομή μέσω **εθνικών ποσοστώσεων**
 - περιορισμένο ευρωπαϊκό προγραμματισμό.
 - Η πλήρης ανάπτυξη της περιφερειακής πολιτικής θα γίνει αργότερα, κυρίως μετά το **1988**.

Το ΕΤΠΑ ως πρόδρομος της πολιτικής συνοχής

- Με τη δημιουργία του ΕΤΠΑ:
 - η περιφερειακή πολιτική αποκτά **σαφή ευρωπαϊκή διάσταση**.
- Το Ταμείο στοχεύει άμεσα:
 - στις περιφέρειες
 - στις χωρικές ανισότητες
 - στην αναπτυξιακή σύγκλιση.
- Αποτελεί τη **βάση της σύγχρονης πολιτικής συνοχής της ΕΕ**.

Η ιστορική και πολιτική σημασία του ΕΤΠΑ

-
- Το ΕΤΠΑ απέδειξε ότι:
 - η οικονομική ολοκλήρωση δεν μπορεί να βασίζεται μόνο στην αγορά.
 - Χρειάζονται:
 - επενδύσεις
 - αναδιανομή πόρων
 - πολιτικές περιφερειακής ανάπτυξης.
 - Το Ταμείο αποτελεί **σημαντικό σταθμό στην ιστορία της ευρωπαϊκής πολιτικής συνοχής.**

ΕΝΟΤΗΤΑ

10

**Η Έκθεση
McDougall (1977)
Η δημοσιονομική
θεμελίωση της
ευρωπαϊκής
σύγκλισης
23/3/2026**

Η Ευρώπη μετά τη «χρυσή εποχή»

-
- Η δεκαετία του **1960** χαρακτηρίστηκε από:
 - υψηλούς ρυθμούς οικονομικής ανάπτυξης
 - αύξηση του διεθνούς εμπορίου
 - εμβάθυνση της τελωνειακής ένωσης
 - σταθερότητα του συστήματος **Bretton Woods**.
 - Ωστόσο, τη δεκαετία του **1970** το οικονομικό περιβάλλον άλλαξε σημαντικά.

Οι οικονομικές κρίσεις της δεκαετίας του 1970

-
- Σημαντικές εξελίξεις:
 - κατάρρευση του συστήματος **Bretton Woods (1971)**
 - **πετρελαϊκή κρίση (1973)**
 - στασιμοπληθωρισμός
 - νομισματική αστάθεια
 - πρώτη διεύρυνση της ΕΟΚ (1973).
 - Η ευρωπαϊκή ολοκλήρωση εισέρχεται σε περίοδο **οικονομικής αβεβαιότητας**

Οι νέες οικονομικές ανισορροπίες

Η κοινή αγορά οδήγησε σε:

- συγκέντρωση παραγωγής σε ανεπτυγμένες περιοχές
- αύξηση διαρθρωτικών ανισοτήτων
- άνιση βιομηχανική αναδιάρθρωση
- διαφορετικές δημοσιονομικές δυνατότητες μεταξύ κρατών.

Κεντρικό ερώτημα:

- Μπορεί η αγορά από μόνη της να μειώσει τις ανισότητες;
- Η απάντηση: **Όχι.**

Η συγκρότηση της Επιτροπής MacDougall

-
- Η **Επιτροπή MacDougall** δημιουργήθηκε το **1975** από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή.
 - Πρόεδρος: **Sir Donald MacDougall**
 - Στόχος:
 - μελέτη του ρόλου των **δημοσίων οικονομικών στην οικονομική ένωση.**
 - Η έκθεση εξέτασε:
 - δημοσιονομική σταθεροποίηση
 - αναδιανομή πόρων
 - λειτουργία ομοσπονδιακών συστημάτων.

Η συγκριτική μεθοδολογία της έκθεσης

-
- Η μελέτη ανέλυσε εμπειρίες από:
 - ΗΠΑ
 - Καναδά
 - Γερμανία
 - Αυστραλία.
 - Εξετάστηκαν:
 - μέγεθος κεντρικού προϋπολογισμού
 - μηχανισμοί δημοσιονομικών μεταβιβάσεων
 - ρόλος των δημοσιονομικών πολιτικών.
 - Πρόκειται για **πρωτοποριακή ανάλυση για την εποχή.**

Το μέγεθος του κεντρικού προϋπολογισμού

-
- Στις ώριμες οικονομικές ενώσεις:
 - κεντρικός προϋπολογισμός: **20–25% του ΑΕΠ**
 - δυνατότητα δημοσιονομικής σταθεροποίησης
 - ισχυρές μεταβιβάσεις μεταξύ περιφερειών.
 - Στην **ΕΟΚ**:
 - περίπου **0,7% του ΑΕΠ**.
 - Συμπέρασμα: η ΕΟΚ **δεν είχε επαρκή δημοσιονομική ικανότητα**.

Η σταθεροποιητική λειτουργία

-
- Σε ομοσπονδιακά συστήματα:
 - σε περιόδους ύφεσης μεταφέρονται **πόροι μεταξύ περιφερειών.**
 - Στην ΕΟΚ:
 - δεν υπήρχε τέτοιος μηχανισμός.
 - Η ανάλυση συνδέεται με τη θεωρία των **Βέλτιστων Νομισματικών Περιοχών (Mundell, 1961).**

Αναδιανομή και πολιτική συνοχής

-
- Η έκθεση υπογράμμισε ότι:
 - η οικονομική σύγκλιση απαιτεί **αναδιανομή πόρων**
 - η αγορά τείνει να ενισχύει τα **οικονομικά κέντρα**
 - οι περιφέρειες χρειάζονται **αντισταθμιστικές πολιτικές**.
 - Δημιουργείται η θεωρητική βάση της **ευρωπαϊκής πολιτικής συνοχής**.

Η έννοια της δημοσιονομικής ομοσπονδιοποίησης

-
- Η έκθεση συνδέεται με τη θεωρία του **Fiscal Federalism**.
 - Βασικοί θεωρητικοί:
 - Musgrave
 - Oates
 - Tiebout.
 - Βασική ιδέα:
 - λειτουργίες όπως **σταθεροποίηση και αναδιανομή** απαιτούν **κεντρικό επίπεδο διακυβέρνησης**.

Η προφητική διάσταση της έκθεσης

-
- Η έκθεση προέβλεψε ότι:
 - χωρίς **δημοσιονομική ένωση**:
 - η νομισματική ένωση θα είναι ασταθής
 - θα δημιουργηθούν πολιτικές εντάσεις
 - οι οικονομικές αποκλίσεις θα αυξηθούν.
 - Τα ζητήματα αυτά εμφανίστηκαν αργότερα στην **κρίση της Ευρωζώνης (2010–2015)**.

Σχέση με την περιφερειακή πολιτική

-
- Μετά το **1975** είχε ήδη δημιουργηθεί το **ΕΤΠΑ**.
 - Η Έκθεση McDougall προσέφερε:
 - θεωρητική στήριξη για αύξηση των πόρων
 - μακροοικονομική βάση για την πολιτική συνοχής
 - επιχειρήματα για ισχυρότερη κοινοτική παρέμβαση.
 - Η συνοχή έγινε **οικονομική αναγκαιότητα**.

Η έννοια της σύγκλισης

-
- Η σύγκλιση δεν σημαίνει μόνο:
 - αύξηση του ΑΕΠ.
 - Περιλαμβάνει:
 - διαρθρωτική σύγκλιση
 - θεσμική προσαρμογή
 - δημοσιονομική ικανότητα.
 - Η έννοια αυτή επηρεάζει αργότερα πολιτικές όπως τα **Μεσογειακά Ολοκληρωμένα Προγράμματα**.

Γιατί δεν εφαρμόστηκε άμεσα

-
- Τα κράτη μέλη:
 - δεν επιθυμούσαν αύξηση του κοινοτικού προϋπολογισμού
 - φοβούνταν μια **μεταβιβαστική ένωση**
 - διατηρούσαν ισχυρή εθνική κυριαρχία.
 - Η έκθεση θεωρήθηκε **προχωρημένη για την εποχή της.**

Η ιστορική σημασία της έκθεσης

-
- Η Έκθεση McDougall:
 - επηρέασε τη λογική της **Ενιαίας Ευρωπαϊκής Πράξης**
 - συνέβαλε στις μεταρρυθμίσεις **Delors**
 - επανήλθε στη συζήτηση κατά την κρίση της Ευρωζώνης.
 - Αποτελεί την **πρώτη σοβαρή ανάλυση δημοσιονομικής ένωσης στην Ευρώπη.**

Συνολική αξιολόγηση της Έκθεσης McDougall

-
- Η έκθεση:
 - Δεν ήταν απλώς τεχνική
 - Ήταν ιδεολογικά μετασχηματιστική
 - Μετέφερε τη συζήτηση από περιφερειακή επιδότηση σε δημοσιονομική ένωση
 - Είναι ο θεωρητικός πυλώνας της πολιτικής συνοχής.

ΕΝΟΤΗΤΑ

11

**Το αρχικό μοντέλο του ΕΤΠΑ
(1975–1979)**

Η ίδρυση του ΕΤΠΑ (1975)

-
- Το **Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης (ΕΤΠΑ)** δημιουργήθηκε το **1975**.
 - Βασικοί λόγοι ίδρυσης:
 - πρώτη διεύρυνση της ΕΟΚ (1973)
 - πίεση του Ηνωμένου Βασιλείου
 - αύξηση περιφερειακών ανισοτήτων.
 - Ήταν το πρώτο ταμείο με αποκλειστικό στόχο **τη μείωση των περιφερειακών ανισορροπιών**.

Το σύστημα εθνικών ποσοστώσεων

-
- Το αρχικό ΕΤΠΑ λειτουργούσε με:
 - προκαθορισμένες **εθνικές ποσοστώσεις**
 - κατανομή πόρων ανά κράτος
 - περιορισμένη ευελιξία της Ευρωπαϊκής Επιτροπής.
 - Η πολιτική αυτή ήταν περισσότερο **διακρατική αναδιανομή πόρων** παρά πλήρως κοινοτική πολιτική.

Η αποσπασματικότητα των παρεμβάσεων

Η χρηματοδότηση του ΕΤΠΑ επικεντρωνόταν σε:

- μεμονωμένα έργα
- υποδομές
- βιομηχανικές επενδύσεις.

Ωστόσο δεν υπήρχαν:

- πολυετής σχεδιασμός
- ολοκληρωμένη αναπτυξιακή στρατηγική
- συντονισμός με άλλες πολιτικές.

Το Ταμείο λειτουργούσε κυρίως **αντισταθμιστικά**.

Η οικονομική κρίση της δεκαετίας του 1970

-
- Η πετρελαϊκή κρίση προκάλεσε:
 - αύξηση ανεργίας
 - ενίσχυση περιφερειακών ανισοτήτων
 - δημοσιονομικές πιέσεις στα κράτη.
 - Πολλές περιοχές, ιδιαίτερα παλαιές βιομηχανικές, υπέστησαν:
 - αποβιομηχάνιση
 - οικονομική παρακμή.
 - Το αρχικό ΕΤΠΑ θεωρήθηκε **ανεπαρκές**.

Θεσμικές πιέσεις για μεταρρύθμιση

-
- Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή υποστήριξε ότι:
 - η πολιτική συνοχής πρέπει να ενισχυθεί
 - το Ταμείο πρέπει να αποκτήσει **κοινοτικό χαρακτήρα**
 - χρειάζεται καλύτερος συντονισμός πολιτικών.
 - Η Έκθεση **McDougall (1977)** ενίσχυσε τη συζήτηση για μεγαλύτερη δημοσιονομική ικανότητα.

Η πολιτική διάσταση της αναθεώρησης

-
- Η συζήτηση για:
 - το «βρετανικό πρόβλημα»
 - τη δίκαιη κατανομή των πόρων
 - τη νομιμοποίηση της Ευρωπαϊκής Κοινότητας
 - οδήγησε στην ανάγκη ενίσχυσης του ΕΤΠΑ.
 - Η συνοχή έγινε **εργαλείο πολιτικής σταθερότητας.**

Ο Κανονισμός 214/79

Θεσμικές αλλαγές

- **Ο Κανονισμός (ΕΟΚ) 214/79:**
 - τροποποίησε τον κανονισμό 724/75
 - εισήγαγε νέα εργαλεία πολιτικής
 - ενίσχυσε τον ρόλο της Ευρωπαϊκής Επιτροπής.
- Αποτελεί την πρώτη σημαντική μεταρρύθμιση του ΕΤΠΑ.

Εισαγωγή των «Ειδικών Κοινοτικών Μέτρων»

-
- Κύρια καινοτομία της μεταρρύθμισης:
 - τα **Ειδικά Κοινοτικά Μέτρα**.
 - Αυτά επέτρεπαν:
 - στόχευση συγκεκριμένων περιοχών
 - χρηματοδότηση διαρθρωτικών παρεμβάσεων
 - υπέρβαση των εθνικών ποσοστώσεων.
 - Εμφανίζεται η λογική της **κοινοτικής πρωτοβουλίας**.

Πρώτες μορφές προγραμματισμού

Αν και περιορισμένα, εισάγονται στοιχεία:

- συντονισμένων παρεμβάσεων
- θεματικής συγκέντρωσης
- περιφερειακού σχεδιασμού

Η πολιτική περνά:

- Από τη χρηματοδότηση έργων → Στην ιδέα πακέτου παρεμβάσεων.

Ενίσχυση του ρόλου της Ευρωπαϊκής Επιτροπής

-
- Μετά την αναθεώρηση:
 - η Επιτροπή αποκτά μεγαλύτερη διακριτική ευχέρεια
 - συμμετέχει ενεργότερα στην επιλογή έργων
 - ενισχύεται ο κοινοτικός χαρακτήρας της πολιτικής.
 - Σημαντικό βήμα προς την **ευρωπαϊκή διακυβέρνηση της περιφερειακής πολιτικής**.

Θεωρητική σημασία της μεταρρύθμισης

-
- **Από την αντιστάθμιση στη στρατηγική**
 - Το αρχικό ΕΤΠΑ λειτουργούσε ως:
 - αντισταθμιστικός μηχανισμός.
 - Η αναθεώρηση σηματοδότησε:
 - την αρχή μιας **στρατηγικής περιφερειακής πολιτικής**
 - την ιδέα της **αναπτυξιακής συνοχής**.

Η έννοια της «κοινοτικοποίησης»

-
- Η μεταρρύθμιση αποτελεί βήμα προς:
 - λιγότερο εθνικό έλεγχο
 - περισσότερη ευρωπαϊκή στρατηγική
 - ενίσχυση του υπερεθνικού χαρακτήρα.
 - Πρόκειται για διαδικασία **κοινοτικοποίησης της περιφερειακής πολιτικής.**

Η δημοσιονομική διάσταση

-
- Παρότι οι πόροι παρέμειναν περιορισμένοι:
 - άνοιξε συζήτηση για αύξηση κονδυλίων
 - συνδέθηκε η περιφερειακή πολιτική με τη **μακροοικονομική σταθερότητα**.
 - Η μεταρρύθμιση ευθυγραμμίζεται με τη λογική της **Έκθεσης McDougall**.

Τα όρια της μεταρρύθμισης

-
- Το ΕΤΠΑ συνέχισε να:
 - διαθέτει μικρό προϋπολογισμό
 - έχει περιορισμένη επιρροή στη σύγκλιση των περιφερειών.
 - Η μεταρρύθμιση ήταν κυρίως **θεσμική και όχι οικονομική επανάσταση.**

Διατήρηση των εθνικών ποσοστώσεων

- Το σύστημα ποσοστώσεων:
 - δεν καταργήθηκε.
- Η περιφερειακή πολιτική παρέμεινε σε μεγάλο βαθμό **διακρατικός συμβιβασμός**.

Προάγγελος των
Μεσογειακών
Ολοκληρωμένων
Προγραμμάτων

-
- Η λογική των **Ειδικών Κοινοτικών Μέτρων**:
 - προετοίμασε τα **Μεσογειακά Ολοκληρωμένα Προγράμματα (ΜΟΠ)**.
 - Αρχίζει να εμφανίζεται η έννοια των **ολοκληρωμένων παρεμβάσεων**.

Προετοιμασία της μεταρρύθμισης του 1988

-
- Η αναθεώρηση του 1979:
 - εισήγαγε την έννοια του προγραμματισμού
 - ενίσχυσε τον ρόλο της Επιτροπής
 - δημιούργησε θεσμική εμπειρία.
 - Αποτέλεσε προϋπόθεση για τη **μεγάλη μεταρρύθμιση των Διαρθρωτικών Ταμείων το 1988.**

Μετασχηματισμός της έννοιας της συνοχής

-
- Μετά το 1979 η συνοχή αρχίζει να θεωρείται:
 - διαρθρωτική πολιτική
 - αναπτυξιακή στρατηγική
 - βασική προϋπόθεση για τη βιωσιμότητα της ευρωπαϊκής ολοκλήρωσης.

Συνολική αξιολόγηση

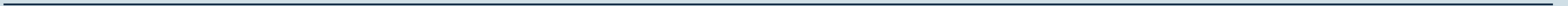
-
- Η πρώτη αναθεώρηση του ΕΤΠΑ:
 - δεν ήταν ριζική μεταρρύθμιση
 - αποτέλεσε όμως σημαντικό θεσμικό βήμα.
 - Ήταν:
 - **θεσμικά κομβική**
 - **ιδεολογικά μεταβατική**
 - **στρατηγικά προπαρασκευαστική.**
 - Σηματοδοτεί τη μετάβαση
**από επιδοματική πολιτική → σε πολιτική
συνοχής.**

Προγραμματική Περίοδος 2021-2027

**Η Πολιτική
Συνοχής της ΕΕ και το ελληνικό ΕΣΠΑ**

Ευρώπη

Η Πολιτική Συνοχής της Ευρωπαϊκής Ένωσης και το Ελληνικό ΕΣΠΑ

- Η προγραμματική περίοδος 2021–2027 αποτελεί ένα από τα σημαντικότερα στάδια άσκησης της ευρωπαϊκής περιφερειακής πολιτικής.
- Η Πολιτική Συνοχής της Ευρωπαϊκής Ένωσης λειτουργεί ως βασικός μηχανισμός αναδιανομής πόρων μεταξύ των κρατών-μελών και των περιφερειών τους.
- Στόχος της πολιτικής αυτής είναι η μείωση των οικονομικών, κοινωνικών και εδαφικών ανισοτήτων στο εσωτερικό της Ευρωπαϊκής Ένωσης.
- Το ελληνικό ΕΣΠΑ 2021–2027 εντάσσεται στο ευρωπαϊκό αυτό πλαίσιο και αποτελεί το κύριο εργαλείο αξιοποίησης των ευρωπαϊκών διαρθρωτικών και επενδυτικών ταμείων στην Ελλάδα.

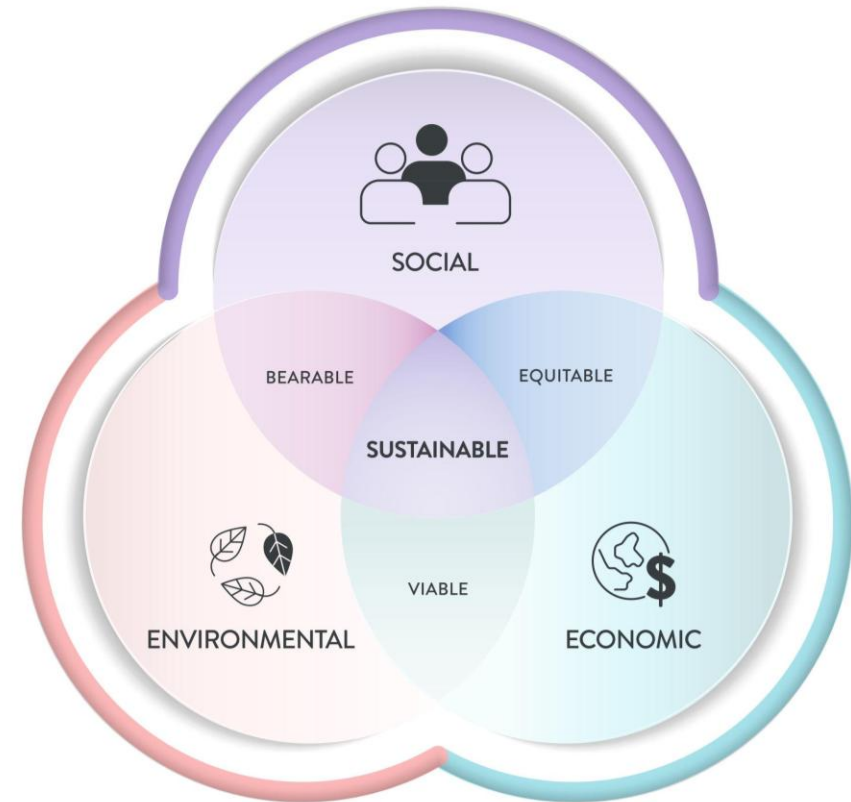
Οι τρεις πυλώνες της βιώσιμης ανάπτυξης

Η βιώσιμη ανάπτυξη βασίζεται σε τρεις βασικούς πυλώνες: **την κοινωνική, την οικονομική και την περιβαλλοντική βιωσιμότητα.**

Η κοινωνική βιωσιμότητα επιδιώκει τη μείωση των κοινωνικών ανισοτήτων και τη βελτίωση της ποιότητας ζωής των πολιτών.

Η οικονομική βιωσιμότητα αφορά τη διατήρηση μιας σταθερής και διαρκούς οικονομικής ανάπτυξης.

Η περιβαλλοντική βιωσιμότητα επικεντρώνεται στην προστασία των φυσικών πόρων και στη βιώσιμη χρήση τους.

Η ενσωμάτωση της βιώσιμης ανάπτυξης στις ευρωπαϊκές συνθήκες

Η σημασία της βιώσιμης ανάπτυξης αναγνωρίστηκε ήδη από τη Συνθήκη του Μάαστριχτ το 1992.

Η Ευρωπαϊκή Ένωση διαμόρφωσε μια κοινή αναπτυξιακή πολιτική που συμπληρώνει τις εθνικές πολιτικές των κρατών μελών.

Με τη Συνθήκη του Άμστερνταμ τέθηκε ως στόχος η ισόρροπη και αειφόρος ανάπτυξη των ευρωπαϊκών κοινωνιών.

Οι ευρωπαϊκές πολιτικές οφείλουν να ενσωματώνουν την αρχή της αειφορίας και να συμβάλλουν στην κοινωνική και οικονομική συνοχή.

Μεταπολεμική Ευρώπη – Η Ανάγκη για Ειρήνη

- Μετά τον Β΄ Παγκόσμιο Πόλεμο, η Ευρώπη βρέθηκε αντιμέτωπη με εκτεταμένες καταστροφές στις υποδομές, σοβαρή οικονομική αποδιάρθρωση και πολιτική αστάθεια.
- Οι ευρωπαϊκές χώρες συνειδητοποίησαν ότι η διατήρηση της ειρήνης και της σταθερότητας απαιτούσε μια νέα μορφή συνεργασίας μεταξύ των κρατών.
- Η ιδέα της ευρωπαϊκής ενοποίησης αναπτύχθηκε ως ένας μηχανισμός που θα απέτρεπε νέες συγκρούσεις μέσω της οικονομικής αλληλεξάρτησης των χωρών.
- Η συνεργασία σε στρατηγικούς τομείς της οικονομίας θεωρήθηκε ότι θα καθιστούσε τον πόλεμο όχι μόνο ανεπιθύμητο αλλά και πρακτικά αδύνατο.

Από την ΕΚΑΧ στην Ευρωπαϊκή Οικονομική Κοινότητα

- Το πρώτο σημαντικό βήμα προς την ευρωπαϊκή ολοκλήρωση πραγματοποιήθηκε με την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Κοινότητας Άνθρακα και Χάλυβα το 1951.
 - Η κοινότητα αυτή αποτέλεσε το πρώτο υπερεθνικό εγχείρημα συνεργασίας μεταξύ ευρωπαϊκών κρατών.
 - Με τη Συνθήκη της Ρώμης το 1957 ιδρύθηκε η Ευρωπαϊκή Οικονομική Κοινότητα, με βασικό στόχο τη δημιουργία μιας κοινής αγοράς.
 - Η κοινή αγορά προέβλεπε την κατάργηση των δασμών μεταξύ των κρατών-μελών και την ελεύθερη κυκλοφορία αγαθών, υπηρεσιών, κεφαλαίων και ανθρώπων.
-

Η Συνθήκη του Μάαστριχτ

- Η Συνθήκη του Μάαστριχτ, η οποία υπογράφηκε το 1992, αποτέλεσε σημαντικό σταθμό στην πορεία της ευρωπαϊκής ολοκλήρωσης.
- Με τη συνθήκη αυτή δημιουργήθηκε επίσημα η Ευρωπαϊκή Ένωση και θεσμοθετήθηκε η Οικονομική και Νομισματική Ένωση.
- Παράλληλα εισήχθη η έννοια της ευρωπαϊκής ιθαγένειας, η οποία ενίσχυσε τα δικαιώματα των πολιτών της Ένωσης.
- Η πολιτική συνοχής απέκτησε πλέον ισχυρότερη θεσμική βάση, καθώς αναγνωρίστηκε ως βασικός στόχος της ευρωπαϊκής ολοκλήρωσης.

Η Συνθήκη της Λισαβόνας

- Η Συνθήκη της Λισαβόνας, η οποία τέθηκε σε ισχύ το 2009, ενίσχυσε περαιτέρω τη θεσμική δομή της Ευρωπαϊκής Ένωσης.
 - Με τη συνθήκη αυτή καθιερώθηκε ρητά η έννοια της εδαφικής συνοχής ως βασικός στόχος της ευρωπαϊκής πολιτικής.
 - Παράλληλα ενισχύθηκε ο ρόλος των περιφερειών στη διαδικασία λήψης αποφάσεων της Ευρωπαϊκής Ένωσης.
 - Η Ευρωπαϊκή Ένωση απέκτησε ενιαία νομική προσωπικότητα και ενισχύθηκε το μοντέλο της πολυεπίπεδης διακυβέρνησης.
-

Η Στρατηγική της Λισαβόνας

- Στις αρχές της δεκαετίας του 2000, η Ευρωπαϊκή Ένωση υιοθέτησε τη Στρατηγική της Λισαβόνας ως ένα ολοκληρωμένο πλαίσιο οικονομικής και κοινωνικής ανάπτυξης.
- Βασικός στόχος της στρατηγικής ήταν να καταστεί η Ευρωπαϊκή Ένωση η πιο ανταγωνιστική και δυναμική οικονομία της γνώσης παγκοσμίως.
- Για την επίτευξη του στόχου αυτού δόθηκε ιδιαίτερη έμφαση στην έρευνα και την καινοτομία, στην ενίσχυση της απασχόλησης και στην προώθηση της κοινωνικής ένταξης.
- Η στρατηγική αυτή επηρέασε σημαντικά τον σχεδιασμό των ευρωπαϊκών αναπτυξιακών πολιτικών τα επόμενα χρόνια.

Πολιτική Συνοχής – Περιφερειακή Πολιτική της ΕΕ

Η πολιτική συνοχής αποτελεί μία από τις σημαντικότερες πολιτικές της Ευρωπαϊκής Ένωσης και αποσκοπεί στη μείωση των αναπτυξιακών ανισοτήτων μεταξύ των περιφερειών.

Μέσω της πολιτικής αυτής επιδιώκεται η προώθηση της οικονομικής ανάπτυξης και της κοινωνικής συνοχής σε ολόκληρο τον ευρωπαϊκό χώρο.

Η πολιτική συνοχής βασίζεται στην αρχή της αλληλεγγύης μεταξύ των κρατών-μελών και των περιφερειών τους.

Οι λιγότερο ανεπτυγμένες περιοχές λαμβάνουν μεγαλύτερη χρηματοδοτική στήριξη προκειμένου να επιτευχθεί μεγαλύτερη σύγκλιση με τις πιο ανεπτυγμένες περιφέρειες.

Η γεωγραφική διάσταση της πολιτικής συνοχής

Η πολιτική συνοχής βασίζεται στην ιδέα ότι η ισόρροπη ανάπτυξη των περιφερειών οδηγεί σε συνολική ανάπτυξη της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Η πολιτική αυτή λαμβάνει υπόψη τη γεωγραφική διάσταση της ανάπτυξης και τις διαφορετικές ανάγκες των ευρωπαϊκών περιοχών.

Στόχος είναι να αξιοποιηθούν οι αναπτυξιακές δυνατότητες όλων των περιοχών και να μειωθούν οι περιφερειακές ανισότητες.

Οι αποφάσεις στο πλαίσιο της πολιτικής συνοχής βασίζονται τόσο σε οικονομικά όσο και σε πολιτικά κριτήρια.

Οι διαστάσεις της συνοχής

Η έννοια της συνοχής στην Ευρωπαϊκή Ένωση περιλαμβάνει τρεις βασικές διαστάσεις: την οικονομική, την κοινωνική και την εδαφική συνοχή.

Η οικονομική συνοχή αφορά τη μείωση των διαφορών στο επίπεδο ανάπτυξης μεταξύ των περιφερειών.

Η κοινωνική συνοχή σχετίζεται με τη βελτίωση των κοινωνικών συνθηκών και τη μείωση των κοινωνικών ανισοτήτων.

Η εδαφική συνοχή επιδιώκει την ισόρροπη ανάπτυξη του ευρωπαϊκού χώρου και την ενίσχυση της περιφερειακής συνεργασίας.

Ο ρόλος της πολιτικής συνοχής στην Ευρωπαϊκή Ένωση

Η πολιτική συνοχής αποτελεί ένα από τα βασικότερα εργαλεία της Ευρωπαϊκής Ένωσης για την προώθηση της ανάπτυξης.

Στόχος της είναι η οικονομική σύγκλιση των λιγότερο ανεπτυγμένων περιοχών με τις περισσότερο ανεπτυγμένες.

Μέσω της πολιτικής αυτής χρηματοδοτούνται αναπτυξιακά προγράμματα που ενισχύουν τις περιφερειακές οικονομίες.

Η εφαρμογή της συμβάλλει στη βελτίωση του βιοτικού επιπέδου των πολιτών και στην ενίσχυση της ευρωπαϊκής συνοχής.

Περιφερειακές ανισότητες στην Ευρωπαϊκή Ένωση

- Η Ευρωπαϊκή Ένωση χαρακτηρίζεται από σημαντικές οικονομικές και κοινωνικές ανισότητες μεταξύ των περιφερειών της.
- Οι διαφορές αυτές σχετίζονται με το επίπεδο οικονομικής ανάπτυξης, την παραγωγικότητα και τις επενδυτικές δυνατότητες κάθε περιοχής.
- Ορισμένες περιφέρειες εμφανίζουν υψηλά επίπεδα ανάπτυξης και ισχυρή οικονομική δραστηριότητα, ενώ άλλες αντιμετωπίζουν προβλήματα ανάπτυξης και χαμηλότερα εισοδήματα.
- Οι ανισότητες αυτές επηρεάζουν άμεσα το βιοτικό επίπεδο των πολιτών και την οικονομική δυναμική των περιοχών.

Κριτήρια Επιλεξιμότητας των Περιφερειών

- Στο πλαίσιο της πολιτικής συνοχής, η Ευρωπαϊκή Ένωση χρησιμοποιεί συγκεκριμένα κριτήρια για να καθορίσει ποιες περιφέρειες δικαιούνται μεγαλύτερη χρηματοδοτική στήριξη.
- Το βασικό κριτήριο αξιολόγησης είναι το κατά κεφαλήν Ακαθάριστο Εγχώριο Προϊόν (ΑΕΠ) σε σύγκριση με τον μέσο όρο της Ευρωπαϊκής Ένωσης.
- Οι περιφέρειες των οποίων το ΑΕΠ είναι μικρότερο από το 75% του μέσου όρου της Ευρωπαϊκής Ένωσης χαρακτηρίζονται ως λιγότερο αναπτυγμένες.
- Οι περιφέρειες αυτές λαμβάνουν αυξημένη χρηματοδότηση με στόχο την ενίσχυση της ανάπτυξης και τη μείωση των αναπτυξιακών ανισοτήτων.

Η Αρχή της Επικουρικότητας

- Η αρχή της επικουρικότητας αποτελεί βασική αρχή λειτουργίας της Ευρωπαϊκής Ένωσης και καθορίζει τον τρόπο άσκησης των ευρωπαϊκών πολιτικών.
 - Σύμφωνα με την αρχή αυτή, η Ευρωπαϊκή Ένωση παρεμβαίνει μόνο όταν οι στόχοι μιας πολιτικής δεν μπορούν να επιτευχθούν αποτελεσματικά από τα κράτη-μέλη σε εθνικό επίπεδο.
 - Η παρέμβαση σε ευρωπαϊκό επίπεδο πραγματοποιείται όταν μπορεί να επιτευχθεί καλύτερο αποτέλεσμα μέσω συντονισμένων δράσεων.
 - Η αρχή αυτή εξασφαλίζει ότι οι αποφάσεις λαμβάνονται όσο το δυνατόν πιο κοντά στους πολίτες.
-

Η έννοια της πολυεπίπεδης διακυβέρνησης

- Η εφαρμογή της πολιτικής συνοχής στην Ευρωπαϊκή Ένωση βασίζεται σε ένα πολυεπίπεδο σύστημα διακυβέρνησης.
 - Στο σύστημα αυτό συμμετέχουν διαφορετικά επίπεδα διοίκησης, όπως η Ευρωπαϊκή Ένωση, τα κράτη μέλη και οι περιφερειακές και τοπικές αρχές.
 - Η συνεργασία μεταξύ των επιπέδων αυτών επιτρέπει τον αποτελεσματικό σχεδιασμό και την υλοποίηση αναπτυξιακών πολιτικών.
 - Η πολυεπίπεδη διακυβέρνηση συμβάλλει στην καλύτερη προσαρμογή των πολιτικών στις ανάγκες κάθε περιοχής.
-

Ο ρόλος των περιφερειών στην ευρωπαϊκή πολιτική

- Οι περιφέρειες αποτελούν βασικό επίπεδο εφαρμογής της ευρωπαϊκής περιφερειακής πολιτικής.
 - Μέσα από τις περιφερειακές αρχές υλοποιούνται προγράμματα ανάπτυξης και χρηματοδοτούμενες δράσεις της Ευρωπαϊκής Ένωσης.
 - Η συμμετοχή των τοπικών φορέων ενισχύει τη δημοκρατική νομιμοποίηση και την αποτελεσματικότητα των πολιτικών.
 - Η συνεργασία μεταξύ ευρωπαϊκών, εθνικών και περιφερειακών θεσμών συμβάλλει στη βελτίωση της ανάπτυξης και της συνοχής στον ευρωπαϊκό χώρο.
-

Η νέα προγραμματική περίοδος της πολιτικής συνοχής

- Στόχος της νέας «αρχιτεκτονικής» της δημοσιονομικής πολιτικής είναι «η οικοδόμηση ενός ευσταθούς και αποδοτικού πλαισίου για τον συντονισμό και την επιτήρηση των δημοσιονομικών πολιτικών των κρατών μελών».
 - Μέσω της πολιτικής αυτής χρηματοδοτούνται επενδύσεις που συμβάλλουν στην οικονομική ανάπτυξη, την κοινωνική συνοχή και την περιβαλλοντική προστασία.
 - Ιδιαίτερη έμφαση δίνεται στην καινοτομία, στην πράσινη ανάπτυξη και στον ψηφιακό μετασχηματισμό της ευρωπαϊκής οικονομίας.
-

Προτεραιότητες της πολιτικής συνοχής

- Η πολιτική συνοχής της περιόδου 2021–2027 εστιάζει στην ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας και της βιώσιμης ανάπτυξης.
- Προωθείται η στήριξη της καινοτομίας, της επιχειρηματικότητας και της τεχνολογικής ανάπτυξης.
- Ιδιαίτερη σημασία δίνεται στην αντιμετώπιση της κλιματικής αλλαγής και στην προστασία του περιβάλλοντος.
- Παράλληλα, επιδιώκεται η ενίσχυση της κοινωνικής συνοχής και η βελτίωση της ποιότητας ζωής των πολιτών.

Ο ρόλος της πολιτικής συνοχής στην ανάπτυξη των περιφερειών

- Η πολιτική συνοχής συμβάλλει στην οικονομική σύγκλιση μεταξύ των ευρωπαϊκών περιφερειών.
 - Μέσω των χρηματοδοτικών εργαλείων της υποστηρίζονται επενδύσεις σε υποδομές, καινοτομία και ανθρώπινο δυναμικό.
 - Η πολιτική αυτή ενισχύει τη συνεργασία μεταξύ των κρατών μελών και των περιφερειών.
 - Τελικός στόχος είναι η δημιουργία μιας πιο ανταγωνιστικής, βιώσιμης και κοινωνικά δίκαιης Ευρώπης.
-

Στόχοι Πολιτικής της Πολιτικής Συνοχής 2021–2027

- Η πολιτική συνοχής της Ευρωπαϊκής Ένωσης για την περίοδο 2021–2027 βασίζεται σε πέντε βασικούς στόχους πολιτικής.
- Οι στόχοι αυτοί καθορίζουν τις προτεραιότητες χρηματοδότησης και τις αναπτυξιακές κατευθύνσεις της Ένωσης.
- Μέσω των στόχων αυτών επιδιώκεται η ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας, της βιώσιμης ανάπτυξης και της κοινωνικής συνοχής.
- Οι στόχοι αποτελούν το πλαίσιο σχεδιασμού των προγραμμάτων της πολιτικής συνοχής και του ΕΣΠΑ.

Οι πέντε στόχοι πολιτικής της Πολιτικής Συνοχής

1. **Μια πιο ανταγωνιστική και έξυπνη Ευρώπη (ΣΠ1)**
 - Ενίσχυση της καινοτομίας, της έρευνας και της ψηφιακής ανάπτυξης.
2. **Μια πιο πράσινη Ευρώπη (ΣΠ2)**
 - Μείωση των εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα και προώθηση της βιώσιμης ενέργειας.
3. **Μια πιο διασυνδεδεμένη Ευρώπη (ΣΠ3)**
 - Ανάπτυξη σύγχρονων υποδομών μεταφορών και ενίσχυση της κινητικότητας.
4. **Μια πιο κοινωνική Ευρώπη (ΣΠ4)**
 - Ενίσχυση της απασχόλησης, της εκπαίδευσης και της κοινωνικής ένταξης.
5. **Μια Ευρώπη πιο κοντά στους πολίτες (ΣΠ5)**
 - Προώθηση της βιώσιμης τοπικής και περιφερειακής ανάπτυξης.

Κατανομή πόρων της Πολιτικής Συνοχής 2021–2027

- Η πολιτική συνοχής της Ευρωπαϊκής Ένωσης για την περίοδο 2021–2027 διαθέτει συνολικό προϋπολογισμό περίπου **392 δισ. ευρώ**.
- Οι πόροι αυτοί κατανέμονται σε τρεις βασικούς τομείς παρέμβασης που καθορίζουν το πλαίσιο χρηματοδότησης των δράσεων.
- Ο σημαντικότερος τομέας αφορά τις **επενδύσεις για την απασχόληση και την ανάπτυξη (Investment for Jobs and Growth – IJG)**.
- Παράλληλα, σημαντικό μέρος των πόρων κατευθύνεται στην **ευρωπαϊκή εδαφική συνεργασία (Interreg)** και σε ειδικά χρηματοδοτικά μέσα της Ευρωπαϊκής Ένωσης καθώς και στην τεχνική υποστήριξη των προγραμμάτων.

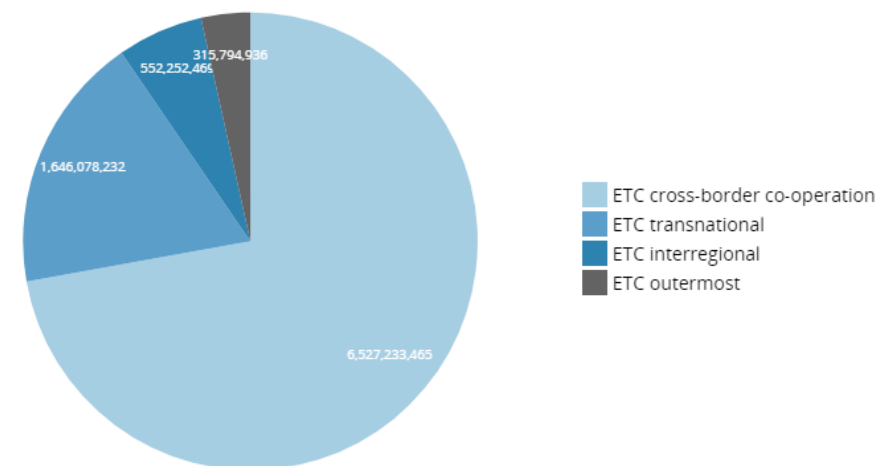
Χρηματοδότηση των βασικών ταμείων της πολιτικής συνοχής

- Στο πλαίσιο του στόχου «**Επενδύσεις στην απασχόληση και την ανάπτυξη**», το συνολικό ποσό που διατίθεται ανέρχεται περίπου στα **369 δισ. ευρώ**.
- Η χρηματοδότηση κατανέμεται στα βασικά ταμεία της πολιτικής συνοχής ως εξής:
 - **Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης (ΕΤΠΑ):** περίπου **215 δισ. €**
 - **Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο+ (ΕΚΤ+):** περίπου **98 δισ. €**
 - **Ταμείο Συνοχής:** περίπου **36,6 δισ. €**
 - **Ταμείο Δίκαιης Μετάβασης:** περίπου **19,2 δισ. €**
- Τα δύο πρώτα ταμεία, το ΕΤΠΑ και το ΕΚΤ+, συγκεντρώνουν περίπου **το 85% της συνολικής χρηματοδότησης**.
- Στόχος των χρηματοδοτήσεων είναι η ενίσχυση της ανάπτυξης, της απασχόλησης, της κοινωνικής συνοχής και της πράσινης μετάβασης.

Κατανομή Πόρων Προγραμμάτων Interreg 2021–2027

- Η **Ευρωπαϊκή Εδαφική Συνεργασία (Interreg)** αποτελεί τον δεύτερο βασικό στόχο της πολιτικής συνοχής.
- Στα προγράμματα αυτά διατίθενται περίπου **10 δισ. ευρώ** για την ενίσχυση της συνεργασίας μεταξύ ευρωπαϊκών περιφερειών.
 - Τα προγράμματα Interreg διακρίνονται σε:
 - **Διασυνοριακή συνεργασία** (περίπου **6,5 δισ. €**)
 - **Διακρατική συνεργασία** (περίπου **1,6 δισ. €**)
 - **Διαπεριφερειακή συνεργασία** (περίπου **0,5 δισ. €**)
 - **Συνεργασία εξόχως απόκεντρων περιοχών**
- Στόχος των προγραμμάτων αυτών είναι η αντιμετώπιση κοινών περιφερειακών προκλήσεων και η προώθηση της συνεργασίας μεταξύ κρατών.

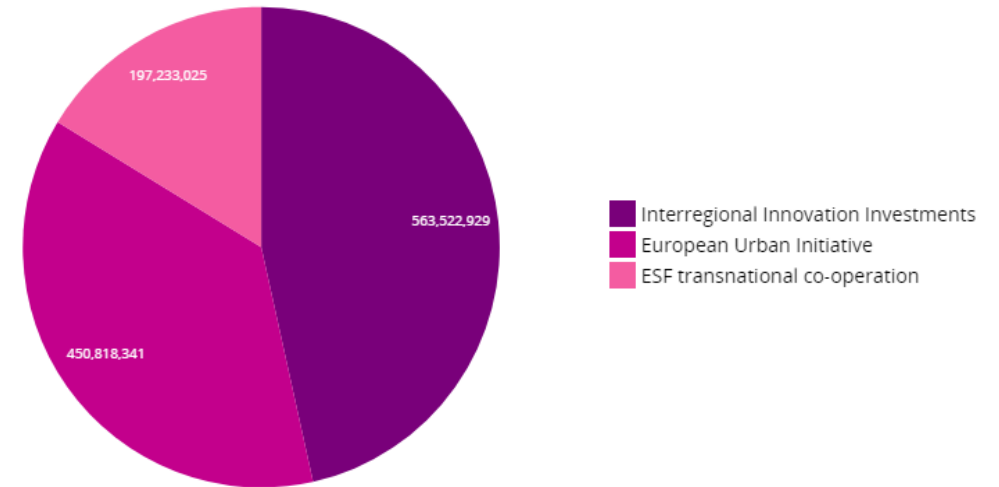
2021-2027 - Interreg allocation available for programming (current prices)

Κατανομή Πόρων Ευρωπαϊκών Εργαλείων Χρηματοδότησης

2027-2027 - EU instruments - allocation available under direct and indirect mana...

▼ Filters

- Εκτός από τα κύρια ταμεία της πολιτικής συνοχής, η Ευρωπαϊκή Ένωση χρηματοδοτεί και ειδικά προγράμματα που διαχειρίζεται άμεσα η Ευρωπαϊκή Επιτροπή.
- Για τα μέσα αυτά προβλέπεται συνολική χρηματοδότηση περίπου **1,21 δισ. ευρώ** για την περίοδο 2021–2027.
- Η χρηματοδότηση κατανέμεται ενδεικτικά ως εξής:
 - **Ευρωπαϊκή Αστική Πρωτοβουλία (European Urban Initiative):** πάνω από **450 εκατ. €**
 - **Διακρατική Συνεργασία στο πλαίσιο του ΕΚΤ+:** περίπου **197 εκατ. €**
 - **Διαπεριφερειακές Επενδύσεις Καινοτομίας:** περίπου **564 εκατ. €**
- Τα εργαλεία αυτά στοχεύουν στην ενίσχυση της καινοτομίας, της συνεργασίας μεταξύ περιφερειών και της βιώσιμης αστικής ανάπτυξης.

Το Πολυετές Δημοσιονομικό Πλαίσιο 2021–2027

1

Το Πολυετές Δημοσιονομικό Πλαίσιο αποτελεί τον μακροπρόθεσμο προϋπολογισμό της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

2

Καθορίζει τα ανώτατα όρια δαπανών για κάθε βασική κατηγορία πολιτικής σε περίοδο επτά ετών.

3

Σκοπός του είναι να διασφαλίζει τη δημοσιονομική σταθερότητα και να επιτρέπει τον μακροπρόθεσμο σχεδιασμό των ευρωπαϊκών πολιτικών.

4

Το πλαίσιο αυτό δημιουργεί τις οικονομικές προϋποθέσεις για την υλοποίηση προγραμμάτων ανάπτυξης σε ολόκληρη την Ευρωπαϊκή Ένωση.

Η Σύνδεση του ΠΔΠ με την Πολιτική Συνοχής

- Η πολιτική συνοχής αποτελεί έναν από τους σημαντικότερους τομείς χρηματοδότησης στο πλαίσιο του Πολυετούς Δημοσιονομικού Πλαισίου.
- Μέσω του ΠΔΠ καθορίζονται οι πόροι που διατίθενται για την ενίσχυση της ανάπτυξης και της σύγκλισης των περιφερειών.
- Τα κονδύλια της πολιτικής συνοχής διοχετεύονται κυρίως μέσω των ευρωπαϊκών διαρθρωτικών και επενδυτικών ταμείων.
- Η χρηματοδότηση αυτή επιτρέπει την υλοποίηση μεγάλων επενδυτικών έργων σε τομείς όπως οι υποδομές, η καινοτομία και η απασχόληση.

Έγκριση του νέου πλαισίου της πολιτικής συνοχής

- Τον **Ιούλιο του 2020** το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο κατέληξε σε συμφωνία για το νέο Πολυετές Δημοσιονομικό Πλαίσιο 2021–2027.
- Η συμφωνία αυτή καθόρισε τον συνολικό προϋπολογισμό της Ευρωπαϊκής Ένωσης και τους πόρους που θα διατεθούν για την πολιτική συνοχής.
- Στις **24 Ιουνίου 2021** εγκρίθηκε ο βασικός κανονισμός της πολιτικής συνοχής που καθορίζει τους στόχους και τους κανόνες εφαρμογής.
- Το νέο πλαίσιο θέτει πέντε βασικούς στόχους πολιτικής που καθορίζουν τις προτεραιότητες της περιόδου 2021–2027.

Έναρξη εφαρμογής της πολιτικής συνοχής

- Στις **5 Ιουλίου 2021** η Ευρωπαϊκή Επιτροπή εξέδωσε την εκτελεστική απόφαση σχετικά με την κατανομή των πόρων της πολιτικής συνοχής μεταξύ των κρατών μελών.
 - Με την απόφαση αυτή καθορίστηκε η χρηματοδότηση των βασικών ταμείων της πολιτικής συνοχής.
 - Στη συνέχεια τα κράτη μέλη προχώρησαν στον σχεδιασμό των εθνικών και περιφερειακών προγραμμάτων για την περίοδο 2021–2027.
 - Με την ολοκλήρωση της διαδικασίας εγκρίθηκαν τα επιχειρησιακά προγράμματα και ξεκίνησε η υλοποίηση των δράσεων της νέας προγραμματικής περιόδου.
-

Ο ρόλος των Ευρωπαϊκών Διαρθρωτικών και Επενδυτικών Ταμείων

- Τα Ευρωπαϊκά Διαρθρωτικά και Επενδυτικά Ταμεία αποτελούν βασικά χρηματοδοτικά εργαλεία της Ευρωπαϊκής Ένωσης.
 - Σκοπός τους είναι η προώθηση της οικονομικής, κοινωνικής και εδαφικής συνοχής μεταξύ των ευρωπαϊκών περιφερειών.
 - Μέσω των ταμείων αυτών χρηματοδοτούνται επενδύσεις σε ψηφιακές τεχνολογίες, στήριξη της οικονομίας χαμηλών ανθρακούχων εκπομπών, βιώσιμη διαχείριση των φυσικών πόρων και μικρές επιχειρήσεις
 - Τα προγράμματα που χρηματοδοτούνται συμβάλλουν στη μείωση των περιφερειακών ανισοτήτων και στην ενίσχυση της ανάπτυξης.
 - Σήμερα, ο προϋπολογισμός τους ανέρχεται σε **351,8 δισ. €**
-

Η λειτουργία των χρηματοδοτούμενων προγραμμάτων

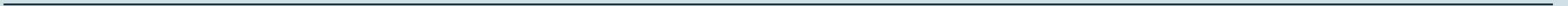
- Τα προγράμματα που χρηματοδοτούνται από τα ευρωπαϊκά ταμεία υλοποιούνται μέσω πολυετών αναπτυξιακών σχεδίων.
- Η υλοποίηση πραγματοποιείται σε συνεργασία μεταξύ της Ευρωπαϊκής Επιτροπής και των κρατών μελών.
- Τα κράτη μέλη σχεδιάζουν και εφαρμόζουν τα προγράμματα σύμφωνα με τις ανάγκες των περιφερειών τους.
- Η χρηματοδότηση κατευθύνεται σε δράσεις που προωθούν την ανάπτυξη, την απασχόληση και την κοινωνική συνοχή.

Τα βασικά Ευρωπαϊκά Ταμεία

- Το **Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης (ΕΤΠΑ)** χρηματοδοτεί έργα υποδομών και επενδύσεις για την ανάπτυξη των περιφερειών.
- Το **Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο (ΕΚΤ)** στηρίζει την απασχόληση, την εκπαίδευση και την κοινωνική ένταξη.
- Το **Ταμείο Συνοχής** χρηματοδοτεί έργα που σχετίζονται με το περιβάλλον και τις μεταφορές σε λιγότερο ανεπτυγμένα κράτη μέλη.
- Επιπλέον, σημαντικό ρόλο έχουν και άλλα ταμεία που υποστηρίζουν την αγροτική ανάπτυξη και την αλιεία.

Ελλάδα

Η σχέση της Ελλάδας με την Ευρωπαϊκή Ένωση

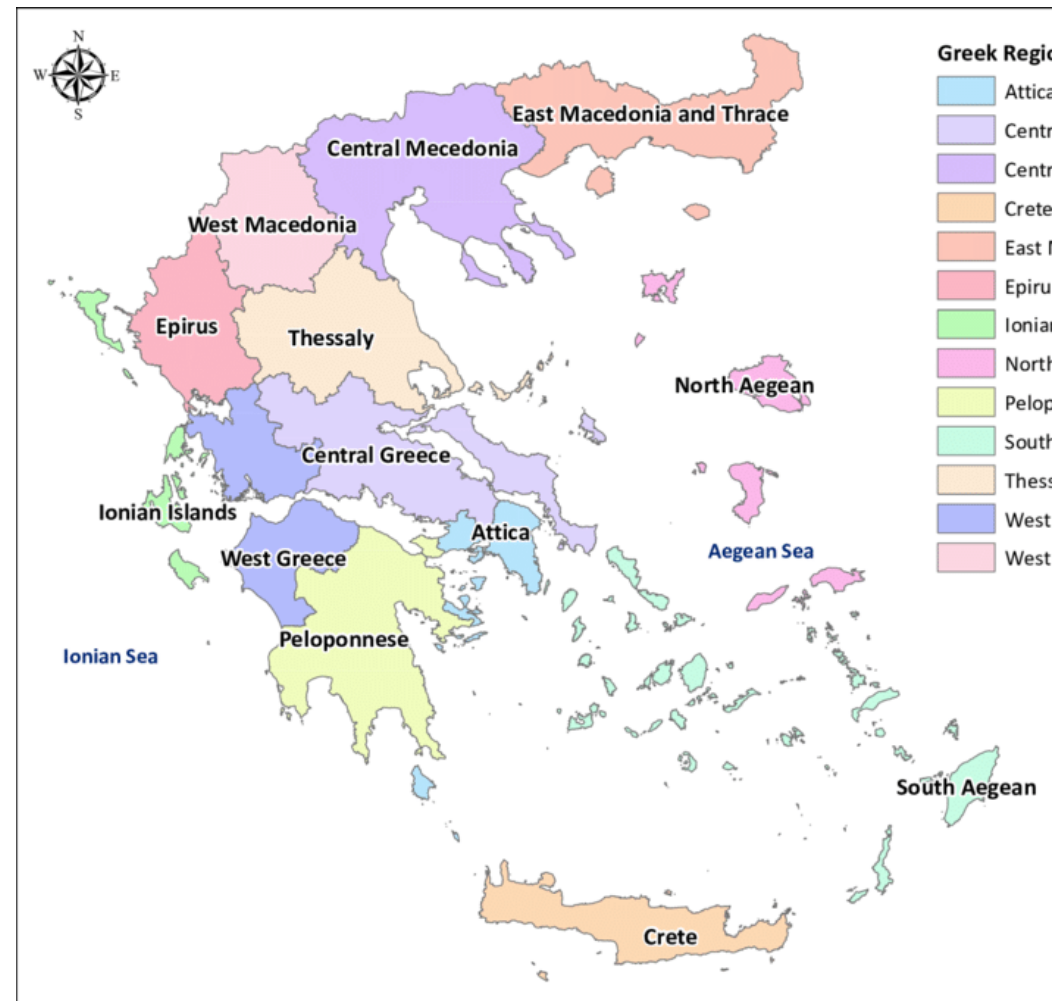
- Η Ελλάδα αποτελεί μέλος της Ευρωπαϊκής Ένωσης από το 1981 και συμμετέχει ενεργά στις πολιτικές και στις πρωτοβουλίες της Ένωσης.
- Η συμμετοχή της χώρας στην Ευρωπαϊκή Ένωση έχει επηρεάσει σημαντικά την οικονομική και αναπτυξιακή της πορεία.
- Μέσω των ευρωπαϊκών πολιτικών και των χρηματοδοτικών εργαλείων προωθούνται δράσεις που ενισχύουν την ανάπτυξη και την ανταγωνιστικότητα της ελληνικής οικονομίας.
- Η πολιτική συνοχής της Ευρωπαϊκής Ένωσης αποτελεί βασικό μηχανισμό στήριξης για την ανάπτυξη των ελληνικών περιφερειών.

Η σημασία της πολιτικής συνοχής για την Ελλάδα

- Η εφαρμογή της πολιτικής συνοχής στην Ελλάδα συμβάλλει στη μείωση των περιφερειακών ανισοτήτων και στην ενίσχυση της ανάπτυξης.
- Μέσω των ευρωπαϊκών χρηματοδοτικών προγραμμάτων υλοποιούνται έργα υποδομών, κοινωνικών υπηρεσιών και περιβαλλοντικής προστασίας.
- Η αξιοποίηση των ευρωπαϊκών πόρων αποτελεί σημαντικό εργαλείο για την οικονομική ανάπτυξη και τον εκσυγχρονισμό της χώρας.
- Στο πλαίσιο αυτό ιδιαίτερη σημασία έχει το **ΕΣΠΑ 2021–2027**, το οποίο αποτελεί το βασικό αναπτυξιακό πρόγραμμα της Ελλάδας για τη νέα προγραμματική περίοδο.

Η Περιφερειακή Δομή της Ελλάδας

- Η Ελλάδα είναι διοικητικά οργανωμένη σε δεκατρείς περιφέρειες, οι οποίες αποτελούν το βασικό επίπεδο άσκησης της περιφερειακής πολιτικής.
- Οι περιφέρειες αυτές έχουν σημαντικό ρόλο στον σχεδιασμό και στην υλοποίηση αναπτυξιακών προγραμμάτων που χρηματοδοτούνται από την Ευρωπαϊκή Ένωση.
- Μέσω της περιφερειακής διάρθρωσης επιδιώκεται η καλύτερη προσαρμογή των πολιτικών ανάπτυξης στις ιδιαίτερες ανάγκες κάθε περιοχής.
- Η περιφερειακή οργάνωση της χώρας αποτελεί επίσης βασική προϋπόθεση για την αποτελεσματική εφαρμογή της πολιτικής συνοχής.

Η σημασία της περιφερειακής πολιτικής στην Ελλάδα

- Η περιφερειακή πολιτική αποτελεί βασικό εργαλείο για τη μείωση των αναπτυξιακών διαφορών μεταξύ των ελληνικών περιφερειών.
- Ορισμένες περιοχές της χώρας παρουσιάζουν υψηλότερα επίπεδα ανάπτυξης, ενώ άλλες αντιμετωπίζουν σημαντικές οικονομικές και κοινωνικές δυσκολίες.
- Μέσω των ευρωπαϊκών χρηματοδοτήσεων προωθούνται δράσεις που ενισχύουν την οικονομική δραστηριότητα και την απασχόληση.
- Η ενίσχυση της περιφερειακής ανάπτυξης συμβάλλει στη συνολική οικονομική πρόοδο της χώρας.

Αναπτυξιακές ανισότητες μεταξύ των περιφερειών

- Οι ελληνικές περιφέρειες παρουσιάζουν σημαντικές διαφορές ως προς το επίπεδο οικονομικής ανάπτυξης και τις παραγωγικές τους δυνατότητες.
 - Ορισμένες περιφέρειες εμφανίζουν υψηλότερο επίπεδο οικονομικής δραστηριότητας και καλύτερες υποδομές.
 - Αντίθετα, άλλες περιοχές αντιμετωπίζουν προβλήματα ανάπτυξης, χαμηλότερα εισοδήματα και περιορισμένες επενδυτικές δυνατότητες.
 - Οι διαφορές αυτές επηρεάζουν άμεσα την οικονομική ανάπτυξη και την ποιότητα ζωής των κατοίκων.
 - Παράγοντες όπως η απασχόληση, οι επενδύσεις και η παραγωγική βάση κάθε περιοχής διαμορφώνουν το επίπεδο ανάπτυξής της.
 - Για τον λόγο αυτό η εφαρμογή της πολιτικής συνοχής και των ευρωπαϊκών χρηματοδοτήσεων είναι ιδιαίτερα σημαντική για την Ελλάδα.
-

Η εφαρμογή της πολιτικής συνοχής στην Ελλάδα

- Η Ελλάδα συμμετέχει ενεργά στην πολιτική συνοχής της Ευρωπαϊκής Ένωσης και αξιοποιεί τα χρηματοδοτικά εργαλεία που παρέχονται στο πλαίσιο αυτής.
- Μέσω της πολιτικής συνοχής χρηματοδοτούνται έργα που ενισχύουν την ανάπτυξη των περιφερειών και τη βελτίωση των υποδομών.
- Η πολιτική αυτή συμβάλλει στη μείωση των οικονομικών και κοινωνικών ανισοτήτων μεταξύ των ελληνικών περιφερειών.
- Παράλληλα ενισχύεται η ανταγωνιστικότητα της ελληνικής οικονομίας και προωθείται η βιώσιμη ανάπτυξη.

Η συμβολή των ευρωπαϊκών πόρων στην ανάπτυξη

- Οι ευρωπαϊκοί πόροι αποτελούν σημαντικό παράγοντα για την υλοποίηση αναπτυξιακών έργων στην Ελλάδα.
- Μέσω των χρηματοδοτήσεων αυτών έχουν υλοποιηθεί σημαντικά έργα υποδομών, μεταφορών και περιβαλλοντικής προστασίας.
- Παράλληλα, προωθούνται δράσεις που ενισχύουν την απασχόληση, την εκπαίδευση και την κοινωνική συνοχή.
- Η αξιοποίηση των πόρων αυτών συμβάλλει στον εκσυγχρονισμό της ελληνικής οικονομίας και στη βελτίωση της ανταγωνιστικότητας.

Η σημασία της νέας προγραμματικής περιόδου

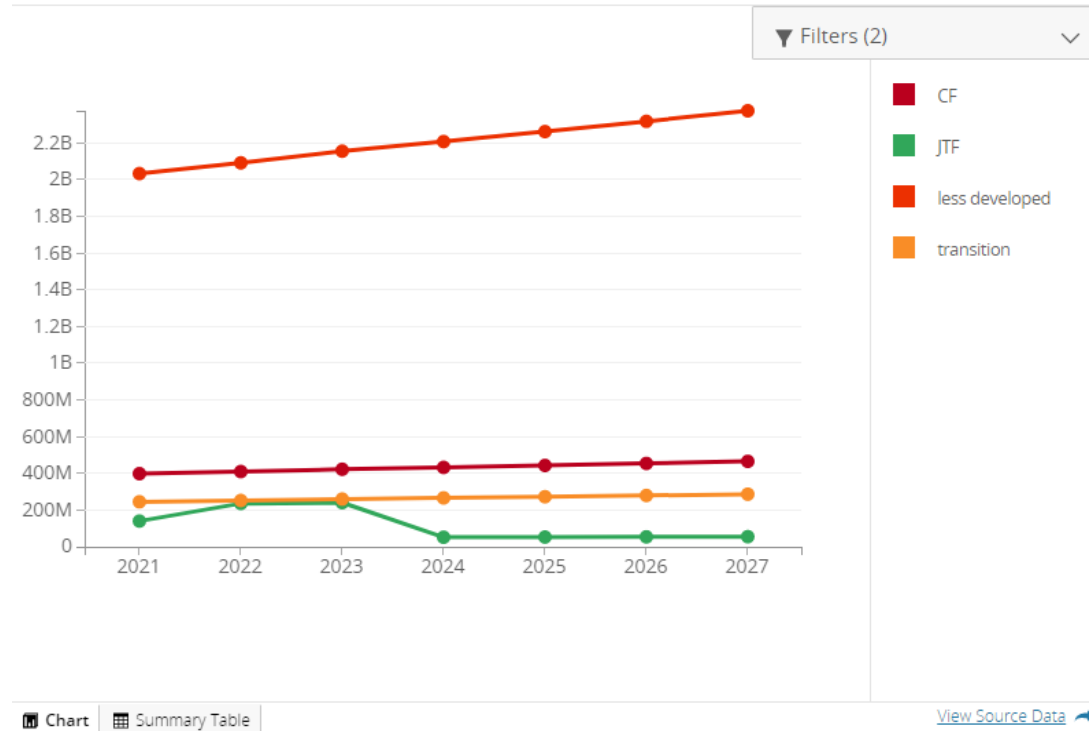
- Η προγραμματική περίοδος 2021–2027 αποτελεί μια νέα φάση εφαρμογής της πολιτικής συνοχής στην Ελλάδα.
- Η περίοδος αυτή δίνει έμφαση στην καινοτομία, στον ψηφιακό μετασχηματισμό και στην πράσινη ανάπτυξη.
- Παράλληλα προωθεί δράσεις που στοχεύουν στη βιώσιμη οικονομική ανάπτυξη και στην κοινωνική συνοχή.
- Στο πλαίσιο αυτό εφαρμόζεται το νέο **ΕΣΠΑ 2021–2027**, το οποίο αποτελεί βασικό εργαλείο ανάπτυξης για τη χώρα.

Χρηματοδότηση Πολιτικής Συνοχής 2021-2027

- Το μεγαλύτερο μέρος των πόρων κατευθύνεται στις λιγότερο ανεπτυγμένες περιφέρειες.
- Οι επενδύσεις αυξάνονται σταδιακά έως το 2027.
- Η πολιτική συνοχής στοχεύει στη στήριξη της ανάπτυξης και της απασχόλησης σε όλη την Ευρώπη.

2021-2027 - Investment in jobs and growth- annual allocation profile

Tips to download the underlying annual allocation data for a Member State(s): 1. Filter for the country using the filter function (top ti...

Close

Κατανομή Πόρων Interreg 2021-2027

- Το μεγαλύτερο ποσοστό αφορά διασυνοριακή συνεργασία.
- Τα διακρατικά προγράμματα καλύπτουν συνεργασία μεταξύ περισσότερων χωρών.
- Στόχος είναι η ανάπτυξη κοινών λύσεων σε περιφερειακά προβλήματα.

2021-2027 - Interreg allocation available for programming (current prices)

▼ Filters (1)

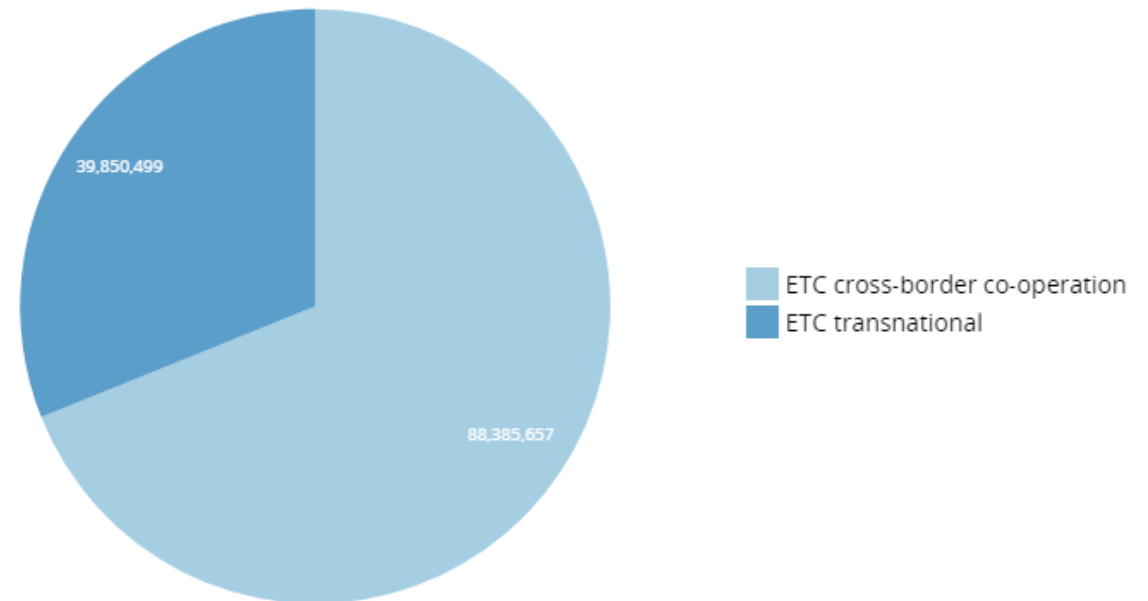

Chart | Summary Table

[View Source Data](#)

Το ΕΣΠΑ 2021–2027

- Το Εταιρικό Σύμφωνο για το Πλαίσιο Ανάπτυξης (ΕΣΠΑ) αποτελεί το βασικό εργαλείο αξιοποίησης των ευρωπαϊκών πόρων στην Ελλάδα.
 - Το πρόγραμμα υλοποιείται στο πλαίσιο της πολιτικής συνοχής της Ευρωπαϊκής Ένωσης για την περίοδο 2021–2027.
 - Στόχος του είναι η προώθηση της οικονομικής ανάπτυξης, της κοινωνικής συνοχής και της ανταγωνιστικότητας της ελληνικής οικονομίας.
 - Μέσω του ΕΣΠΑ χρηματοδοτούνται έργα και δράσεις που συμβάλλουν στον εκσυγχρονισμό της χώρας και στην ενίσχυση της ανάπτυξης.
-

Βασικοί στόχοι του ΕΣΠΑ

- Η πολιτική συνοχής της Ευρωπαϊκής Ένωσης για την περίοδο 2021–2027 βασίζεται σε πέντε βασικούς στόχους πολιτικής.
 - Οι στόχοι αυτοί καθορίζουν τις προτεραιότητες χρηματοδότησης και τον σχεδιασμό των ευρωπαϊκών προγραμμάτων.
 - Μέσω των στόχων αυτών επιδιώκεται η προώθηση της βιώσιμης ανάπτυξης και η ενίσχυση της οικονομικής και κοινωνικής συνοχής.
 - Τα επιχειρησιακά προγράμματα του ΕΣΠΑ σχεδιάζονται σύμφωνα με αυτούς τους στόχους πολιτικής.
-

Διαφορές με το ΕΣΠΑ 2014–2020

- Το νέο ΕΣΠΑ δίνει μεγαλύτερη έμφαση στην καινοτομία και στον ψηφιακό μετασχηματισμό της οικονομίας.
 - Παράλληλα ενισχύονται οι δράσεις που σχετίζονται με την πράσινη μετάβαση και την αντιμετώπιση της κλιματικής αλλαγής.
 - Η νέα προγραμματική περίοδος επικεντρώνεται περισσότερο στη βιώσιμη ανάπτυξη και στην κοινωνική συνοχή.
 - Επιπλέον, επιδιώκεται η αποτελεσματικότερη αξιοποίηση των ευρωπαϊκών πόρων.
-

Οι στόχοι πολιτικής του ΕΣΠΑ

Το ΕΣΠΑ 2021–2027
basίζεται σε πέντε βασικούς
στόχους πολιτικής που
καθορίζονται από την
Ευρωπαϊκή Ένωση.

Οι στόχοι αυτοί αφορούν
την ενίσχυση της
καινοτομίας και της
ανταγωνιστικότητας της
οικονομίας.

Οι στόχοι αυτοί καθοδηγούν
τον σχεδιασμό και την
υλοποίηση των
προγραμμάτων που
χρηματοδοτούνται από το
ΕΣΠΑ.

Παράλληλα προωθείται η
πράσινη ανάπτυξη, η
βιώσιμη κινητικότητα και η
κοινωνική συνοχή.

Στόχος Πολιτικής 1 – Μια Πιο Ανταγωνιστική και Έξυπνη Ευρώπη

Ο πρώτος στόχος πολιτικής επικεντρώνεται στην ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας και της καινοτομίας στην ευρωπαϊκή οικονομία.

Ιδιαίτερη έμφαση δίνεται στην προώθηση της έρευνας, της τεχνολογικής ανάπτυξης και της ψηφιακής μετάβασης.

Μέσω των σχετικών προγραμμάτων επιδιώκεται η ενίσχυση της επιχειρηματικότητας και η ανάπτυξη νέων τεχνολογιών.

Ο στόχος αυτός συμβάλλει στη δημιουργία μιας οικονομίας βασισμένης στη γνώση και στην καινοτομία.

Στόχος Πολιτικής 2 – Μια Πιο Πράσινη Ευρώπη

Στόχος Πολιτικής 3 – Μια Πιο Διασυνδεδεμένη Ευρώπη

Ο τρίτος στόχος πολιτικής αφορά την ενίσχυση των υποδομών μεταφορών και τη βελτίωση της συνδεσιμότητας μεταξύ των ευρωπαϊκών περιφερειών.

Η ανάπτυξη σύγχρονων μεταφορικών δικτύων συμβάλλει στη διευκόλυνση της κινητικότητας ανθρώπων και αγαθών.

Παράλληλα, η ενίσχυση των υποδομών συμβάλλει στην οικονομική ανάπτυξη και στην περιφερειακή σύγκλιση.

Η δημιουργία ενός αποτελεσματικού και βιώσιμου συστήματος μεταφορών αποτελεί σημαντικό στοιχείο της ευρωπαϊκής αναπτυξιακής πολιτικής.

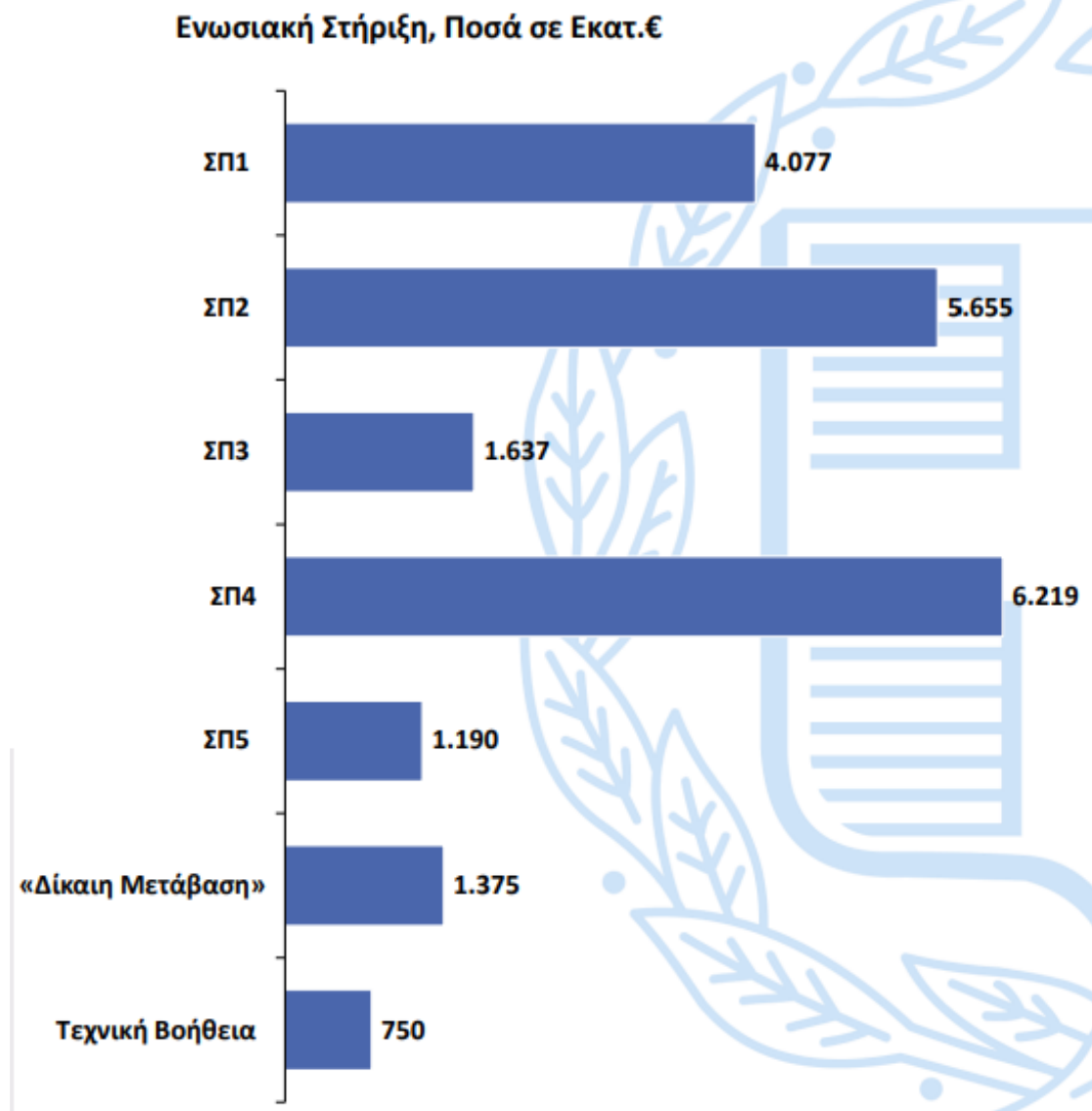
Στόχος Πολιτικής 4 – Μια Πιο Κοινωνική Ευρώπη

- Ο τέταρτος στόχος πολιτικής επικεντρώνεται στην ενίσχυση της κοινωνικής συνοχής και της απασχόλησης.
- Μέσω των σχετικών προγραμμάτων προωθούνται δράσεις εκπαίδευσης, κατάρτισης και ανάπτυξης δεξιοτήτων του ανθρώπινου δυναμικού.
- Παράλληλα, ενισχύονται πολιτικές που στοχεύουν στη μείωση της ανεργίας και στην κοινωνική ένταξη ευάλωτων ομάδων.
- Ο στόχος αυτός συμβάλλει στη δημιουργία μιας πιο δίκαιης και χωρίς αποκλεισμούς κοινωνίας.

Στόχος Πολιτικής 5 – Μια Ευρώπη Πιο Κοντά στους Πολίτες

- Ο πέμπτος στόχος πολιτικής επικεντρώνεται στην ενίσχυση της τοπικής και περιφερειακής ανάπτυξης.
- Στο πλαίσιο αυτό προωθούνται δράσεις που στηρίζουν τη βιώσιμη ανάπτυξη των πόλεων και των τοπικών κοινωνιών.
- Ιδιαίτερη έμφαση δίνεται στη συμμετοχή των τοπικών φορέων στον σχεδιασμό των αναπτυξιακών πολιτικών.
- Η ενίσχυση της τοπικής διάστασης των ευρωπαϊκών πολιτικών συμβάλλει στην καλύτερη ανταπόκριση στις ανάγκες των πολιτών.

Κατανομή Ενωσιακής Χρηματοδότησης ανά Στόχο Πολιτικής

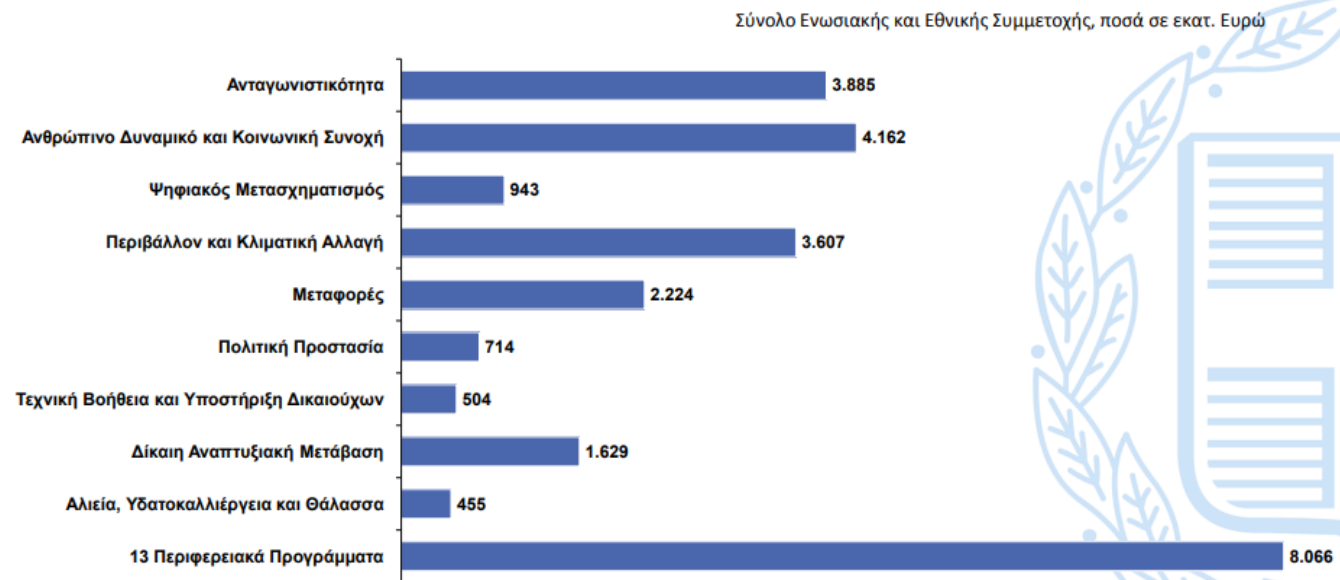
Η σημασία του ΕΣΠΑ για την ανάπτυξη της Ελλάδας

- Το ΕΣΠΑ αποτελεί βασικό εργαλείο χρηματοδότησης για την υλοποίηση αναπτυξιακών έργων στην Ελλάδα.
- Μέσω των προγραμμάτων του ενισχύονται οι επιχειρήσεις, οι υποδομές και οι κοινωνικές υπηρεσίες.
- Η αξιοποίηση των ευρωπαϊκών πόρων συμβάλλει στον εκσυγχρονισμό της οικονομίας και στη βελτίωση της ποιότητας ζωής των πολιτών.
- Συνολικά, το ΕΣΠΑ 2021–2027 διαδραματίζει καθοριστικό ρόλο στην αναπτυξιακή πορεία της χώρας τα επόμενα χρόνια.

Κατανομή Πόρων στα Προγράμματα του ΕΣΠΑ

- μεγαλύτερο μέρος των πόρων στα **Περιφερειακά Προγράμματα**
- σημαντική χρηματοδότηση σε
 - Ανθρώπινο Δυναμικό
 - Περιβάλλον
 - Ανταγωνιστικότητα

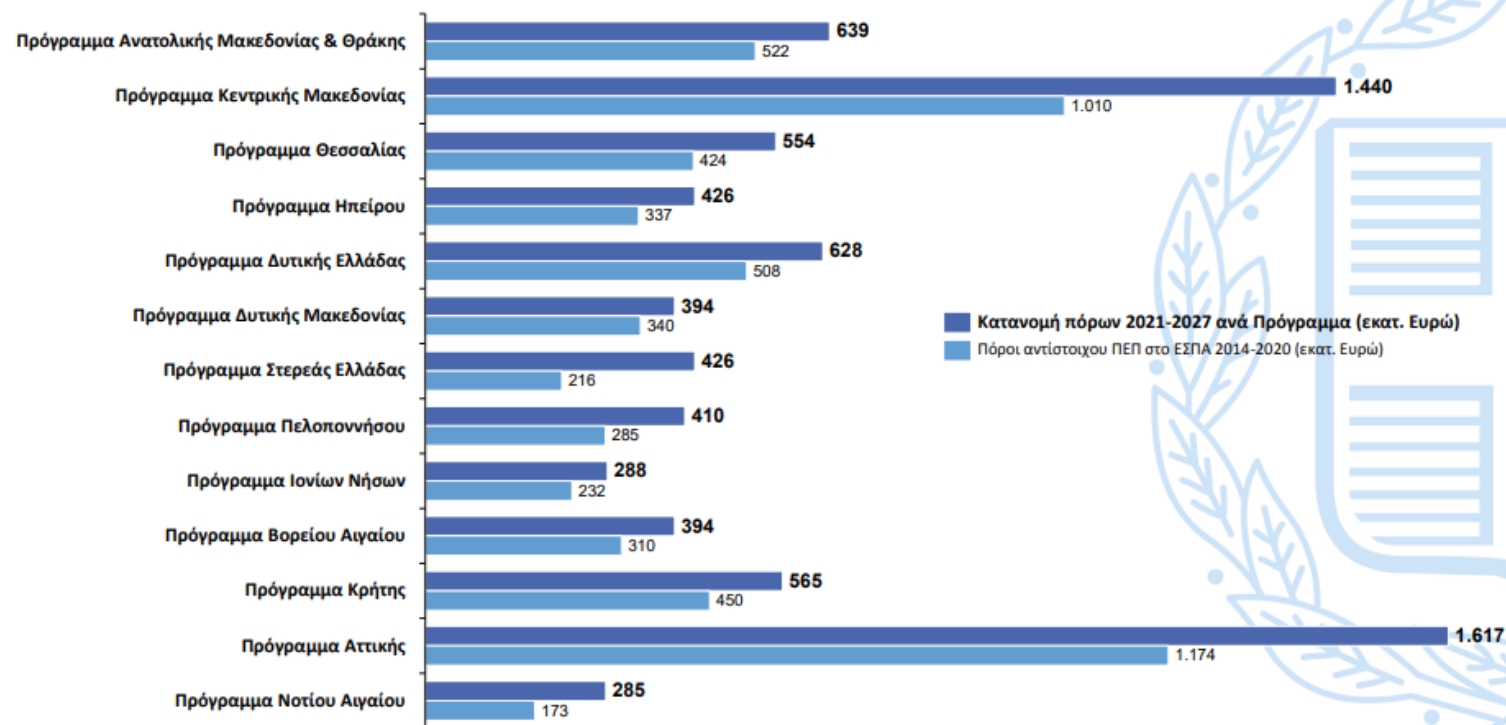
Τα Προγράμματα του ΕΣΠΑ 2021-2027

8 Τομεακά Προγράμματα: 17,6 δις Ευρώ, 13 Περιφερειακά Προγράμματα: 8,1 δις Ευρώ
+ Πρόγραμμα Αλιείας, Υδατοκαλλιέργειας και Θάλασσας: 0,5 δις Ευρώ. **Σύνολο: 26,2 δις Ευρώ**

Κατανομή Πόρων στα Περιφερειακά Προγράμματα

Περιφερειακά Προγράμματα του ΕΣΠΑ 2021-2027

Κατανομή πόρων 2021-2027 ανά Περιφερειακό Πρόγραμμα (εκατ. Ευρώ)

Πρόγραμμα Ανατολικής Μακεδονίας & Θράκης	639,1
Πρόγραμμα Κεντρικής Μακεδονίας	1.440,1
Πρόγραμμα Θεσσαλίας	553,9
Πρόγραμμα Ηπείρου	426,0
Πρόγραμμα Δυτικής Ελλάδας	628,4
Πρόγραμμα Δυτικής Μακεδονίας	394,1
Πρόγραμμα Στερεάς Ελλάδας	426,0
Πρόγραμμα Πελοποννήσου	410,1
Πρόγραμμα Ιονίων Νήσων	287,6
Πρόγραμμα Βορείου Αιγαίου	394,0
Πρόγραμμα Κρήτης	564,5
Πρόγραμμα Αττικής	1.617,0
Πρόγραμμα Νοτίου Αιγαίου	285,3

Επιχειρησιακά Προγράμματα ΕΣΠΑ 2021–2027

Πρόγραμμα «Ανταγωνιστικότητα, Επιχειρηματικότητα και Καινοτομία»

Το πρόγραμμα «Ανταγωνιστικότητα, Επιχειρηματικότητα και Καινοτομία» στοχεύει στην ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας της ελληνικής οικονομίας.

Υποστηρίζει επενδύσεις που προωθούν την καινοτομία, την επιχειρηματικότητα και την τεχνολογική ανάπτυξη.

Μέσω του προγράμματος χρηματοδοτούνται δράσεις που ενισχύουν τις μικρομεσαίες επιχειρήσεις και τη δημιουργία νέων επιχειρηματικών δραστηριοτήτων.

Παράλληλα προωθείται η ανάπτυξη νέων προϊόντων και υπηρεσιών που βασίζονται στην έρευνα και στην τεχνολογική πρόοδο.

Πρόγραμμα «Ανθρώπινο Δυναμικό και Κοινωνική Συνοχή»

Το πρόγραμμα «Ανθρώπινο Δυναμικό και Κοινωνική Συνοχή» στοχεύει στη βελτίωση της απασχόλησης και της κοινωνικής ένταξης.

Ενισχύει δράσεις που σχετίζονται με την εκπαίδευση, την κατάρτιση και την ανάπτυξη δεξιοτήτων του ανθρώπινου δυναμικού.

Παράλληλα προωθεί πολιτικές που συμβάλλουν στη μείωση της ανεργίας και στην ενίσχυση της κοινωνικής συνοχής.

Ιδιαίτερη έμφαση δίνεται στη στήριξη ευάλωτων κοινωνικών ομάδων και στη δημιουργία ίσων ευκαιριών.

Πρόγραμμα «Ψηφιακός Μετασχηματισμός»

Το πρόγραμμα «Ψηφιακός Μετασχηματισμός» στοχεύει στην ενίσχυση της ψηφιακής μετάβασης της ελληνικής οικονομίας και δημόσιας διοίκησης.

Χρηματοδοτεί δράσεις που σχετίζονται με την ανάπτυξη ψηφιακών υποδομών και τεχνολογικών εφαρμογών.

Παράλληλα προωθεί την αξιοποίηση νέων τεχνολογιών στις επιχειρήσεις και στις δημόσιες υπηρεσίες.

Στόχος είναι η βελτίωση της αποδοτικότητας της οικονομίας και η ενίσχυση της καινοτομίας.

Πρόγραμμα «Περιβάλλον, Ενέργεια και Κλιματική Αλλαγή»

Το πρόγραμμα αυτό επικεντρώνεται στην προστασία του περιβάλλοντος και στη βιώσιμη διαχείριση των φυσικών πόρων.

Πρωθεί επενδύσεις σε ανανεώσιμες πηγές ενέργειας και σε δράσεις ενεργειακής αποδοτικότητας.

Παράλληλα χρηματοδοτεί έργα που συμβάλλουν στην αντιμετώπιση της κλιματικής αλλαγής.

Στόχος είναι η προώθηση της πράσινης ανάπτυξης και η μετάβαση σε μια πιο βιώσιμη οικονομία.

Προγράμματα «Μεταφορές» και «Πολιτική Προστασία»

Πρόγραμμα Μεταφορών

- Στόχος του είναι η βελτίωση των υποδομών μεταφορών και η ανάπτυξη σύγχρονων δικτύων μετακίνησης.
- Προωθείται η ανάπτυξη βιώσιμων και ασφαλών συστημάτων μεταφορών.

Πρόγραμμα Πολιτικής Προστασίας

- Στοχεύει στην ενίσχυση των μηχανισμών πρόληψης και αντιμετώπισης φυσικών καταστροφών.
- Περιλαμβάνει δράσεις που βελτιώνουν την ετοιμότητα και την αποτελεσματικότητα των υπηρεσιών πολιτικής προστασίας.

Προγράμματα «Τεχνική Βοήθεια» και «Δίκαιη Αναπτυξιακή Μετάβαση»

Πρόγραμμα Τεχνικής Βοήθειας και Υποστήριξης Δικαιούχων

- Στόχος του είναι η αποτελεσματική διαχείριση και υλοποίηση των προγραμμάτων του ΕΣΠΑ.
- Παρέχει τεχνική υποστήριξη στους φορείς που συμμετέχουν στην εφαρμογή των προγραμμάτων.

Πρόγραμμα Δίκαιης Αναπτυξιακής Μετάβασης

- Στηρίζει περιοχές που επηρεάζονται από την ενεργειακή μετάβαση και την απολιγνιτοποίηση.
- Προωθεί νέες οικονομικές δραστηριότητες και δημιουργία θέσεων εργασίας στις περιοχές αυτές.

Συμπεράσματα

- Η πολιτική συνοχής της Ευρωπαϊκής Ένωσης αποτελεί βασικό μηχανισμό προώθησης της ανάπτυξης και της κοινωνικής συνοχής.
 - Μέσω του ΕΣΠΑ 2021–2027 η Ελλάδα αξιοποιεί ευρωπαϊκούς πόρους για την ενίσχυση της οικονομίας και τη βελτίωση της ποιότητας ζωής των πολιτών.
 - Τα επιχειρησιακά προγράμματα του ΕΣΠΑ συμβάλλουν στην ανάπτυξη της καινοτομίας, της ψηφιακής οικονομίας και της πράσινης μετάβασης.
 - Συνολικά, το ΕΣΠΑ διαδραματίζει καθοριστικό ρόλο στη βιώσιμη ανάπτυξη και στον εκσυγχρονισμό της ελληνικής οικονομίας.
-

ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ

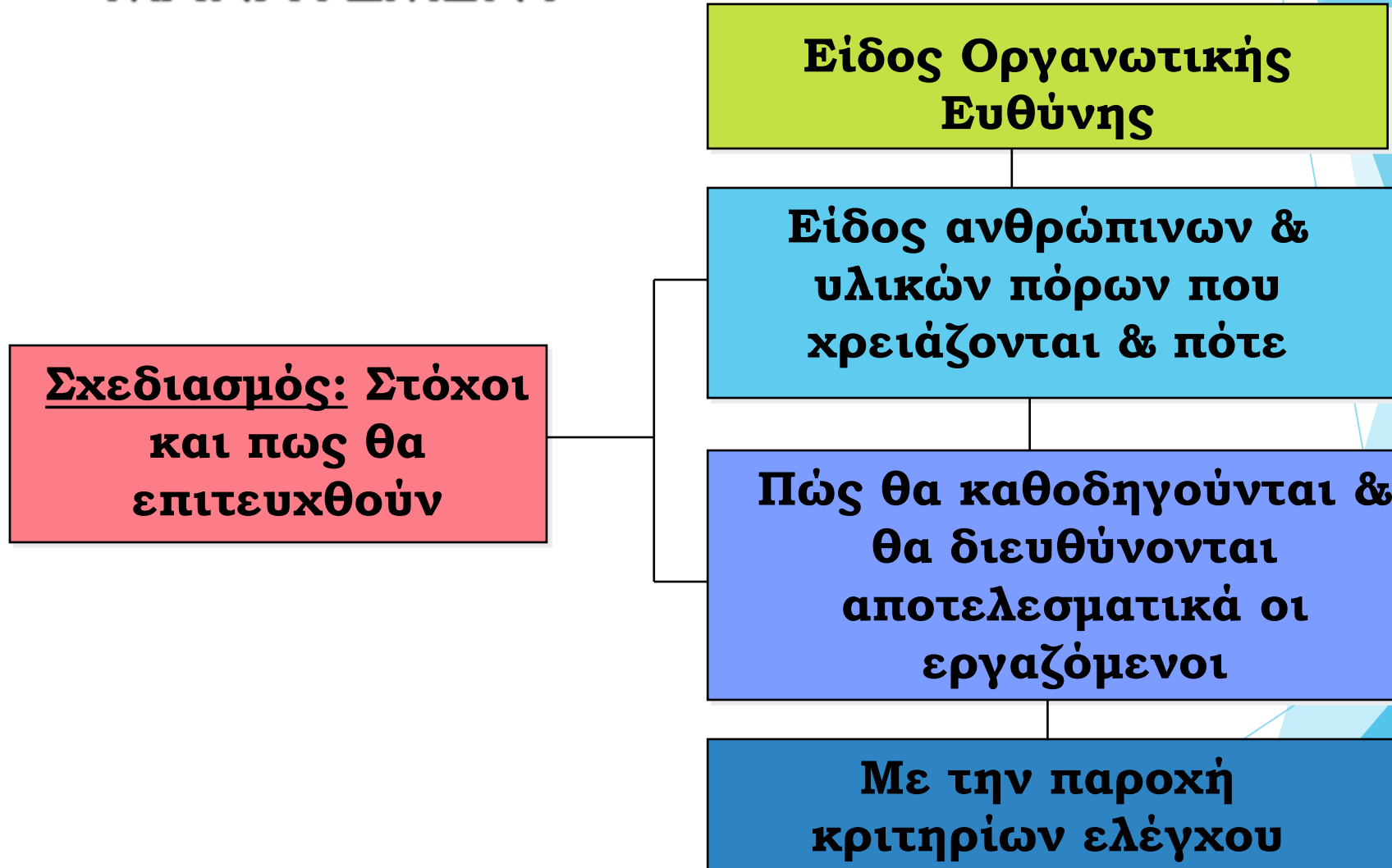
ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ ΔΙΑΛΕΞΗΣ

- ▶ ΠΕΡΙ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΥ
- ▶ ΕΠΙΛΟΓΗ ΑΠΟΣΤΟΛΗΣ

ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ: ΟΡΙΣΜΟΣ

Η διαδικασία μέσω της οποίας οι μάνατζερ καθορίζουν τους στόχους της επιχείρησης και τους τρόπους που θα χρησιμοποιήσουν για να τους επιτύχουν

ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ: ΤΟ ΘΕΜΕΛΙΟ ΤΟΥ MANATZMENT

ΠΛΕΟΝΕΚΤΗΜΑΤΑ ΤΟΥ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΥ

Ο Σχεδιασμός προσδιορίζει που βρίσκεται η επιχείρηση τώρα και που θα βρίσκεται στο μέλλον.

- ▶ Μειώνει την **αβεβαιότητα**, που υπάρχει μελλοντικά, για την επιχείρηση
- ▶ Αίσθηση **Συμμετοχής**: όλοι οι μάνατζερ εμπλέκονται στην επιλογή στόχων
- ▶ Δίνει μια σαφή **εικόνα της κατεύθυνσης** προς την οποία βαδίζει η επιχείρηση
- ▶ **Συντονισμός**: Εξηγεί πώς τα συστήματα όλων των μερών της επιχείρησης εναρμονίζονται με το σύνολο
- ▶ Διευκολύνει τον **έλεγχο** της επιχειρησιακής δραστηριότητας, Προσδιορίζει δηλ. ποιοι είναι υπεύθυνοι για την επίτευξη ενός στόχου
- ▶ Μειώνει το **κόστος λειτουργίας** της επιχείρησης.

ΒΑΣΙΚΕΣ ΑΡΧΕΣ ΤΟΥ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΥ

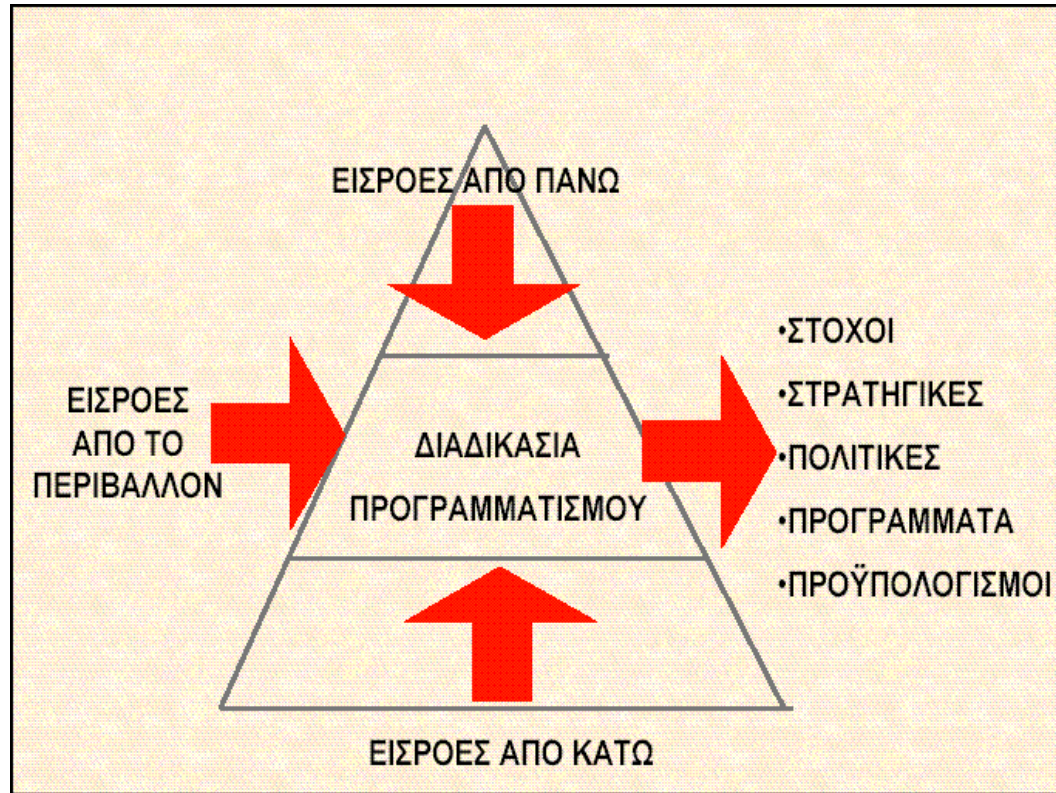
- ▶ Αρχή του προβαδίσματος
- ▶ Αρχή της συμβολής στην επίτευξη των στόχων της επιχείρησης: όλα τα προγράμματα της επιχείρησης συμβάλλουν στην επίτευξη των επιχειρησιακών στόχων και αυτά συντονίζονται με σκοπό την επίτευξη του συνολικού επιχειρησιακού στόχου
- ▶ Αρχή της χρονικής δέσμευσης
- ▶ Αρχή της οικονομικότητας των προγραμμάτων
- ▶ Αρχή της διόρθωσης
- ▶ Αρχή της ευκαμψίας (ή ευελιξίας) των προγραμμάτων

ΣΤΑΔΙΑ ΣΤΗΝ ΕΞΕΛΙΞΗ ΤΟΥ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟΥ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΥ

- ▶ **Ανυπαρξία σχεδιασμού.** Η διεύθυνση της επιχείρησης ασχολείται μόνο με τις καθημερινές δραστηριότητες
- ▶ **Κατάρτιση προϋπολογισμών.** Γίνεται συνήθως μια εκτίμηση των πωλήσεων του επόμενου έτους και των προσδοκώμενων εξόδων και χρηματοοικονομικών ροών, που ενδεχομένως αντιστοιχούν σ' αυτό το επίπεδο πωλήσεων
- ▶ **Ετήσια σχέδια-προγράμματα.** Δεν έχουν μόνο ποσοτικό χαρακτήρα, αλλά αναφέρονται και σε στρατηγικές και τακτικές, οι οποίες θα υιοθετηθούν για να επιτευχθούν οι στόχοι που έχουν τεθεί
- ▶ **Στρατηγικός σχεδιασμός.** Η επιχείρηση αντιλαμβάνεται ότι τα ετήσια προγράμματα έχουν νόημα μόνο στο πλαίσιο ενός μακροχρόνιου σχεδίου.

ΤΥΠΟΙ ΣΧΕΔΙΩΝ

- ▶ Βραχυχρόνια, μεσοχρόνια και μακροχρόνια σχέδια
- ▶ Στρατηγικά και λειτουργικά σχέδια. Διαφέρουν ως προς τον χρονικό ορίζοντα, την οπτική και ως προς το εάν περιλαμβάνουν δεδομένους οργανωσιακούς στόχους
- ▶ Σχέδια μιας χρήσης και διαρκούς χρήσης. Τα πρώτα γίνονται για την αντιμετώπιση των αναγκών που προκύπτουν σε μια συγκεκριμένη περίπτωση. Τέτοια είναι οι προϋπολογισμοί και τα προγράμματα εκτέλεσης ορισμένων έργων. Τα σχέδια διαρκούς χρήσης είναι οδηγίες διαρκείας για τον τρόπο δράσης των στελεχών και γενικότερα των εργαζομένων.

ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΤΟΥ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΥ

- ▶ Καθορισμός αποστολής
- ▶ Προσδιορισμός σημερινής θέσης της επιχείρησης (Ανάλυση Εσωτερικού & Εξωτερικού Περιβάλλοντος)
- ▶ Καθορισμός στόχων
- ▶ Διαμόρφωση εναλλακτικών στρατηγικών
- ▶ Αξιολόγηση & επιλογή εναλλακτικών στρατηγικών
- ▶ Κατάρτιση προγραμμάτων δράσης & προϋπολογισμών
- ▶ Εφαρμογή προγραμμάτων δράσης
- ▶ Αναπληροφόρηση
- ▶ Έλεγχος

ΣΥΝΟΠΤΙΚΗ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΥ

Εξέταση Παρούσας Κατάστασης

Προσδιορισμός στόχων της
επιχείρησης
(Προσδιορισμός της δραστηριότητας)

Διαμόρφωση Στρατηγικής
(Προσδιορισμός των τρόπων με τους οποίους
μπορούμε να φτάσουμε εκεί που θέλουμε)

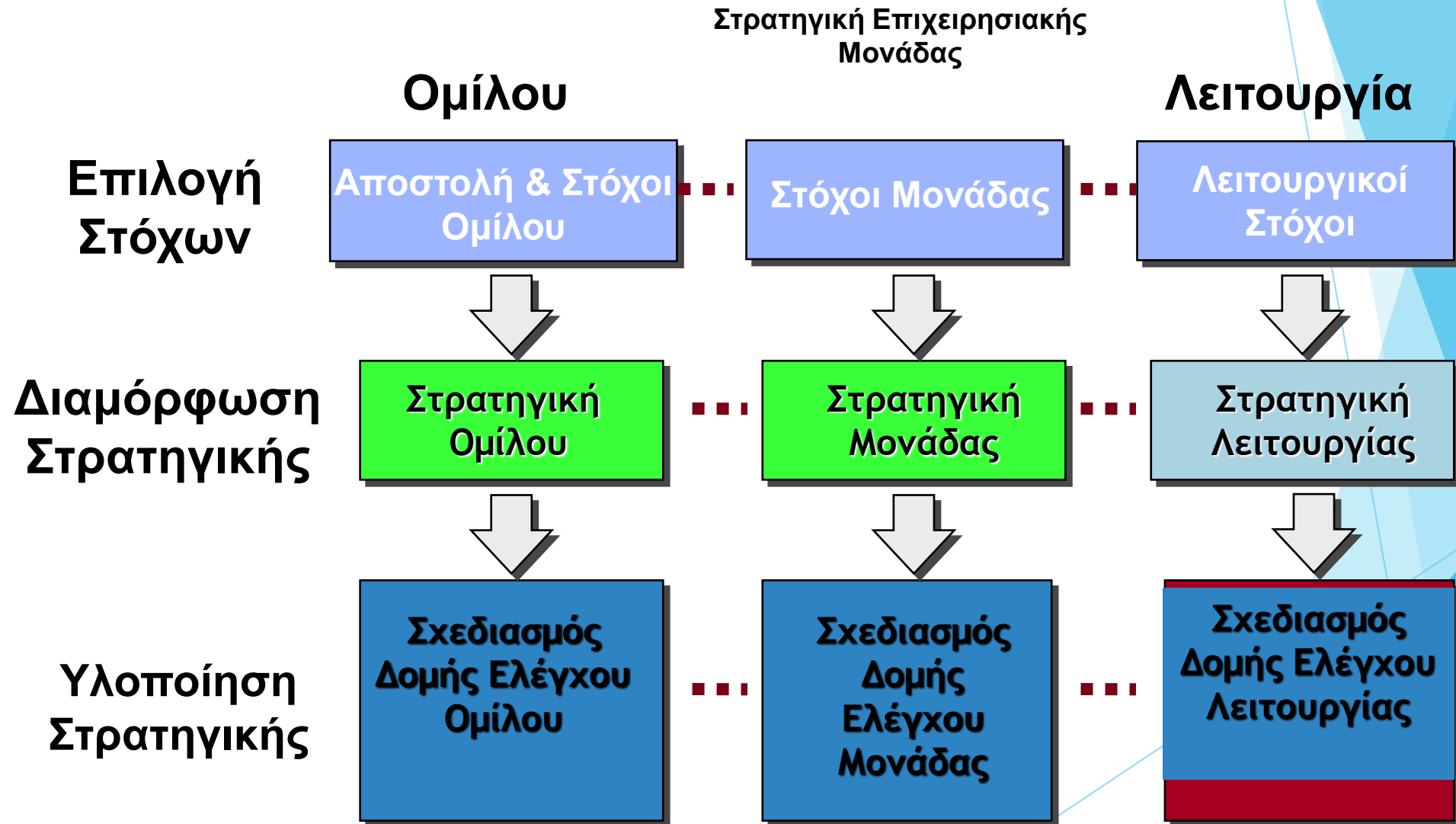

Υλοποίηση Στρατηγικής - Κατάρτιση
Σχεδίων
(Κατανομή πόρων & ευθυνών για την επίτευξη
των στρατηγικών)

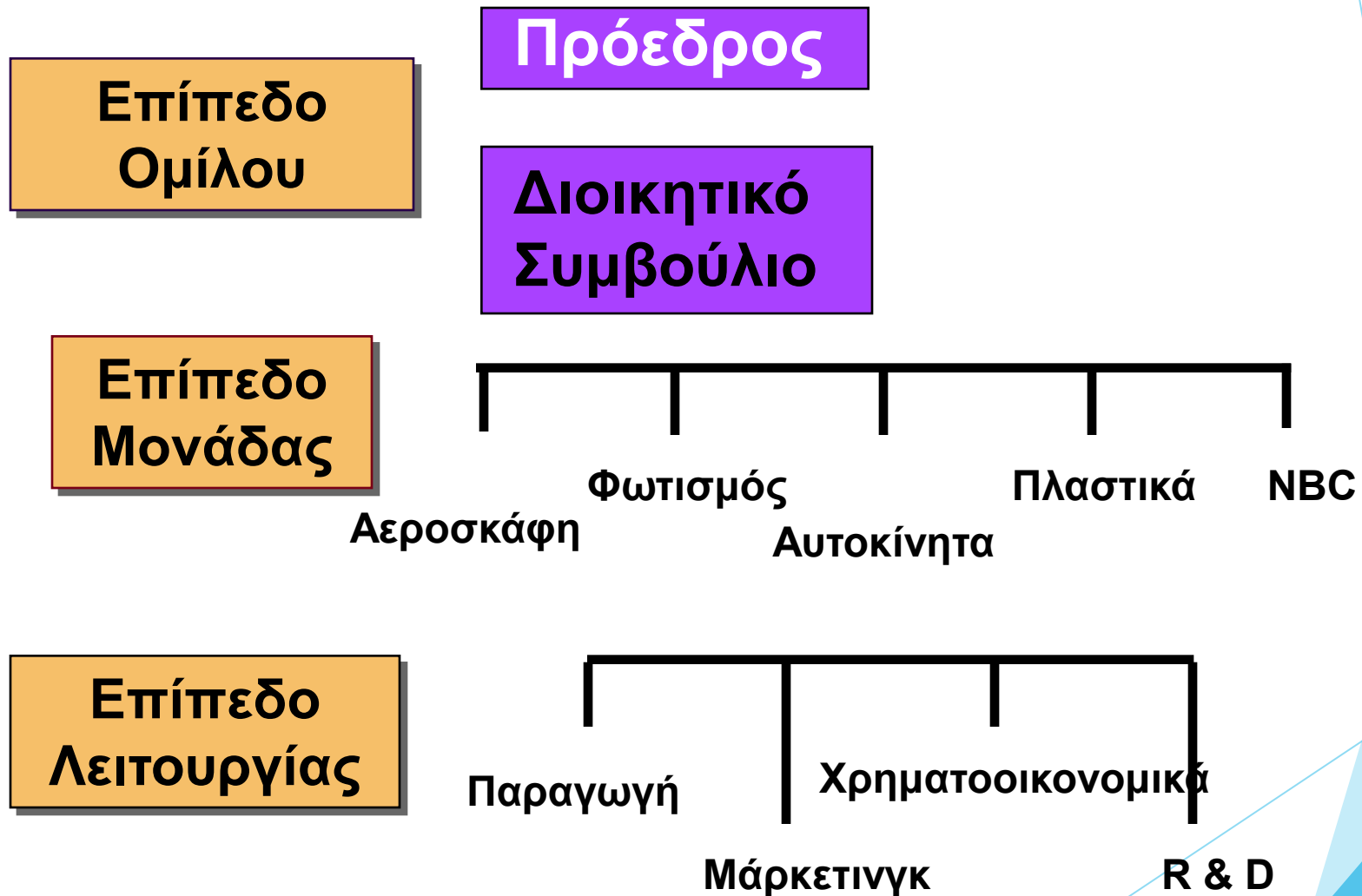
ΠΟΙΟΣ ΣΧΕΔΙΑΖΕΙ;

- ▶ **Προγραμματισμός σε επίπεδο Ομίλου:** Τοπ μάνατζερ
 - ▶ Εγκρίνουν τα σχέδια σε επίπεδο μονάδας και λειτουργίας
 - ▶ Αναζητούν δεδομένα από όλα τα επίπεδα του μανάτζμεντ
- ▶ **Προγραμματισμός σε επίπεδο μονάδας & λειτουργίας:** Μάνατζερ μονάδας & λειτουργίας
 - ▶ Αναζητούν δεδομένα και από άλλα επίπεδα του μανάτζμεντ
 - ▶ Η ευθύνη για συγκεκριμένα σχέδια βρίσκεται στους μάνατζερ συγκεκριμένου επιπέδου αλλά όλοι οι μάνατζερ πρέπει να εμπλέκονται

ΕΠΙΠΕΔΑ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΥ

Ο ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ ΣΕ ΜΙΑ ΠΟΛΥΕΘΝΙΚΗ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗ

ΠΡΟΣΔΙΟΡΙΣΜΟΣ ΑΠΟΣΤΟΛΗΣ

Είναι η περιγραφή του λόγου ύπαρξης της επιχείρησης (Ο κυρίαρχος σκοπός της)

Σε γενικές γραμμές εμπεριέχει πληροφορίες για τα είδη προϊόντων που παράγει η επιχείρηση, για το είδος των πελατών της και για τις αξίες από τις οποίες διακατέχεται.

Είναι μια γενικού χαρακτήρα διατύπωση για την κατεύθυνση της επιχείρησης.

ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑΤΑ ΔΗΛΩΣΗΣ ΑΠΟΣΤΟΛΗΣ

Επιχείρηση

Δήλωση Αποστολής

Compaq

Η Compaq, με τους συνεταιίρους της, θα παρέχει υψηλής ποιότητας προϊόντα και υπηρεσίες που θα μετατρέψουν την χρήση υπολογιστών σε μια εμπειρία που επεκτείνει την ανθρώπινη ικανότητα σε όλα τα επίπεδα - επικοινωνία, εκπαίδευση, εργασία, παιχνίδι

AT&T

Είμαστε αφιερωμένοι στο να είμαστε οι καλύτεροι στο να φέρνουμε τον κόσμο κοντά - δίνοντας εύκολη πρόσβαση στον καθένα και τις υπηρεσίες που θέλουν και ζητούν - κάθε στιγμή, παντού

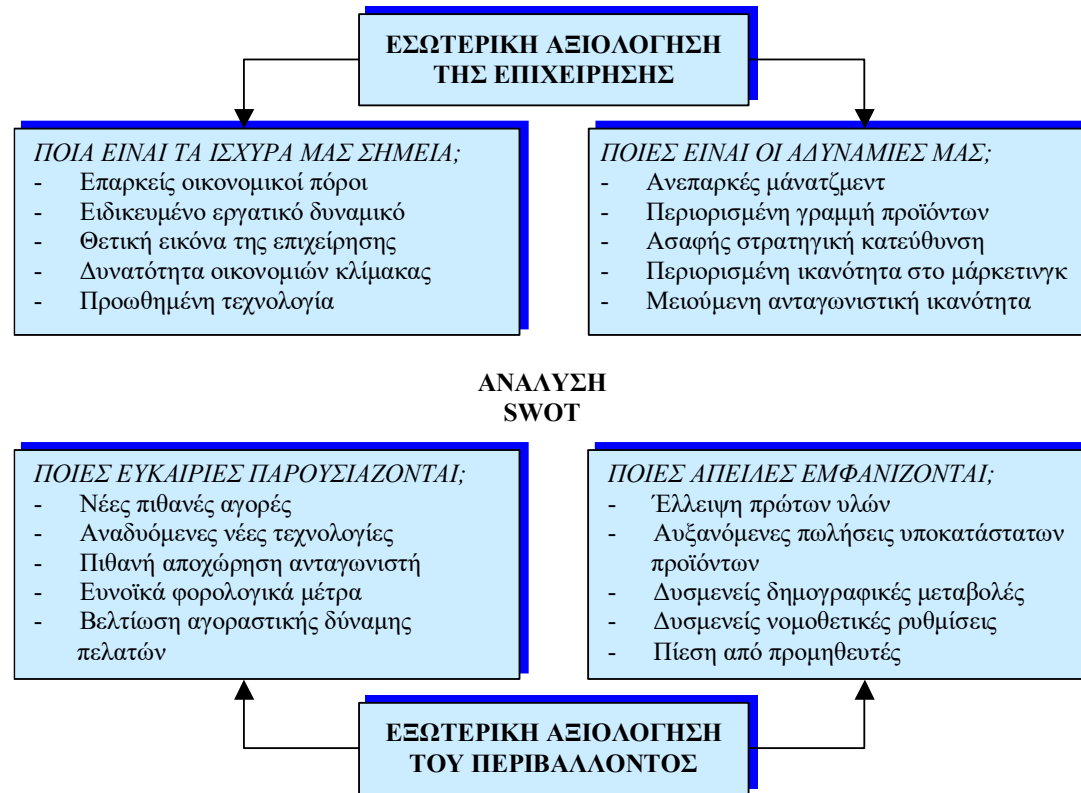
ΑΝΑΛΥΣΗ ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΥ & ΕΞΩΤΕΡΙΚΟΥ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ

Τα στελέχη της επιχείρησης είναι απαραίτητο να αναλύσουν και να αξιολογήσουν αφενός μεν τα χαρακτηριστικά του εξωτερικού περιβάλλοντος της επιχείρησης και αφετέρου το εσωτερικό της περιβάλλον, έτσι ώστε να είναι σε θέση να διαμορφώσουν τις κατάλληλες στρατηγικές

ΑΝΑΛΥΣΗ SWOT

Αναγνώριση των:

- ▶ Δυνάμεων & Αδυναμιών της Επιχείρησης (Strengths and Weaknesses)
 - ▶ Δυνάμεις: π.χ. ικανότητα παραγωγής, ικανότητες μάρκετινγκ
 - ▶ Αδυναμίες: π.χ. υψηλή μετακίνηση εργαζομένων, οικονομική αδυναμία
- ▶ Ευκαιρίες & Απειλές του Περιβάλλοντος (Opportunities and Threats)
 - ▶ Ευκαιρίες: π.χ. νέες αγορές
 - ▶ Απειλές: π.χ., οικονομική κρίση, ανταγωνισμός

ΔΥΝΑΤΑ ΚΑΙ ΑΔΥΝΑΤΑ ΣΗΜΕΙΑ

Αφορούν την υπεροχή ή, αντίστοιχα, τη μειονεκτική θέση της επιχείρησης, εσωτερικά αλλά και ευρύτερα σε σχέση με τον ανταγωνισμό.

Τα δυνατά και αδύνατα σημεία πρέπει να εξεταστούν στα 4P's του marketing (προϊόν, τιμή, διανομή και προώθηση). Ενδεικτικά οι τομείς στους οποίους μπορεί να εντοπιστούν δυνατά και αδύνατα σημεία αφορούν:

- ▶ **Τη χρηματοδότηση** (για παράδειγμα, αποτελεί πλεονέκτημα στην περίπτωση που μια βιοτεχνία έχει υψηλό περιθώριο κέρδους στην παραγωγή του προϊόντος Α),
- ▶ **Το υψηλό κόστος συντήρησης των μηχανημάτων** (είναι ένα μειονέκτημα, αν υφίσταται),
- ▶ **Τη διοίκηση ανθρωπίνων πόρων** (δυνατό σημείο μιας επιχείρησης είναι η μεγάλη εμπειρία των υπαλλήλων και η άρτια τεχνική τους κατάρτιση),
- ▶ **Τη διαχείριση αποθεμάτων και διακίνηση πρώτων υλών** (μειονέκτημα εδώ μπορεί να αποτελέσει η ανεπαρκής αποθηκευτική ικανότητα).

ΕΥΚΑΙΡΙΕΣ ΚΑΙ ΑΠΕΙΛΕΣ

Για να εντοπιστούν οι ευκαιρίες και οι απειλές του περιβάλλοντος, απαιτείται προσεκτική μελέτη των παραγόντων που συνθέτουν το εξωτερικό περιβάλλον της επιχείρησης.

Το πρώτο σκέλος της ανάλυσης του εξωτερικού περιβάλλοντος είναι η ανάλυση του μικρο-περιβάλλοντος, η οποία επιτυγχάνεται με τη βοήθεια των πέντε δυνάμεων του Porter ή διαφορετικά με τη «δομική ανάλυση ενός κλάδου»:

- ▶ Ανταγωνισμός αντίπαλων εταιρειών
- ▶ Απειλή εισόδου νέων επιχειρήσεων
- ▶ Δυνατότητα ανάπτυξης υποκατάστατων του προϊόντος
- ▶ Αγοραστική δύναμη πελατών και
- ▶ Δύναμη προμηθευτών.

ΕΥΚΑΙΡΙΕΣ ΚΑΙ ΑΠΕΙΛΕΣ - 1

Το δεύτερο σκέλος της ανάλυσης του μακρο-περιβάλλοντος επιτυγχάνεται με την εξέταση των τομέων:

- ▶ Πολιτική
- ▶ Οικονομία
- ▶ Κοινωνία
- ▶ Τεχνολογία
- ▶ Περιβάλλον και
- ▶ Νομοθεσία

οι οποίοι μπορούν να επηρεάσουν μια επιχείρηση.

Ένα από τα πλέον δημοφιλή εργαλεία ανάλυσης του μακρο-περιβάλλοντος είναι η ανάλυση PESTEL η οποία προέρχεται από τα αρχικά των παραπάνω λέξεων.

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

- ▶ Σχεδιάζω σημαίνει καθορίζω τους στόχους και αποφασίζω σχετικά με τα μέσα για την επίτευξη αυτών των στόχων
- ▶ Το βασικό όφελος του σχεδιασμού είναι ότι μειώνει την αβεβαιότητα, που υπάρχει μελλοντικά για την επιχείρηση
- ▶ Υπάρχουν διάφορα είδη σχεδίων και προγραμμάτων ανάλογα με τα χρησιμοποιούμενα κριτήρια. Γνωστά και συνηθισμένα είναι οι προϋπολογισμοί, τα ετήσια σχέδια/προγράμματα, τα στρατηγικά σχέδια, τα λειτουργικά προγράμματα και οι πολιτικές
- ▶ Η βασική πρόκληση για την επιχείρηση πρέπει να είναι ο μακροχρόνιος, στρατηγικός σχεδιασμός

ΠΕΡΙΛΗΨΗ - 1

- ▶ Τα βήματα του στρατηγικού σχεδιασμού είναι: ο καθορισμός της αποστολής της επιχείρησης, η ανάλυση του εσωτερικού και του εξωτερικού της περιβάλλοντος, ο προσδιορισμός των στόχων, η χάραξη της στρατηγικής και η κατάρτιση των συγκεκριμένων προγραμμάτων
- ▶ Η ανάλυση S.W.O.T. μπορεί να αναδείξει τις ευκαιρίες που υπάρχουν στο περιβάλλον της επιχείρησης, τις οποίες η επιχείρηση έχει τη δυνατότητα να εκμεταλλευτεί με την κατάλληλη αξιοποίηση των δυνατών της σημείων

Η Συμβολή των Κοινοτικών Πλαισίων Στήριξης στην Ελληνική Οικονομία

Εισαγωγικά (1)

Η Ελλάδα από το 1985 λαμβάνει κοινοτικά κονδύλια χρηματοδοτούμενα από την Ευρωπαϊκή Ένωση έτσι ώστε να επιτύχει με την σταδιακή ανάπτυξη της την σύγκλιση με τα υπόλοιπα κράτη-μέλη της Ένωσης.

- Η ιστορική αναδρομή που επιχειρείται λαμβάνει ως σημείο αφετηρίας τα Μεσογειακά Ολοκληρωμένα Προγράμματα στα οποία συμμετείχε η Ελλάδα από το 1985- έως το 1988 και αποτελούν τον πρόδρομο των Κ.Π.Σ. καθώς μέσω αυτών δρομολογήθηκε για πρώτη φορά μια συντονισμένη στρατηγική οικονομικής σύγκλισης μεταξύ των κρατών-μελών της Ε.Ε.
- Το 1989 τα Μ.Ο.Π. διαδέχεται το Α' Κ.Π.Σ, γνωστό και ως Πακέτο Ντελór, το οποίο κατανείμει τους πόρους των διαρθρωτικών ταμείων στήριξης στοχευμένα σε τομεακούς και περιφερειακούς επιχειρησιακούς άξονες. Η αναπτυξιακή πολιτική που προωθείται μέσω αυτών των αξόνων αποτελεί σημείο αναφοράς για το κάθε Κ.Π.Σ. που θα ακολουθήσει στην συνέχεια.

Εισαγωγικά (1)

- Το Β' Κ.Π.Σ. ή Β' Πακέτο Ντελór με χρονική διάρκεια από το 1994- 1999 υιοθετεί αυτούσιους τους βασικούς άξονες του Α' Κ.Π.Σ. θέτοντας ταυτόχρονα και νέους αναπτυξιακούς στόχους. Το συγκεκριμένο πακέτο συμπίπτει χρονικά με την προσπάθεια ένταξης της Ελλάδας στην Οικονομική Νομισματική Ένωση (Ο.Ν.Ε.) και συνδράμει σημαντικά στην υλοποίηση μεγάλων αναπτυξιακών έργων.
- Το 2000 μπαίνει σε τροχιά το Γ' Κ.Π.Σ το οποίο βασίζεται στα ήδη υλοποιημένα έργα των προηγούμενων Κ.Π.Σ. ενώ στοχεύει ακόμα σε μεγάλα έργα υποδομής σε τομείς κλειδιά της ελληνικής οικονομίας όπως η αγροτική πολιτική, ο τουρισμός και η ναυτιλία. Στην ίδια χρονική περίοδο, χάρη στις υποδομές για την διοργάνωση των Ολυμπιακών Αγώνων, που χρηματοδοτηθούν κατά κόρον από το Β' και το Γ' Κ.Π.Σ, η ελληνική οικονομία παρουσίασε έναν αλματώδη πλην όμως πρόσκαιρο ρυθμό ανάπτυξης.

Εισαγωγικά (1)

- Από το 2007 και με ορίζοντα ολοκλήρωσης το 2013, υλοποιείται στην χώρα το Εθνικό Στρατηγικό Πλαίσιο Αναφοράς (Ε.Σ.Π.Α.), το οποίο είναι το τέταρτο και τελευταίο Κ.Π.Σ. σύμφωνα με τα έως τώρα δεδομένα. Σε αυτό δίνεται έμφαση σε νέους αναπτυξιακούς άξονες που αφορούν κυρίως στην αύξηση μεγεθών όπως η παραγωγικότητα, η απασχόληση, το βιοτικό επίπεδο και η ενίσχυση της επιχειρηματικότητας

Μεσογειακά Ολοκληρωμένα Προγράμματα (2)

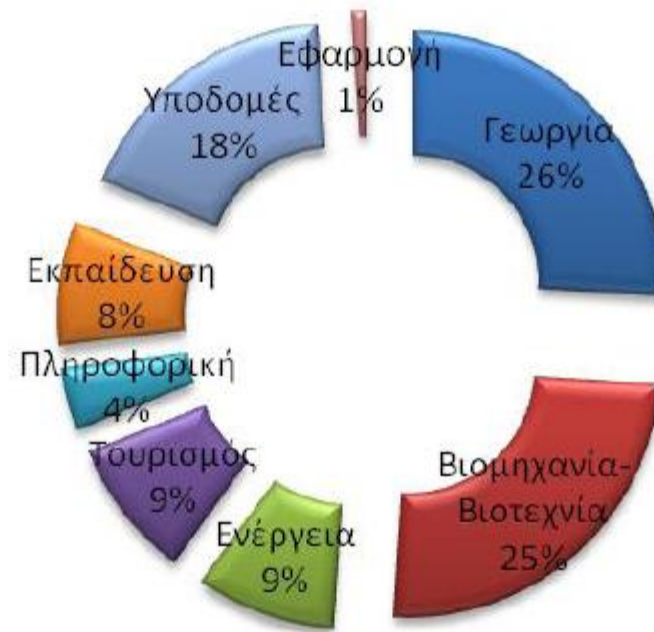
- Τα Μ.Ο.Π. για την Ελλάδα χωρίστηκαν σε έξι περιφερειακές ζώνες και ένα έβδομο θεματικό Μ.Ο.Π. Πληροφορικής. Τα προγράμματα αφορούσαν τις περιφέρειες Αττικής, Ανατολικής Κεντρικής Ελλάδος, Δυτικής Ελλάδος και Πελοποννήσου, Μακεδονίας και Θράκης, Κρήτης, Νήσων Αιγαίου Πελάγους και περιελάμβαναν διαρθρωτικά μέτρα για την γεωργία, την αλιεία, την βιομηχανία και την βιοτεχνία, τις υπηρεσίες και την αξιοποίηση του ανθρώπινου δυναμικού.
- Τα μέτρα αυτά έδωσαν τις βάσεις ώστε να ξεκινήσουν βασικά έργα υποδομής στις επαρχιακές πόλεις και την πρωτεύουσα, να ιδρυθούν μικρομεσαίες επιχειρήσεις, να εκσυγχρονιστούν οι γεωργικές επιχειρήσεις κ.α.

Μεσογειακά Ολοκληρωμένα Προγράμματα (2)

Μεσογειακά Ολοκληρωμένα Προγράμματα (2)

Δαπάνες Μ.Ο.Π. ανά Τομέα

Μεσογειακά Ολοκληρωμένα Προγράμματα (2)

Η πρώτη χαμένη ευκαιρία...

- Η χώρα όμως δεν μπόρεσε να απορροφήσει το 100% των πόρων που δόθηκαν λόγω καθυστερήσεων, δυσκολιών εφαρμογής των προγραμμάτων από την Ελληνική Δημόσια Διοίκηση, και γενικά εξαιτίας της μειωμένης αποτελεσματικότητας λόγω του κρατικού συγκεντρωτισμού στην προετοιμασία και εφαρμογή των προγραμμάτων. Τέλος, οι πόροι των Μ.Ο.Π. δεν χρησιμοποιήθηκαν συμπληρωματικά με τα άλλα εθνικά περιφερειακά προγράμματα, αλλά πολλές φορές υποκατέστησαν τους εθνικούς πόρους .
- Τα κεφάλαια που δεν απορροφήθηκαν από την χώρα, αποφασίστηκε από την Ευρωπαϊκή Κοινότητα και την Ελληνική Κυβέρνηση να ενσωματωθούν στο Α' Κοινοτικό Πλαίσιο Στήριξης.

- Το 1988 η Ελλάδα υπέβαλλε στην Επιτροπή νέο Σχέδιο Περιφερειακής Ανάπτυξης για τα έτη 1989-1993 το οποίο καθόριζε το συνολικό ποσό των επενδύσεων για την ανάπτυξη της οικονομίας από εθνικούς και κοινοτικούς πόρους. Έτσι, δεσμευόταν ότι θα χρηματοδοτήσει επενδυτικά προγράμματα συγκεκριμένου ύψους. Έπειτα από διαπραγμάτευση, το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο των Βρυξελλών ενέκρινε το **Α' Κοινοτικό Πλαίσιο Στήριξης** ή διαφορετικά το πρώτο "Πακέτο Ντελόρ".
- Το σχέδιο περιελάμβανε προτάσεις για νέες τροποποιήσεις χρηματοδότησης της τότε Ευρωπαϊκής Κοινότητας, περιορισμό δαπανών της κοινής γεωργικής πολιτικής, θέσπιση νέων κανόνων για την εκτέλεση του προϋπολογισμού, τον διπλασιασμό των πόρων των διαρθρωτικών ταμείων των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων και την δημιουργία του Ταμείου Συνοχής.

Το Ελληνικό Κ.Π.Σ. περιελάμβανε 12 τομεακά και 13 περιφερειακά προγράμματα. Τα κυριότερα τμήματα του προγράμματος βάσει προτεραιότητας των Διαρθρωτικών Ταμείων είναι :

- Άξονας 1. Βελτίωση του επιπέδου της χώρας όσον αφορά τη βασική οικονομική υποδομή (Μεταφορές, Τηλεπικοινωνίες, Ενέργεια, Έρευνα και Τεχνολογία, Περιβάλλον)
- Άξονας 2. Ανάπτυξη πρωτογενούς τομέα και αγροτικής ανάπτυξης.
- Άξονας 3. Μέθοδοι βελτίωσης της ανταγωνιστικότητας των επιχειρήσεων.
- Άξονας 4. Ανάγκη ισόρροπης και ορθολογικής ανάπτυξης του τουρισμού.

- Άξονας 5. Αξιοποίηση και ανάπτυξη ανθρώπινου δυναμικού.
- Άξονας 6. Ανάπτυξη του εγχώριου δυναμικού των 13 περιφερειών, με στόχο την μείωση των περιφερειακών ανισοτήτων.
- Εκτός από τους στόχους που περιελάμβανε το Κ.Π.Σ., η Ευρωπαϊκή Κοινότητα χρηματοδότησε νέες δράσεις της όπως τις «κοινοτικές πρωτοβουλίες» και «νεότερικές δράσεις» για την εξυπηρέτηση των αναπτυξιακών στόχων. Οι πρωτοβουλίες αυτές ήταν το Interreg, για την ανάπτυξη των παραμεθόριων περιοχών και το Leader, για την ανάπτυξη της υπαίθρου

Α ΚΠΣ «ΠΑΚΕΤΟ ΝΤΕΛΟΡ» 1989-1994

- Πραγματοποιήθηκαν έργα μεταφορών, σε οδικό και σιδηροδρομικό δίκτυο. Πραγματοποιήθηκαν έργα εκσυγχρονισμού στο μεγαλύτερο μέρος του οδικού δικτύου, το οποίο φέρνει πιο κοντά τις περιφέρειες. Έξι νέα τρένα αγοράσθηκαν , δημιουργήθηκαν νέες γραμμές εκσυγχρονισμένες, με αποτέλεσμα την λιγότερη ρύπανση και την καλύτερη εξυπηρέτηση των επιβατών.
- Βασικά μέτρα λήφθηκαν στο τομέα των τηλεπικοινωνιών με την εγκατάσταση τηλεφωνικών γραμμών, έτσι ώστε να μπορεί να υπάρχει μια νέα γέφυρα επικοινωνίας που να ενώνει την χώρα με την υπόλοιπη Ευρώπη και τον κόσμο.
- Δημιουργήθηκαν νέα επαρχιακά νοσοκομεία, με σύγχρονο εξοπλισμό. Το περιβάλλον στηρίχθηκε από την εφαρμογή της ευρωπαϊκής περιβαλλοντικής πολιτικής.

Β' Κοινοτικό Πλαίσιο Στήριξης (δεύτερο πακέτο Delors), 1994-1999

➤ Το Β' Κ.Π.Σ. για την περίπτωση της Ελλάδας βασίζεται στο Στόχο 1της συνθήκης της Ε.Ε. για την ανάπτυξη και την διαρθρωτική προσαρμογή των αναπτυξιακά καθυστερημένων.

Άξονας 1. Μείωση του βαθμού περιφερειακότητας και προώθηση της εσωτερικής συνοχής μέσω της ανάπτυξης.

Παρεμβάσεις σε τομείς :

- Μεταφορές : Ανάπτυξη υποδομών εθνικών δικτύων
- Επικοινωνίες : Εκσυγχρονισμός του συνόλου των τηλεπικοινωνιών
- Ταχυδρομικές Υπηρεσίες : Εκσυγχρονισμός, ανάπτυξη και βελτίωση ποιότητας και αποτελεσματικότητας υπηρεσιών.
- Ενέργεια : Ολοκλήρωση έργου εισαγωγής φυσικού αερίου, εξοικονόμηση ενέργειας, ανάπτυξη ανανεώσιμων πηγών ενέργειας, αύξηση της ικανότητας παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας με καύση λιγνίτη και φυσικού αερίου.

Β' Κοινοτικό Πλαίσιο Στήριξης (δεύτερο πακέτο Delors), 1994 -1999

Άξονας 2. Βελτίωση των συνθηκών διαβίωσης.

Παρεμβάσεις σε τομείς :

- Αστική Ανάπτυξη : εκσυγχρονισμός των δημοσίων υποδομών για τις ιστορικές συνοικίες και για τη διαχείριση των εγκαταλελειμμένων βιομηχανικών χώρων και των περιοχών με υποβαθμισμένο περιβάλλον. Οι ενέργειες αυτές θα εμπλουτισθούν με την εφαρμογή της νέας κοινοτικής πρωτοβουλίας URBAN.
- Υγεία και Κοινωνική Πρόνοια: Βελτίωση ποιότητας παρεχόμενων υγειονομικών υπηρεσιών.
- Περιβάλλον : επιτήρηση του περιβάλλοντος, διαχείριση των υδάτινων πόρων και των αποβλήτων υδάτων, διαχείριση των οικιακών και τοξικών αποβλήτων, διαχείριση των περιβαλλοντικών κινδύνων, μέτρα για την μείωση της ηχορύπανσης στα αστικά κέντρα, διαχείριση του φυσικού περιβάλλοντος, χωροταξία, πολεοδόμηση και βελτίωση της ποιότητας του αέρα.

Β' Κοινοτικό Πλαίσιο Στήριξης (δεύτερο πακέτο Delors), 1994 -1999

Άξονας 3. Ανάπτυξη και ανταγωνιστικότητα του οικονομικού ιστού

Παρεμβάσεις σε τομείς :

- Βιομηχανία και Υπηρεσίες : Αύξηση ανταγωνιστικότητας, ανάπτυξη βιομηχανικού τομέα
- Έρευνα και Τεχνολογία : Ενίσχυση τεχνικού και οικονομικού δυναμικού της χώρας
- Τουρισμός και Πολιτισμός : Αξιοποίηση πολιτισμικής κληρονομιάς, διατήρηση ή αύξηση του τουρισμού, τόνωση της οικονομικής δραστηριότητας.
- Γεωργία και Αγροτική Ανάπτυξη: βελτίωση της ανταγωνιστικότητας, εκσυγχρονισμός των γεωργικών διαρθρώσεων και αγροτική ανάπτυξη.
- Αλιεία : Εκσυγχρονισμός βιομηχανίας μεταποίησης, δημιουργία δικτύων εμπορίας, βελτίωση διαχείρισης πόρων αλιείας

Β' Κοινοτικό Πλαίσιο Στήριξης (δεύτερο πακέτο Delors), 1994 -1999

Άξονας 4. Ανάπτυξη του ανθρώπινου δυναμικού και προώθηση της εργασίας

Εκπαίδευση και αρχική επαγγελματική κατάρτιση : Αύξηση δημοσίων δαπανών, εκσυγχρονισμός εκπαιδευτικού συστήματος, δυνατότητα πρόσβασης στην εκπαίδευση για νέους, βελτίωση υποδομών, εκπαίδευση- επαγγελματικής κατάρτισης, πρόγραμμα “Youthstart” της Λευκής Βίβλου για την ανάπτυξη, ανταγωνιστικότητα και την απασχόληση για νέους

Άξονας 5. Μείωση των περιφερειακών ανισοτήτων και άρση της απομόνωσης των νησιωτικών περιοχών.

Κοινοί τομείς παρέμβασης είναι η ποιοτική ανάπτυξη του τουρισμού, η αξιοποίηση του ανθρωπίνου δυναμικού, η αγροτική ανάπτυξη, η βελτίωση του περιβάλλοντος και της ποιότητας ζωής στις δεκατρείς περιφέρειες που είναι χωρισμένη η χώρα.

Γ' ΚΟΙΝΟΤΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΣΤΗΡΙΞΗΣ 2000-2006

- Την περίοδο 2000- 2006 έλαβε χώρα το Γ' Κ.Π.Σ. που διαδέχτηκε τις προσπάθειες για την ανάπτυξη των περιφερειών του ελληνικού κράτους από το προηγούμενο Κ.Π.Σ 1994- 1999.
- Η Ελλάδα ενισχύεται με σημαντικούς πόρους από τα Διαρθρωτικά Ταμεία της Ευρωπαϊκής Ένωσης στα πλαίσια της Ευρωπαϊκής Περιφερειακής Πολιτικής.
- Οι πόροι αυτοί δημιουργούν τις προϋποθέσεις για υψηλότερη μακροπρόθεσμη ανάπτυξη, οδηγούν σε πραγματική σύγκλιση με τις υπόλοιπες οικονομίες των κρατών μελών και συμβάλλουν στην αντιμετώπιση των βασικών ελλείψεων της οικονομικής και κοινωνικής ζωής, κυρίως στους τομείς των υποδομών, της ανάπτυξης των ανθρώπινων πόρων και της παραγωγικότητας

Γ' ΚΟΙΝΟΤΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΣΤΗΡΙΞΗΣ 2000-2006

Α.Π. 1 : Ανάπτυξη των Ανθρωπίνων Πόρων

Παρεμβάσεις σε τομείς :

- Εκπαίδευση : Εκσυγχρονισμός του εκπαιδευτικού συστήματος και βελτίωση των υποδομών
- Απασχόληση και επαγγελματική κατάρτιση : Μείωση και πρόληψη της ανεργίας, ίσες ευκαιρίες αντρών- γυναικών, ποιοτική κατάρτιση, προσαρμοσμένη στις ανάγκες της αγοράς εργασίας.

Α.Π. 2 : Βασική Υποδομή

Παρεμβάσεις σε τομείς :

- Δρόμοι, λιμάνια, αστική ανάπτυξη και Σιδηρόδρομοι, αεροδρόμια, αστικές συγκοινωνίες : Δύο προγράμματα που βοηθούν στην ολοκλήρωση της ένταξης της χώρας στο Διευρωπαϊκό Δίκτυο Μεταφορών, τη μείωση των επιπτώσεων από την περιφερειακή της θέση στην Ε.Ε.

Γ' ΚΟΙΝΟΤΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΣΤΗΡΙΞΗΣ 2000-2006

Α.Π. 3 : Ανταγωνιστικότητα

- Ενίσχυση των υπαρχουσών επιχειρήσεων και προώθηση της δημιουργίας νέων επιχειρήσεων μέσα από νέα χρηματοδοτικά προγράμματα, βελτίωση της τουριστικής προσφοράς, επέκταση του ενεργειακού δικτύου και διαφοροποίηση των ενεργειακών πηγών.

Α.Π. 4 : Παραγωγικοί Τομείς

Παρεμβάσεις σε τομείς :

- Αγροτική ανάπτυξη : Ενισχύσεις στις αγροτικές εκμεταλλεύσεις, στις δραστηριότητες μεταποίησης και διάθεσης στην αγορά με στόχο τον εκσυγχρονισμό της γεωργίας, με σεβασμό στο φυσικό περιβάλλον και την βελτίωση της οικονομίας χάρη σε ολοκληρωμένες δράσεις τοπικής ανάπτυξης.

Γ' ΚΟΙΝΟΤΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΣΤΗΡΙΞΗΣ 2000-2006

- Αλιεία : Εκσυγχρονισμός του στόλου και του εξοπλισμού και εξορθολογισμός της παραγωγής, λαμβάνοντας υπόψη της προστασία των αλιευτικών πόρων και του περιβάλλοντος.

Α.Π. 5 : Βελτίωση Ποιότητας Ζωής

Παρεμβάσεις σε τομείς :

- Υγεία και Κοινωνική Πρόνοια : Αναδιάρθρωση των υπηρεσιών υγείας, κατάρτιση του προσωπικού, μεταρρύθμιση του τομέα της πνευματικής υγείας.
 - Περιβάλλον : Διασφάλιση της ορθολογικής διαχείρισης των περιβαλλοντικών πόρων. Προσαρμογή στις ευρωπαϊκές προδιαγραφές σε ότι αφορά το πόσιμο νερό, τα λύματα και τα απόβλητα. Περιβαλλοντική ευαισθητοποίηση και παιδεία.
 - Πολιτισμός : Αξιοποίηση της πολιτισμικής κληρονομιάς και προώθηση του σύγχρονου πολιτισμού.
- της κάθε περιφέρειας

Γ' ΚΟΙΝΟΤΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΣΤΗΡΙΞΗΣ 2000-2006

Α.Π. 6 : Κοινωνία της Πληροφορίας

Προώθηση των τεχνολογιών της πληροφορίας στις δημόσιες υπηρεσίες, τα σχολεία, τις τοπικές εταιρίες παροχής υπηρεσιών και ανάπτυξη των συνδέσεων υψηλής ταχύτητας. (<http://www.hellaskps.gr>)

Α.Π. 7 : Ανάπτυξη των Περιφερειών

Τα 13 Περιφερειακά προγράμματα προορίζονταν για τις περιφέρειες Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης, Κεντρικής Μακεδονίας, Δυτικής Μακεδονίας, Ηπείρου, Θεσσαλίας, Ιόνιων Νήσων, Δυτικής Ελλάδας, Στερεάς Ελλάδας, Αττικής, Πελοποννήσου, Βορείου Αιγαίου, Νοτίου Αιγαίου και Κρήτης και είχαν καταρτιστεί αποτελώντας αντικείμενο ενός περιφερειακού αναπτυξιακού προγράμματος το οποίο αξιοποιούσε όλα τα τοπικά πλεονεκτήματα της κάθε περιφέρειας

1986 - 2011: Τα κρίσιμα ερωτήματα

1. Πόσα κεφάλαια επενδύθηκαν σε Έργα και υπηρεσίες;
2. Τι συγκεκριμένες υπηρεσίες έχουμε δώσει στους έλληνες πολίτες;
3. Τι υποδομές δημιουργήσαμε ως χώρα, αλλά και τι παραγωγικό δυναμικό;
4. Τι εξαγωγικές δυνατότητες ανέπτυξε το παραγωγικό δυναμικό της χώρας, που απορρόφησε τόσα κονδύλια και παρήγαγε τόσα Έργα;

ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΙΚΟΣ ΠΙΝΑΚΑΣ ΣΥΓΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΟΥΜΕΝΩΝ ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΩΝ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΩΝ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ 1986-2006 ΣΥΜΦΩΝΑ ΜΕ ΤΙΣ ΑΡΧΙΚΕΣ ΕΓΚΡΙΤΙΚΕΣ ΑΠΟΦΑΣΕΙΣ

	Μ.Ο.Π.* (1986-1989) σε χιλ ECU** σε τιμές 1986	Α' Κ.Π.Σ. (1989- 1993) σε χιλ ECU** σε τιμές 1989	Β' Κ.Π.Σ. (1994- 1999) σε χιλ ECU** σε τιμές 1994	Γ' Κ.Π.Σ. (2000- 2006) σε χιλ ευρώ σε τιμές 2000
Συνολικός Προϋπολογισμός	2.101.933	14.342.054	29.721.300	44.363.540
Εθνική Δημόσια Συμμετοχή	695.740	5.802.196	7.069.900	11.126.075
Κοινοτική Συμμετοχή	2.576.000	7.193.241	13.980.000	22.707.000
Ιδιωτική Συμμετοχή	210.193	1.346.617	8.671.400	10.730.465

* Τα ΜΟΠ μετά το 1989 ενσωματώθηκαν στο Α' ΚΠΣ

** 1 ECU = 1 Ευρώ (ισοτιμία της 1/1/1999)

Πηγή : Υπουργείο Οικονομίας & Οικονομικών

Η ΣΥΜΒΟΛΗ ΤΩΝ ΚΟΙΝΟΤΙΚΩΝ ΠΛΑΙΣΙΩΝ ΣΤΗΡΙΞΗΣ ΣΤΗΝ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ ΚΑΙ ΑΝΑΠΤΥΞΗ

ΥΠΟΔΟΜΕΣ – ΜΕΤΑΦΟΡΕΣ

- Από το Α ΚΠΣ μέχρι και το ΕΣΠΑ ο τομέας των μεταφορών, και κυρίως των οδικών μεταφορών και των σιδηροδρόμων έχει απορροφήσει τα περισσότερα κονδύλια από κάθε άλλο τομέα στην Ελλάδα. Αυτό φανερώνει ότι οι μεταφορές αποτέλεσαν την πρώτη προτεραιότητα της ελληνικής πολιτείας και της ΕΕ από την δεκαετία του 1980 μέχρι σήμερα.
- Συνολικά διατέθηκαν περίπου 17,9 δις ευρώ (σε τιμές 2010) στις μεταφορές (οδικές-θαλάσσιες- αεροπορικές- μετρό-σιδηρόδρομοι- αστικές συγκοινωνίες) που αντιστοιχεί στο 60% των κοινοτικών κονδυλίων που δόθηκαν στις βασικές υποδομές (περίπου 29,4 δις ευρώ). Το συνολικό μήκος του υπεραστικού οδικού δικτύου της χώρας ανέρχεται σήμερα σε 40.000 χλμ. περίπου. Από αυτά, περί τα 10.000 χλμ. συνιστούν το Εθνικό Οδικό Δίκτυο (ΕΟΔ), τμήμα του οποίου υπάγεται στο Διευρωπαϊκό Οδικό Δίκτυο-ΔΟΔ.
- Το σημερινό μήκος (2010) των υλοποιημένων οδικών αξόνων που υπάγονται στο ΔΟΔ ανέρχεται σε περίπου 1400 χλμ. (στόχος 3000 χλμ τέλος του 2013), αποτελούμενο από τους εξής κυριότερους άξονες:

Η ΣΥΜΒΟΛΗ ΤΩΝ ΚΟΙΝΟΤΙΚΩΝ ΠΛΑΙΣΙΩΝ ΣΤΗΡΙΞΗΣ ΣΤΗΝ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ ΚΑΙ ΑΝΑΠΤΥΞΗ

ΥΠΟΔΟΜΕΣ

- ΠΑΘΕ (Πάτρα - Αθήνα - Θεσσαλονίκη - Εύζωνοι), μήκους 744 χλμ. (υλοποιημένα 517 χλμ)
- Εγνατία Οδός (Ηγουμενίτσα - Κήποι), μήκους 670 χλμ. (υλοποιημένα 640 χλμ),
- ΒΟΑΚ (Βόρειος Άξονας Κρήτης), μήκους 311 χλμ. (υλοποιημένα 45 χλμ)
- Κόρινθος – Τρίπολη – Καλαμάτα/Σπάρτη, μήκους 205 χλμ (υλοποιημένα 120 χλμ)
- Το μήκος του Επαρχιακού Οδικού Δικτύου της χώρας ανέρχεται σε 30.000 χλμ. περίπου, ενώ μαζί με το τοπικό και το αστικό οδικό δίκτυο σε περίπου 75.000 χλμ. Κατά τη διάρκεια των ετών 1989-2010 υπολογίζεται ότι δημιουργήθηκαν περίπου 1300 χλμ ΔΔ, δηλαδή περίπου 62 χλμ ανα έτος,.
- ΜΕΤΡΟ ΑΤΤΙΚΗΣ
- ΑΤΤΙΚΗ ΟΔΟΣ
- ΣΙΔΗΡΟΔΡΟΜΙΚΟ ΔΙΚΤΥΟ
- ΓΕΦΥΡΑ ΡΙΟΥ ΑΝΤΙΡΡΙΟΥ ΚΤΛ

Στοιχεία της πολιτικής συνοχής, 1989-1993

	Περιεχόμενο της πολιτικής		
Εστίαση της πολιτικής	Γενικοί στόχοι: διαπεριφερειακή σύγκλιση κοινωνική συνοχή (αδιευκρίνιστη) μεγιστοποίηση των πλεονεκτημάτων της εσωτερικής αγοράς	Επιχειρησιακοί στόχοι: σύγκλιση περιφερειών υπό αναπτυξιακή υστέρηση καταπολέμηση της βιομηχανικής παρακμής διαρθρωτική προσαρμογή αγροτικών περιοχών προώθηση της απασχόλησης	Ειδικοί όροι: αναβάθμιση υποδομών κατάρτιση ανθρώπινου δυναμικού καταπολέμηση κοινωνικού αποκλεισμού ενίσχυση της επιχειρηματικότητας
	Οργανωτικές αρχές: προγραμματισμός συγκέντρωση εταιρική σχέση προσθετικότητα	Μηχανισμοί: <u>πόροι</u> Διαρθρωτικών Ταμείων δάνεια ΕΤΕ (εθνικοί πόροι ιδιωτικές επενδύσεις	Παραμετροποιήσεις: Κοινοτικά Πλαίσια Στήριξης Επιχειρησιακά Προγράμματα Μεγάλα έργα Κοινοτικές Πρωτοβουλίες

Στοιχεία της πολιτικής συνοχής, 2014-2020

	Περιεχόμενο της πολιτικής		
Εστίαση της πολιτικής	Γενικοί στόχοι: διαπεριφερειακή σύγκλιση, κοινωνική συνοχή, εδαφική συνοχή, ολοκλήρωση της εσωτερικής αγοράς αναβάθμιση ανταγωνιστικότητας της ΕΕ καταπολέμηση της κρίσης	Επιχειρησιακοί στόχοι: σύγκλιση περιφερειών υπό αναπτυξιακή υστέρηση σύγκλιση χωρών υπό αναπτυξιακή υστέρηση στόχοι «Ευρώπης 2020» «νέα οικονομική διακυβέρνηση»	Ειδικοί όροι: αναβάθμιση υποδομών κατάρτιση ανθρώπινου δυναμικού καταπολέμηση κοινωνικού αποκλεισμού ενίσχυση της επιχειρηματικότητας 11 θεματικοί στόχοι 3 οριζόντιοι στόχοι
	Οργανωτικές αρχές: προγραμματισμός, συγκέντρωση, εταιρική σχέση, προσθετικότητα χρηστή διαχείριση διοικητική ικανότητα αιρεσιμότητες	Μηχανισμοί: <u>πόροι</u> ΕΔΕΤ, εθνικοί πόροι, ιδιωτικές επενδύσεις συντονισμός εθνικών πολιτικών διαρθρωτικές μεταρρυθμίσεις	Παραμετροποιήσεις: Κοινό Στρατηγικό Πλαίσιο, Εταιρικά Σύμφωνα, Επιχειρησιακά Προγράμματα, Μεγάλα έργα Ευρωπαϊκό Εξάμηνο Εθνικά Προγράμματα Μεταρρυθμίσεων, Εθνικά Προγράμματα Σταθερότητας

Η ΣΥΜΒΟΛΗ ΤΩΝ ΚΟΙΝΟΤΙΚΩΝ ΠΛΑΙΣΙΩΝ ΣΤΗΡΙΞΗΣ ΣΤΗΝ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ ΚΑΙ ΑΝΑΠΤΥΞΗ

- Στον **τομέα του πολιτισμού** διατέθηκαν συνολικά περίπου 700 εκ ευρώ μέσα από το ΕΠ Τουρισμός-Πολιτισμός του Β ΚΠΣ και το ΕΠ Πολιτισμός του Γ ΚΠΣ. Τα μεγαλύτερα έργα επικεντρώθηκαν στην κατασκευή ή αναβάθμιση υποδομών (μουσεία, χώροι τεχνών)
- Στον **τομέα της Υγείας** στο Β και Γ ΚΠΣ χρηματοδοτήθηκαν από την Κοινότητα με περίπου 620 εκ ευρώ. Έγιναν πολλά έργα που αναβάθμισαν κυρίως τα περιφερειακά νοσοκομεία και αύξησαν την νοσοκομειακή δυναμικότητα. Δημιουργήθηκαν βασικές δομές και υποδομές για την υγεία, όπως η σύσταση και λειτουργία του ΕΚΑΒ, των ΚΕΚΥΚΑΜΕΑ και οι δομές από-ασυλοποίησης.

Περιβάλλον

- Ενδεικτικά μπορούμε να αναφέρουμε ότι σχεδόν σε κάθε πόλη της Ελλάδας χρηματοδοτήθηκαν έργα περιβαλλοντικής προστασίας, όπως βελτιώσεις στις υποδομές αστικών και τουριστικών περιοχών, έργα ύδρευσης/αποχέτευσης και διάθεσης/διαχείρισης αποβλήτων, έργα προστασίας του φυσικού και ανθρωπογενούς περιβάλλοντος, καθώς και αναπλάσεις αστικών κέντρων και αγροτικών περιοχών, ενώ ενισχύθηκαν σημαντικά οι φορείς διαχείρισης των προστατευόμενων περιοχών.
- Μεγάλα έργα στο τομέα του περιβάλλοντος υπήρξαν τα έργα για την αντιμετώπιση της λειψυδρίας της Αττικής αποκατάσταση της λίμνης Κάρλας καθώς και η έναρξη του Εθνικού Κτηματολογίου. Το τελευταίο αποδείχθηκε ένα από τα πιο χρονοβόρα έργα στον τομέα του περιβάλλοντος αφού άρχισε το 1996 και μέχρι το 2002 δεν είχε ολοκληρωθεί , ενώ είχε κοστίσει μέχρι τότε το διπλάσιο ποσό από αυτό που είχε προγραμματιστεί

Η ΣΥΜΒΟΛΗ ΤΩΝ ΚΟΙΝΟΤΙΚΩΝ ΠΛΑΙΣΙΩΝ ΣΤΗΡΙΞΗΣ ΣΤΗΝ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ ΚΑΙ ΑΝΑΠΤΥΞΗ

Κοινωνική οικονομία

Ο τομέας αυτός, συγκριτικά , είναι ίσως μαζί με την Πληροφορική, ο πιο ευνοημένος τομέας από πλευράς χρηματοδοτήσεων ΕΚΤ, κυρίως από το Γ' ΚΠΣ (π.χ. προγράμματα χρηματοδότησης ΜΚΟ, χρηματοδότηση ΚΟΙΣΠΕ (Κοινωνικοί Συνεταιρισμοί Περιορισμένης Ευθύνης), Αναπτυξιακές Συμπράξεις της ΚΠ EQUAL, κλπ).

- Κοινωνική αλληλεγγύη

Μια σειρά προγραμμάτων, στο Β' και στο Γ' ΚΠΣ, στόχευαν στην καταπολέμηση του κοινωνικού αποκλεισμού, και μέσα από τα οποία δόθηκε σημαντική ώθηση σε επιμέρους τομείς δραστηριότητας , όπως τα προγράμματα «Βοήθεια στο σπίτι», ενσωμάτωση των τσιγγάνων, εταιρική κοινωνική ευθύνη, ενσωμάτωση προσφύγων και μεταναστών, κλπ.

- Βιομηχανία

Κάποιοι κλάδοι της βιομηχανίας, επωφελήθηκαν περισσότερο από άλλους, όμως συχνά στην λογική πολιτικών διαχείρισης της ανεργίας και στην αντιμετώπιση των επιπτώσεων βιομηχανικής παρακμής. Υπήρξαν και προγράμματα με καινοτόμα χαρακτηριστικά (π.χ. clusters, spin offs, κλπ), τα οποία όμως δεν μπόρεσαν να καλύψουν τους στόχους τους. τεί

Εκπαίδευση- Κατάρτιση

- Στους τομείς της εκπαίδευσης και κατάρτισης, όπως προαναφέρθηκε, δημιουργήθηκαν σημαντικές υποδομές και συστάθηκαν δομές που κάλυψαν πάγιες ανάγκες του συστήματος. Ενδεικτικά αναφέρουμε την σύσταση του ΕΚΕΠΙΣ και τη δημιουργία των ΚΕΚ, καθώς και την κατασκευή και στελέχωση πολλών βρεφονηπιακών σταθμών, νηπιαγωγείων και ολοήμερων σχολείων, την πρόσθετη διδακτική στήριξη, την αναβάθμιση του περιεχόμενου των σπουδών, εργαστηρίων και σχολικών κτιρίων και βιβλιοθηκών, την εισαγωγή του διαδικτύου σε σχολεία και πανεπιστήμια, την δημιουργία δεκάδων μεταπτυχιακών προγραμμάτων και υποτροφιών και τέλος τη δημιουργία του Ελληνικού Ανοικτού Πανεπιστημίου. Συνολικά την περίοδο 1989-2006 (τρία πρώτα ΚΠΣ) καταρτίστηκαν 1.600.000 άτομα εκ των οποίων οι 450.000 ήταν άνεργοι.

Αξιολόγηση των Παραγόντων αποτυχίας

Τα κυριότερα αίτια της αποτυχίας για την αξιοποίηση των καθαρών εισροών αποδίδονται σε πολλούς συντρέχοντες λόγους. Ενδεικτικά, μερικοί από αυτούς είναι:

- 1. Εσφαλμένη προσέγγιση, άστοχος σχεδιασμός και κακός προγραμματισμός της εθνικής, περιφερειακής και τοπικής βιώσιμης ανάπτυξης
- 2. Χαοτική γραφειοκρατία
- 3. Υλοποίηση έργων τα οποία δε μπορούσαν να εξουδετερώσουν τα φαινόμενα της οικονομικής πόλωσης και του δυϊσμού μεταξύ των δυνάμεων της αγοράς που τείνουν να αυξάνουν τις υπάρχουσες ανισότητες
- 4. Πόροι εκφυλίστηκαν σε πράξεις οι οποίες δεν είχαν μακρόπνηρη εμβέλεια, βιωσιμότητα και ανατροφοδοτούμενο πολλαπλασιαστή δημιουργώντας εκτρωματικές δομές, θνησιγενή έργα βιτρίνας και έργα μιας χρήσης στο πλαίσιο των οποίων δημιουργήθηκαν δομές για πελατειακές σχέσεις, διαπλοκή και ρουσφετολογία

Αξιολόγηση των Παραγόντων αποτυχίας

- **5.** Πόροι διέρρευσαν σε μεταβιβαστικές πληρωμές εισοδηματικών ενισχύσεων ή υποβοηθούμενης προσωρινά ρηχής επιχειρηματικότητας που δημιούργησαν νοοτροπία ραθυμίας, εξάρτησης και αδράνειας, παρόπλισαν την ευγενή άμιλλα και τον υγιή συναγωνισμό, αδρανοποίησαν τις συμπεριφορές και μείωσαν την καινοτομική διάθεση του παραγωγικού δυναμικού
- **6.** Εντάχθηκαν έργα χωρίς να ικανοποιούνται οι προϋποθέσεις ωριμότητας, εφικτότητας, σκοπιμότητας, κοινωνικού οφέλους, κ.λπ. τα οποία παρέμειναν στα χαρτιά και ποτέ δεν υλοποιήθηκαν
- **7.** Ένα μεγάλο μέρος των πόρων επέστρεψε στις χώρες της ΕΕ με τη λογική των ενδοκοινοτικών εισαγωγών τεχνολογίας και τεχνογνωσίας, royalties, προϊόντων, υπηρεσιών καθώς και ως επιστροφές κερδών και κεφαλαίων
- **8.** Πόροι μεγάλης αξίας επιστράφηκαν ως παρανόμως και αχρεωστήτως καταβληθέντες

Αξιολόγηση των Παραγόντων αποτυχίας

- **9.** Παραβατικές πρακτικές στη μεταφορά των κονδυλίων και συγκαλύψεις από το ίδιο το κράτος, λ.χ. ελλιπή στοιχεία ποιότητας και αποδοτικότητας (π.χ. κόστος δρόμου ανά χιλιόμετρο σε σχέση με την ποιότητα της κατασκευής), λογιστικά τρικ, ανολοκλήρωτα έργα που έμειναν στα χαρτιά, αλλοίωση της ουσίας των σοβαρών έργων με καταστρατηγήσεις που τα υποβάθμισαν σε έργα βιτρίνας, παραγωγή αναξιόπιστων προγραμματικών συμβάσεων, κ.ο.κ.
- **10.** Οι υποδομές που υλοποιήθηκαν ούτε σε όγκο ούτε σε ποιότητα αντιστοιχούν στον όγκο των επισήμων χρηματοδοτήσεων (20-25% απόκλιση μεταξύ φυσικού αντικείμενου και απορροφημένων πόρων χωρίς να συνεκτιμώνται οι μελλοντικές δαπάνες για τις επισκευές και τις αποκαταστάσεις των βλαβών)

Αξιολόγηση των Παραγόντων αποτυχίας

- **11.** Οι καθαροί κοινοτικοί πόροι χρησιμοποιήθηκαν για την έντεχνη τόνωση του δημόσιου λογιστικού (κεφαλαιακές μεταβιβάσεις πόρων ως λογιστικές εγγραφές για τη συγκράτηση του ελλείμματος του ισοζυγίου τρεχουσών συναλλαγών της χώρας, την αύξηση του ΑΕΠ, κ.λπ.) ή για την «κομπογιαννίτικη» τόνωση της ρευστότητας στην αγορά
- **12.** Είναι πολυάριθμες οι καταγγελίες των επενδυτών των προγραμμάτων ενίσχυσης των μικρομεσαίων επιχειρήσεων για την παραβατική συμπεριφορά των τραπεζών καθώς και για την αδιαφάνεια και τα «παρατράγουδα» που αφορούσαν στη διαχείριση των φακέλων

Αξιολόγηση των Παραγόντων αποτυχίας

- **13.** Τεράστια ποσά σπαταλήθηκαν για τη δημοσιότητα των προγραμμάτων καθώς και για την εκπαίδευση προσωπικού χωρίς την αναμενόμενη ανταποδοτικότητα, κ.λπ.
- **14.** Το μέγεθος της ανικανότητας και του τεχνοκρατικού αγνωστικισμού είναι τόσο μεγάλα που σε πολλές περιπτώσεις, κυρίως σε ΟΤΑ α' βαθμού, για κάθε καθαρή εισροή ενός ευρώ σπαταλούνται από εθνικούς πόρους περίπου 2 ευρώ περισσότερα για να υλοποιήσουν την αρχική πράξη του 1 ευρώ! (κοινώς: δώρον άδωρον)
- **15.** Από εκτιμήσεις υπολογίζεται ότι όλο αυτό το διάστημα του κοινοτικοδιαπισμού δεν υπήρξε πραγματικό, αληθές και βιώσιμο αναπτυξιακό αποτέλεσμα ή το αναπτυξιακό αποτέλεσμα ήταν 1,10 αντί του 2,80 που θεωρητικά αναμένονταν

Αξιολόγηση των Παραγόντων αποτυχίας

- **13.** Τεράστια ποσά σπαταλήθηκαν για τη δημοσιότητα των προγραμμάτων καθώς και για την εκπαίδευση προσωπικού χωρίς την αναμενόμενη ανταποδοτικότητα, κ.λπ.
- **14.** Το μέγεθος της ανικανότητας και του τεχνοκρατικού αγνωστικισμού είναι τόσο μεγάλα που σε πολλές περιπτώσεις, κυρίως σε ΟΤΑ α' βαθμού, για κάθε καθαρή εισροή ενός ευρώ σπαταλούνται από εθνικούς πόρους περίπου 2 ευρώ περισσότερα για να υλοποιήσουν την αρχική πράξη του 1 ευρώ! (κοινώς: δώρον άδωρον)
- **15.** Από εκτιμήσεις υπολογίζεται ότι όλο αυτό το διάστημα του κοινοτικοδιαπισμού δεν υπήρξε πραγματικό, αληθές και βιώσιμο αναπτυξιακό αποτέλεσμα ή το αναπτυξιακό αποτέλεσμα ήταν 1,10 αντί του 2,80 που θεωρητικά αναμένονταν

Βιβλιογραφία

1. «Η Περιφερειακή Πολιτική της Ευρωπαϊκής Ένωσης - διαμόρφωση και σύγχρονες κατευθύνσεις», (2007) Θωμαΐδου Ελισάβετ, (Παρουσίαση).
2. «Θεωρίες περιφερειακής οικονομικής ανάπτυξης», (2007), Λαγός, Δ., Γ., Εκδόσεις Κριτική, Αθήνα
3. «Η νέα πολιτική συνοχής της Ευρωπαϊκής Ένωσης και η Ελλάδα» (2007), Λιαργκόβας, Π., Ανδρέου, Γ., Εκδόσεις Παπαζήση, Αθήνα
4. «Περιφερειακή Ανάπτυξη στην Ελλάδα στην Ελλάδα» (2004) , Πετράκος Γ. και Ψυχάρης Ι. Εκδόσεις Κριτική , Αθήνα
5. «Η ΕΥΡΩΠΑΙΚΗ ΕΝΟΠΟΙΗΣΗ ΚΑΙ Η ΣΥΜΒΟΛΗ ΤΩΝ ΚΟΙΝΟΤΙΚΩΝ ΠΛΑΙΣΙΩΝ ΣΤΗΡΙΞΗΣ ΣΤΗΝ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ ΚΑΙ ΑΝΑΠΤΥΞΗ» (2009), ΟΛΓΑ Ε. ΜΑΖΟΚΟΠΑΚΗ
6. «Περιφερειακή Πολιτική και Χρηματοδοτικά Μέσα της Ευρωπαϊκής Ένωσης» (2003), Ροΐδω Μητούλα, Λέκτορας, Τμήμα Οικιακής Οικονομίας & Οικολογίας, Χαροκόπειο Πανεπιστήμιο
7. «Η Περιφερειακή Πολιτική της Ευρωπαϊκής Ένωσης, Η πορεία της μέσα στο χρόνο και η εφαρμογή της στην Ελλάδα, (2011), Φιλιππούλα Γιαλαντζή

Βιβλιογραφία

1. «Η Περιφερειακή Πολιτική της Ευρωπαϊκής Ένωσης - διαμόρφωση και σύγχρονες κατευθύνσεις», (2007) Θωμαΐδου Ελισάβετ, (Παρουσίαση).
2. «Θεωρίες περιφερειακής οικονομικής ανάπτυξης», (2007), Λαγός, Δ., Γ., Εκδόσεις Κριτική, Αθήνα
3. «Η νέα πολιτική συνοχής της Ευρωπαϊκής Ένωσης και η Ελλάδα» (2007), Λιαργκόβας, Π., Ανδρέου, Γ., Εκδόσεις Παπαζήση, Αθήνα
4. «Περιφερειακή Ανάπτυξη στην Ελλάδα στην Ελλάδα» (2004) , Πετράκος Γ. και Ψυχάρης Ι. Εκδόσεις Κριτική , Αθήνα
5. «Η ΕΥΡΩΠΑΙΚΗ ΕΝΟΠΟΙΗΣΗ ΚΑΙ Η ΣΥΜΒΟΛΗ ΤΩΝ ΚΟΙΝΟΤΙΚΩΝ ΠΛΑΙΣΙΩΝ ΣΤΗΡΙΞΗΣ ΣΤΗΝ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ ΚΑΙ ΑΝΑΠΤΥΞΗ» (2009), ΟΛΓΑ Ε. ΜΑΖΟΚΟΠΑΚΗ
6. «Περιφερειακή Πολιτική και Χρηματοδοτικά Μέσα της Ευρωπαϊκής Ένωσης» (2003), Ροΐδω Μητούλα, Λέκτορας, Τμήμα Οικιακής Οικονομίας & Οικολογίας, Χαροκόπειο Πανεπιστήμιο
7. «Η Περιφερειακή Πολιτική της Ευρωπαϊκής Ένωσης, Η πορεία της μέσα στο χρόνο και η εφαρμογή της στην Ελλάδα, (2011), Φιλιππούλα Γιαλαντζή

Διαχείριση Ευρωπαϊκών, Ερευνητικών και Αναπτυξιακών Προγραμμάτων

“Εισαγωγή στην Περιφερειακή Πολιτική”

ΣΑΣ ΕΥΧΑΡΙΣΤΩ!!!!